

دُفتر اول

اکبرنامه

مصنف

علامه فہامد شیخ ابوالفضل سلامی بن شیخ مبارک ناگوری

بمصحح

جذاب - فصاحت آسان - اہل ذہانت و دانش نکتہ - بے حد تفسیر - سوز و اشعار - دلدرد و ادب معنوی
و مسائل اہل حق - ذبحہ فصاحت و دہر و نامہ و علم - مقررہ سہولتیں و معنی و عملی

مولوی آغا احمد علی

حکایت - فضائل اصحاب - اولاد و خدمت و دلسوری - نور خدیفہ صاعقت و ہنر پوری - عرض انکار افکار - کلمہ را
ذبحہ پوری - عجائبی امور انظار ذہنیہ را - ہنر دایرہ فصاحت و دلالت - مورد
ہنر و بدعت و مراد - ہنر آرزو - ہنر - و ادب مستقیم

المولوی عبد الرحیم

مدرسین مدرسہ عالیہ دہلی

از طرفہ ایمانک سوئمیشی ہنگالہ

دہلی

مظہر العجائب المعروف بہ اردو کویٹہ پریس واقع

کلاکتہ

در سال ۱۸۷۷ع از طبع نچامہ نو برآمد

مغلاطیکه در اولین دفتر اکبرنامه هنگام انطباع راه یافته

صحيح	غلط	صفحہ	سطر	صحيح	غلط	صفحہ	سطر
پرگار	پرگار	۱۲	۴	پرگار	پرگار	۲	۲
مروید	مروید	ایضاً	۱۷	مروید	مروید	۱۶	۱۶
تنگنای	تنگنای	ایضاً	۱۸	تنگنای	تنگنای	۲۳	۲۳
عزایت کردی	عزایت کردی	ایضاً	ایضاً	عزایت کردی	عزایت کردی	۷	۷
کارگاه	کارگاه	ایضاً	ایضاً	کارگاه	کارگاه	۱۳	۱۳
آفرین	آفرین	ایضاً	۲۲	آفرین	آفرین	۴	۴
زبان	زبان	۱۴	۲۲	زبان	زبان	۷	۷
انجام	انجام	ایضاً	۲۹	انجام	انجام	۲۳	۲۳
انعام	انعام	۱۵	۷	انعام	انعام	۷	۷
قدردان	قدردان	ایضاً	۲۴	قدردان	قدردان	۱۴	۱۴
وئقی	وئقی	۱۶	۱۸	وئقی	وئقی	۲۳	۲۳
نوائیر	نوائیر	۱۷	۱۳	نوائیر	نوائیر	۱۰	۱۰
دنیا	دنیا	۱۸	۷	دنیا	دنیا	۲۶	۲۶
جرائد	جرائد	ایضاً	۱۴	جرائد	جرائد	۱۶	۱۶
فروغ	فروغ	۱۹	۲۷	فروغ	فروغ	۱	۱
گنجوری	گنجوری	۲۰	۶	گنجوری	گنجوری	۱۰	۱۰
مکونات	مکونات	ایضاً	۲۴	مکونات	مکونات	۱۷	۱۷
کانه	کانه	ایضاً	۲۴	کانه	کانه	۲۰	۲۰
دوربین	دوربین	ایضاً	۲۴	دوربین	دوربین	۵	۵
خلوتیان	خلوتیان	ایضاً	۲۷	خلوتیان	خلوتیان	۱۱	۱۱
ترقیات	ترقیات	۲۱	۱۶	ترقیات	ترقیات	۲۱	۲۱
بمساعدت	بمساعدت	صحیح		بمساعدت	بمساعدت		
درآقمندان	درآقمندان	صحیح		درآقمندان	درآقمندان		
بنمود	بنمود	صحیح		بنمود	بنمود		
قدوم	قدوم	صحیح		قدوم	قدوم		
اقدام	اقدام	صحیح		اقدام	اقدام		
متروصد	متروصد	صحیح		متروصد	متروصد		
بنور	بنور	صحیح		بنور	بنور		
خان اعظم	خان اعظم	صحیح		خان اعظم	خان اعظم		
نعمت	نعمت	صحیح		نعمت	نعمت		
نزدان	نزدان	صحیح		نزدان	نزدان		
رمزدانان	رمزدانان	صحیح		رمزدانان	رمزدانان		
نیر	نیر	صحیح		نیر	نیر		
بوزاق	بوزاق	صحیح		بوزاق	بوزاق		
شعرای	شعرای	صحیح		شعرای	شعرای		
باده	باده	صحیح		باده	باده		
نظام بخش	نظام بخش	صحیح		نظام بخش	نظام بخش		
داد	دادند	صحیح		داد	دادند		
رساند	رساندند	صحیح		رساند	رساندند		
سپیددم	سپیددم	صحیح		سپیددم	سپیددم		
(۲) (۳)	(۳) (۲)	صحیح		(۲) (۳)	(۳) (۲)		
تہنہ	تہنہ	صحیح		تہنہ	تہنہ		

صفحه	صحيح	غلط	سطر	صفحه
۶۱	برموز	برموز	۲۵	ايضاً
۶۰ ايضاً	عاقبة	عاقبة	۱۹	۲۴
۶۲	بنظر	بنظر	۱۱	۲۶
۱۷ ايضاً	انواع	انواع	۷	۲۸
۶۱ ايضاً	رابطة	رابطة	۲۴	۲۹
۲۵ ايضاً	بے اندازہ	بے اندازہ	۲۲	۳۰
۶۶	متصرف	متصرف	ايضاً	ايضاً
۷۱	(۲)	(۳)	۲۶	ايضاً
ايضاً	داردہ	داردہ	۱	۳۳
۲۵	مذکر	مذکر	۲۱	ايضاً
۶۹	نسرالطائر	نسرالطائر	۳	۳۴
۷۵	مذکر	مذکر	۲۰	ايضاً
۷۷	نحو	نحو	۱	۳۵
۷۹	درجہ	درجہ	۲۲	ايضاً
۸۰	حد خود	حد خود	۱	۳۷
۸۹	خانه	خانه	۹	ايضاً
۸۷	فادرسمت	فادرسمت	۱۱	ايضاً
ايضاً	انتظام	انتظام	۲۰	ايضاً
ايضاً	خانه	خانه	۲۶	۳۸
ايضاً	رمدبند	رمدبند	۳	۴۰
ايضاً	موجب	موجب	۱	۴۶
۷	شاه	شاه	ايضاً	ايضاً
۱	انجلی	انجلی	۷	ايضاً
۷	ارچ	ارچ	۱۴	۴۸
۲	تسلي بخش	تسلي بخش	۲۱	۵۸
۶	زبان مردم	زبان مردم	۲۳	۶۰

جرازا

۶۱
۶۰
۶۲
۱۷
۶۱
۲۵
۶۶
۷۱
ايضاً
۲۵
۶۹
۷۵
۷۷
۷۹
۸۰
۸۹
۸۷
ايضاً
ايضاً
ايضاً
۷
۱
۷
۲
۶

صحيح
برموز
عاقبة
بنظر
انواع
رابطة
بے اندازہ
متصرف
(۲)
داردہ
مذکر
نسرالطائر
مذکر
نحو
درجہ
حد خود
خانه
فادرسمت
انتظام
خانه
رمدبند
موجب
شاه
انجلی
ارچ
تسلي بخش
زبان مردم

غلط
برموز
عاقبة
بنظر
انواع
رابطة
بے اندازہ
متصرف
(۳)
داردہ
مذکر
نسرالطائر
مذکر
نحو
درجہ
حد خود
خانه
فادرسمت
انتظام
خانه
رمدبند
موجب
شاه
انجلی
ارچ
تسلي بخش
زبان مردم

سطر
۲۵
۱۹
۱۱
۷
۲۴
۲۲
ايضاً
۲۶
۱
۲۱
۳
۲۰
۱
۲۲
۱
۹
۱۱
۲۰
۲۶
۳
۱
۷
۱۴
۲۱
۲۳

صفحه
ايضاً
۲۴
۲۶
۲۸
۲۹
۳۰
ايضاً
ايضاً
۳۳
ايضاً
۳۴
ايضاً
۳۵
ايضاً
۳۷
ايضاً
ايضاً
۳۸
۴۰
۴۶
ايضاً
ايضاً
۴۸
۵۸
۶۰

صفحه
ايضاً
۲۴
۲۶
۲۸
۲۹
۳۰
ايضاً
ايضاً
۳۳
ايضاً
۳۴
ايضاً
۳۵
ايضاً
۳۷
ايضاً
ايضاً
۳۸
۴۰
۴۶
ايضاً
ايضاً
۴۸
۵۸
۶۰

۶۱
۶۰
۶۲
۱۷
۶۱
۲۵
۶۶
۷۱
ايضاً
۲۵
۶۹
۷۵
۷۷
۷۹
۸۰
۸۹
۸۷
ايضاً
ايضاً
ايضاً
۷
۱
۷
۲
۶

صحيح
برموز
عاقبة
بنظر
انواع
رابطة
بے اندازہ
متصرف
(۲)
داردہ
مذکر
نسرالطائر
مذکر
نحو
درجہ
حد خود
خانه
فادرسمت
انتظام
خانه
رمدبند
موجب
شاه
انجلی
ارچ
تسلي بخش
زبان مردم

غلط
برموز
عاقبة
بنظر
انواع
رابطة
بے اندازہ
متصرف
(۳)
داردہ
مذکر
نسرالطائر
مذکر
نحو
درجہ
حد خود
خانه
فادرسمت
انتظام
خانه
رمدبند
موجب
شاه
انجلی
ارچ
تسلي بخش
زبان مردم

سطر
۲۵
۱۹
۱۱
۷
۲۴
۲۲
ايضاً
۲۶
۱
۲۱
۳
۲۰
۱
۲۲
۱
۹
۱۱
۲۰
۲۶
۳
۱
۷
۱۴
۲۱
۲۳

صفحه
ايضاً
۲۴
۲۶
۲۸
۲۹
۳۰
ايضاً
ايضاً
۳۳
ايضاً
۳۴
ايضاً
۳۵
ايضاً
۳۷
ايضاً
ايضاً
۳۸
۴۰
۴۶
ايضاً
ايضاً
۴۸
۵۸
۶۰

صفحه
ايضاً
۲۴
۲۶
۲۸
۲۹
۳۰
ايضاً
ايضاً
۳۳
ايضاً
۳۴
ايضاً
۳۵
ايضاً
۳۷
ايضاً
ايضاً
۳۸
۴۰
۴۶
ايضاً
ايضاً
۴۸
۵۸
۶۰

نمبر	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	مطر	غلط	صحیح
۱	۲۳	امرا	و امرا	ایضاً	۱۸	رضاجوئی	رضاجوئی
۲	۶	مال آن	مال امان	۱۲۷	۵	باتفاق	باتفاق
۳	۲۰	برہمنوئی	برہمنوئی	۱۲۸	۱۱	رنتھنپور	رنتھنپور
۴	۵	مرکب	مرکب	ایضاً	۱۲	ناتارخان	ناتارخان
۵	۱۶	محمد علی	و محمد علی	۱۳۱	۲۳	مردم	مردم
۶	۱۳	بانقہ	بانقہ	۱۳۲	۲۲	نعلچہ	نعلچہ
۷	۲۱	تلافی مشاق	تلافی مشاق	۱۳۳	۲۰	دیب	دیب
۸	۲۵	سپاہ گران	سپاہ گران	۱۳۵	۱۸	گورگان	گورگان
۹	۲	جوشن ہوش	جوشن ہوش	ایضاً	۲۳	آچہ	آچہ
۱۰	۴	ہنگام	ہنگام	۱۳۶	۶	گواران	گواران
۱۱	۳	آرامشی	آرامشی	ایضاً	۲۳	برین	برین
۱۲	۶	ہفتادک	ہفتادک	ایضاً	ایضاً	بشیدہ	بشیدہ
۱۳	۴	مخطورات	مخطورات	۱۳۷	۲	نریاد	نریاد
۱۴	۱۶	کامیاب	کامیاب	ایضاً	۳	معمندان	معمندان
۱۵	۲۳	اشنات	اشنات	ایضاً	۱۱	ہالول	ہالول
۱۶	۲۵	بروقت	بروقت	ایضاً	۱۴	حکم	حکم
۱۷	۶	مشمول	مشمول	۱۳۸	۲	بشیدہ	بشیدہ
۱۸	۷	قوجین	قوجین	۱۴۰	۱۰	محمد پرفلی	محمد پرفلی
۱۹	۱	قورچی	قورچی	۱۴۱	۱۰	سرکیچ	سرکیچ
۲۰	۱۸	باباشقہ	و باباشقہ	ایضاً	۱۴	بروج	بروج
۲۱	۱۲	عدس	عدس	۱۵۴	۴	قبل	قبل
۲۲	۲۳	بتائید	بتائید	ایضاً	۱۷	چنانچہ	چنانچہ
۲۳	۲۱	اشعار	اشعار	۱۵۶	۲۳	امور	امور
۲۴	۱۴	مرتب	مرتب	۱۵۸	۱۱	چند	چند
۲۵	ایضاً	برہین	برہین	۱۵۹	۷	باباجا پروتردی	باباجا پروتردی
۲۶	۱۳	احصا	احصا	بیگ و قوج بیگ	بیگ و قوج بیگ

صفحه	سطر	غلط	صحیح	صفحه	سطر	غلط
۱۹۶	۱	وسیع	در همبیر	۱۴	۱۴	ایضاً
ایضاً	۷	داد	جنگ	۶	۶	۱۹۱
ایضاً	۲۲	تنگ	پسران او	۱۷	۱۷	۱۹۳
۱۹۷	۱۹	مدارند	الغ میرزا
۲۰۰	۹	تاباز	خورده شود	۱۴	۱۴	۱۹۵
ایضاً	۷	درین	بعرض	۲	۲	۱۹۷
ایضاً	۱۱	قوت	سیوم	۱۹	۱۹	ایضاً
۲۰۲	۲	بانو	ارجمند	۱۱	۱۱	۱۹۹
۲۰۹	۷	فوازده	شیرخان	۲۱	۲۱	ایضاً
۲۰۷	۲۰	کاخانهای	مساعدات	ایضاً	ایضاً	ایضاً
۲۱۲	۸	دانسته	۱۷۰	۰۷۱
۲۱۸	۲۳	افشا	ماگري	۱۵	۱۵	۱۷۰
۲۲۳	۲۴	شاهزاهای	ناصر	۱	۱	۱۷۲
۲۲۵	۸	توانید	پند پذیر	۴	۴	ایضاً
۲۲۷	۲۳	تنگ	بذات	۱	۱	۱۷۳
۲۳۰	۲۲	بیگه	حاجگان	۱۸	۱۸	ایضاً
۲۳۱	۲۱	نصف	زمین	۹	۹	۱۷۷
ایضاً	۲۵	لکشر	حاصل یور	۲۰	۲۰	۱۷۹
۲۳۲	۴	از هر طرف	بطن	۱۱	۱۱	۱۸۳
۲۳۳	۲۱	مهمات	مازوار	۱۳	۱۳	۱۸۶
۲۳۴	۱۸	نداخت	میکشت	۱۲	۱۲	۱۸۷
۲۳۶	۱	زودانه	مشتنگ	۱۲	۱۲	۱۹۰
۲۳۷	۱	بمیرزا	حاشا	۲	۲	۱۹۳
۲۳۸	۱۰	صاحبان	لوزم	۱	۱	۱۹۴
ایضاً	۲۰	مزاباشیده	انگه	۶	۶	ایضاً
۲۴۰	۲۲	ومت	کهر	۱۵	۱۵	۱۹۵

صفحه	سطر	غلط	صحیح	صفحه	سطر	غلط	صحیح
۲۵۳	۱۹	ترتیب	ترتیب	۲۷۵	۵	حضرت	حضرت
۲۰۶	۱	برهمزدگی	برهمزدگی	ایضاً	۹	پنجشیر	پنجشیر
ایضاً	ایضاً	روزگار	روزگار	۲۷۹	۱۶	سعادت	سعادت
ایضاً	۲	طلب	طلب	۲۸۰	۱۴	عالم	عالم
۲۵۵	۸	کامبرد	کامبرد	ایضاً	۲۷	بدولت	بدولت
۲۰۲	۳	اسماء	اسماء	۲۸۲	۱۰	دولتخانه	دولتخانه
	۱۴	هنگام	هنگام	۲۸۴	۲۱	جهانبانی	جهانبانی
	۳	دولتخواهان	دولتخواهان	۲۸۶	۶	حال	حال
	۱۷	معدمان	معدمان	۲۸۷	۱۰	مستحکم	مستحکم
	۳	بارجود	بارجود	ایضاً	۱۲	متحصنان	متحصنان
	۶	تیه	تیه	ایضاً	۲۰	گنجایش	گنجایش
	۴	نزول	نزول	۲۹۳	۸	بیگ	بیگ
	۱۹	منوجه	منوجه	ایضاً	۱۶	أغرق	أغرق
	۵	برسر	برسر	۲۹۵	۵	تمام	تمام
	۲۳	ازین	ازین	ایضاً	۹	قدر	قدر
	۲	ازراه تملق	ازراه تملق	۳۰۱	۱۱	کذب	کذب
	۱۷	انکه	انکه	۳۰۲	۲۳	حکایت	حکایت
	۲۰	تعلیم	تعلیم	۳۱۶	۳	ملازمان	ملازمان
	۱۰	م	م	ایضاً	ایضاً	امّا بواسطه	امّا بواسطه
	۱۵	مقدم	مقدم	ایضاً	ایضاً	قددوزرا	قددوزرا
	۱۷	لوازم	لوازم	۳۱۸	۴	بمواجید	بمواجید
	۲۲	نبرد	نبرد	۳۱۹	۱۰	انداخته	انداخته
	۱۵	روگردان	روگردان	۳۲۳	۱۹	بار	بار
	۱۶	پنجشیر	پنجشیر	۳۲۹	۱۸	سخندان	سخندان
	ایضاً	ملک	ملک	۳۳۲	۴	مستدرات	مستدرات
	۲۱	تشریف	تشریف	ایضاً	۹	ظلم	ظلم

صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط
۳۳۳	۲	مشریف	نشریف	۳۵۲	۱	ہمت
۳۳۴	۳	دلخواہ	دلخواہ	ایضا	۳	رنی
ایضا	۹	خنگ	خنگ	۳۵۷	۴	حقائق
۳۳۶	۱۳	بتغلب	بتغلب	۳۶۰	۱۸	ازجملہ
۳۴۰	۱۱	مرج	مرج	۳۶۹	۱۵	دد
ایضا	۱۴	ر	را	ایضا	۲۶][
۳۴۵	۱۵	جانسن	جانسن	۳۷۰	۱۴	رباطاً

• بسم الله الرحمن الرحيم •

فهرست نامهای مردمان و مواضع و قلعهجات و آبها و فیروزه (که در اولین دفتر اکبرنامه واقع یافته اند)
 بترتیب هروی هجاء - اما نامهاییکه در یک صفحه بتکرار واقع شده اند ذکر آن صفحه بتکرار نیاموده شد - بلکه
 بریکبار اکتفا کرده آمد - گلچینان بین روضه ناصره را باید که آن صفحه را بتماصها نظاره فرمایند - تا بر همگی
 حالات مندرجه آن صفحه آگاهی یابند - و چون قلعهجات بلفظ قلعه یا حصار و جز آن و آبها بلفظ آب یا دریا
 و جز آن تمیز می یابند اسمای قلعه و آبها را جداگانه نیاموده فهرست را بر دو منظر مرتب ساختیم - اولین برای
 مردمان - و دومین برای مواضع و غیره - و چون بین کتاب در بیان سوانح و حالات اکبر تالیف یافته است و تقریباً
 هر واقعه مرقومه این کتاب را سرحدت یا ضمناً بذاتش نسبت به مت و نیز صفحه از ذکرش (که بعضی شایسته گوی
 یا خدیو عالم - یا خدیو زمان و هم برین نمط آمده) عاری نیست الا یک دو صفحه فلذا از برای احتراز از عجزت
 در فهرست نامش را مذکور ساختیم - و تطویل مردود را گذاشته ایجاز نمودن را کار بستیم •

• شعر •
 • حسبی الاله العالمین فانه • مولیٰ حبیب قادر و نصیر •

• منظر اول در اسامی مردمان و قبائل و اقوام و فیروزه •

حرف الف	اسامی
۴۹	سلطان آدم گکهر ۱۹۵ - ۳۲۳ - ۳۲۴ - ۳۲۶ - ۳۲۷
۵۰	آق (آقا) سلطان .. ۲۴۳ - ۲۶۸ - ۳۰۳ - ۳۰۷
۵۱	آدینه نقبائی ۳۱۵
۵۲	آوازخان پسر سلیم شاه ۳۲۵
۵۳	آدم خان قیام خانی امیر افغانان ۳۵۲
۵۴	شیخ آذری شاعر ۳۶۳
۵۵	ابوالفضل مؤلف ۶ - ۳۱ - ۴۷ - ۵۲ - ۱۸۸ - ۲۵۶
۵۶	ابرهخس حکیم ۳۶۹ - ۳۴۷ - ۳۲۴
۵۷	سلطان ابوسعید میرزا پسر سلطان محمد میرزا و پدر ۴۱
۵۸	عمر شیخ میرزا ۸۹ - ۸۳ - ۸۲ - ۴۸
۵۹	شیخ ابن عربی ۵۲
۶۰	ابن جواری ۵۳
۶۱	ابومعشر بلخی ۵۶
۶۲	آنگلوا جنت جوینده بهادر و مادر بوزنجیر قان ۱۲ - ۴۹
۶۳	۶۳ - ۶۵ - ۷۲ - ۱۲۲ - ۱۶۶
۶۴	آبی خان پسر کن خان ۶۱ - ۴۹
۶۵	آدم صفی علیه السلام ۴۹ - ۵۲ - ۵۳ - ۵۴
۶۶	۵۵ - ۵۷ - ۶۵ - ۶۱ - ۱۲۲ - ۱۸۳ - ۳۲۴ - ۳۶۸
۶۷	ابن مصری (اوریای ثانی) ۵۵
۶۸	خان پسر بوذر ۵۸
۶۹	ابن منگ خان ۶۰
۷۰	ابن پسر افروز خان ۶۰
۷۱	ابن ۷۲
۷۲	ابن ۷۹
۷۳	ابن آق قویلو ۸۳ - ۹۲
۷۴	خان ۱۰۷
۷۵	میرزا بابر شاه ۱۱۲

۲۲۴ - ۲۲۹	۶۷	ابو مسلم مروزي
۲۲۳	ابوالحسن بيگ برادر زاده قراچه خان	سلطان ابو سعید که پيش از تومور در ايران سلطنت داشت	۶۸
۲۸۹	ابوالقاسم قورچی شاه ايران	۸۲ - ۸۱	ابا نکر ميرزا پسر ميرزا شاه
۳۲۸ - ۳۰۶	ابدال کرکه ملازم ميرزا کامران	۸۳	ابانکر ميرزا بن سلطان ابو سعید ميرزا
۳۱۱ - ۳۳۳ - ۳۳۲ - ۳۳۳	شاه ابوالعمالي	۹۳ - ۹۳	سلطان ابراهيم بن سلطان سکندر لودي
۳۳۶ - ۳۵۵ - ۳۵۰ - ۳۵۶	۹۵ - ۹۶ - ۹۷ - ۹۸ - ۱۰۰ - ۱۰۲ - ۱۰۳ - ۱۰۴
۳۱۵ - ۳۱۳	خواجه ابراهيم بدخشي	۱۱۶ - ۱۱۶ - ۱۲۸ - ۱۲۶ - ۱۲۳
۳۳۲	سلطان ابراهيم پسر همايون	۱۱۲ - ۱۱۱ - ۹۶	پرواحمد ليزه ناز
۳۳۷ - ۳۳۱ - ۳۳۶	ابراهيم خان مور پسر غازي خان	۱۱۶ - ۱۱۶ - ۱۱۹ - ۱۱۸ - ۱۱۶ - ۱۱۷	مير ابوالقاسم
۳۴۱	خواجه ابوالقاسم	۱۱۹	شيخ ابوالوجه فارسي خال شيخ زين
۳۵۰	ابراهيم خان اوزبک	۱۴۹	مير ابوتوب رئيس گجرات
۳۶۵	ميرزا ابوالقاسم پسر ميرزا کامران	۱۴۷	ابراهيم شيراخيل جد شير شاه
۱۹۵ - ۲۵۹ - ۲۸۳ - ۳۱۱	وغين	۱۵۳ - ۱۵۲ - ۱۴۹	ابراهيم وگ چانوق
۳۴۸	۱۵۷	ابن علي قراول بيگي
احمد جام (زنده نيل) پدر صوم مکاني حميده خان	۱۷۰ - ۱۶۷ - ۱۶۹	ابدال ماکري امير کتيمير
سلطان احمد ميرزا بن سلطان ابو سعید	۲۵۰ - ۲۲۳ - ۲۷۹	ابراهيم بيگ ايشک آقا
..	۱۸۶ - ۱۸۶	مير ابوالقاسم حاکم گواليار
..	۱۹۲ - ۱۹۰	ابوالقاسم ملازم ميرزا مسکوي
احمد يوسف	۱۹۲	مير ابوالحسن صدر
احمد قاسم کاهي	۲۳۷ - ۲۳۱ - ۲۰۱	ميرزا ابراهيم وند ميرزا سليمان
امير احمدی پروانچي	۲۷۱ - ۲۷۱ - ۲۷۳ - ۲۷۴ - ۲۷۵ - ۲۷۸ - ۲۸۰
احمد شاه نبيرو سلطان ناصرالدين	۲۸۳ - ۲۸۵ - ۲۸۶ - ۲۹۲ - ۲۹۸ - ۳۰۰ - ۳۰۴
سلطان احمد جلایر در زمان قاجار	۳۱۲ - ۳۰۶
ملک احمد لاد ملازم سلطان بهار	۳۱۸	ابوالقاسم خلفا
استاد احمد بومي	۳۱۹	ابوالفتح سلطان نقار
احمد سلطان شاملو حاکم سيستان وند	۳۴۲ - ۳۲۱	شيخ ابوالقاسم جرجاني
۳۳۰ - ۳۰۴	مورزا ابراهيم (ميرزا ابوالقاسم) پسر ميرزا کامران

۲۱۳ - ۲۹۲ - ۲۷۷	اسحق سلطان	۲۱۹	احمد سلطان شاه اقلي استخبر
۲۶۳	مولانا سيد	۲۲۳	مهد پوري
۳۶۴ - ۳۴۲	اشرف خان مير منشي	۲۵۲	بگ
۶۲ - ۶۱ - ۹۰ - ۴۹	افور خان بن قراخان	۳۳۹	خان مور (سکندر) بزنده سليم خان
۱۲۲	آفرخان	۳۵۲ (شف سکندر)
۱۳۵	انزوار خان اتاليق سام ميرزا	(يعني ادریس عليه السلام - اورزای ميموم
۱۵۵ - ۱۵۳ - ۱۵۲ - ۱۲۹ - ۱۲۸ - ۱۰۰ - ۸۹	افغانان	۵۶ - ۵۵ - ۴۹	بريس الهراجه) بن يرد
۱۶۵ - ۱۶۴ - ۱۶۳ - ۱۶۵ - ۱۶۶ - ۱۷۱ - ۱۷۲ - ۱۶۵	۱۳۸ - ۱۳۷	خان قلبي زاده
۳۱۱ - ۳۰۷ - ۲۶۱ - ۲۵۸ - ۲۴۹ - ۲۴۰ - ۱۹۸	۳۰۸	بختيار
۳۲۵ - ۳۲۳ - ۳۲۱ - ۳۲۰ - ۳۱۹ - ۳۱۳ - ۳۱۲	۳۲۳ - ۲۲۵ - ۱۹۳	خان کوه
۳۴۳ - ۳۴۲ - ۳۳۹ - ۳۳۶ - ۳۳۲ - ۳۳۱ - ۳۲۹	۲۱۸	ميرزا ولد ديوميرزا
۳۵۲ - ۳۴۷ - ۳۴۵ - ۳۴۴	۵۸	بن سام
۸۹	سيد افضل پسر ميرجلطانعلي خواب بين	۵۸	بن سام
۳۰۸ - ۳۰۷	افغانان خليل	۵۸	سربوذر
۳۰۸ - ۳۰۷	افغانان مهمنده	۵۸	پسر بوذر
۳۲۳	افغانان سيد الرحمانی	۶۱	خواجه وزير امور خان
۳۲۳	افغانان برمزيدي	۲۶۲ - ۱۸۹ - ۱۸۵ - ۱۸۳ - ۱۷۲	رفزون
۳۶۵ - ۳۶۴ - ۳۶۳	افضل خان مير بخشى	۵۶	بنورس حکيم
۵۳	اقليميا (اقلينا) خواهر قابيل	۵۸	بن سام
۷۶	الوس آقکاي (اوکدای)	۲۶۵ - ۲۱۸ - ۸۶ - ۸۵	سمويل صفوي
۳۴۲ - ۳۲۱ - ۴۰	مولانا ايليس اردبيلي	۲۴۳	اسحق (شتاب خان) ملازم سلطان بهادر
۷۷ - ۷۶ - ۴۹	النکير (ايلنکر) بهادر بن ايجل نوبان	۱۹۷	ميل ولد محمد شاه
۵۹ - ۴۹	النجيه خان بن گيوک خان	۱۹۸	قدر سلطان پسر ميرزا حيدر
۵۹ - ۴۹	النجيه خان بن ترک	۲۲۹	ميل سلطان جامي
۷۰	القان خان	۲۳۱ - ۲۳۴	ميل بيگ دولدي
۸۲	النکر ميرزا بن مهران شاه	۳۵۰ - ۳۴۲ - ۳۳۳ - ۲۷۷ - ۲۷۳ - ۲۷۲ - ۲۶۳
۸۲	ميرزا الخ بيگ ابن عم ابو سعيد بن سلطان محمد	۲۹۰ - ۲۸۱ - ۲۶۰	قدر سلطان (خان)
۲۵۵	۲۶۳	ميل کور (کوز)

۲۶۸ - ۲۷۱ - ۲۸۵ - ۲۸۹ - ۲۸۸

۲۹۱ - ۲۹۲

۲۹۶ زول اودی سنگه

۲۹۷ اوبس سلطان

۲۹۸ اویکن افغان

۲۹۹ اویماقات (ایماقات) دروگیز

۳۰۰ اهواز بن اسود

۳۰۱ - ۳۰۹ انجل نویل بن قراچار نویل

۳۱۰ ایود سچی برلاس بن قاجواری

۳۱۱ - ۳۱۹ ایل خان بن تنگیز خان

۳۲۰ قوم ایغور

۳۲۱ ایلدرم بابزید قیصر اوم

۳۲۲ انجل میرزا بن میران شاه

۳۲۳ ملا اواق

۳۲۴ قوم ایماقات

۳۲۵ ایل میرزا ملازم پیر محمد خان

• حرف اول •

ظہیر الدین محمد بابو بادشاہ گینی

۳۲۶ - ۳۲۸ فردوس مکانی پسر عمر شیخ میرزا

۳۲۹ - ۳۳۷ ۸۷ - ۸۸ - ۸۹ - ۹۰ - ۹۱ - ۹۲ - ۹۳ - ۹۴ - ۹۵ - ۹۶ - ۹۸

۳۳۸ - ۳۴۶ ۱۰۰ - ۱۰۱ - ۱۰۲ - ۱۰۳ - ۱۰۴ - ۱۰۵ - ۱۰۶

۳۴۷ - ۳۵۵ ۱۱۰ - ۱۱۱ - ۱۱۲ - ۱۱۳ - ۱۱۴ - ۱۱۵ - ۱۱۶ - ۱۱۸ - ۱۱۹

۳۵۶ - ۳۶۴ ۱۱۸ - ۱۱۹ - ۱۲۰ - ۱۲۱ - ۱۲۲ - ۱۲۳ - ۱۲۴

۳۶۵ - ۳۷۳ ۱۲۵ - ۱۲۶ - ۱۲۷ - ۱۲۸ - ۱۲۹ - ۱۳۰ - ۱۳۱ - ۱۳۲

۳۷۴ - ۳۸۲ ۱۴۱ - ۱۴۲ - ۱۴۳ - ۱۴۴ - ۱۴۵ - ۱۴۶ - ۱۴۷ - ۱۴۸

۳۸۳ - ۳۹۱ ۲۲۴ - ۲۲۵ - ۲۲۶ - ۲۲۷ - ۲۲۸ - ۲۲۹ - ۲۳۰ - ۲۳۱ - ۲۳۲

۳۹۲ - ۳۹۹ ۲۵۱ - ۲۵۲ - ۲۵۳ - ۲۵۴ - ۲۵۵ - ۲۵۶ - ۲۵۷ - ۲۵۸ - ۲۵۹

۴۰۰ - ۴۰۸ ۳۰۹ - ۳۱۰ - ۳۱۱ - ۳۱۲ - ۳۱۳ - ۳۱۴ - ۳۱۵ - ۳۱۶ - ۳۱۷

الغ بیگ میرزا بن سلطان ابوسعید میرزا و بوادر

۸۹ - ۸۳ عمر شیخ میرزا

۸۶ ابوس مغل خان (ششم مغل)

۸۷ السینوفا خان بن دواخان

۱۱۱ العجہ خان تقاتی بابر

۱۱۲ ایماق خان

۱۱۳ الامان میرزا فرزند هما یون

۱۱۴ - ۱۲۳ - ۱۲۴ الخ میرزا بن محمد سلطان میرزا

۱۲۵ - ۱۲۸ - ۱۲۹ - ۱۳۰ - ۱۳۱ - ۱۳۲ - ۱۳۳ - ۱۳۴ - ۱۳۵

۱۳۶ - ۱۳۷ - ۱۳۸ - ۱۳۹ - ۱۴۰ - ۱۴۱ - ۱۴۲ - ۱۴۳ - ۱۴۴

۱۴۵ - ۱۴۶ - ۱۴۷ - ۱۴۸ - ۱۴۹ - ۱۵۰ - ۱۵۱ - ۱۵۲ - ۱۵۳

۱۵۴ - ۱۵۵ میر النور دوست فاضل

۱۵۶ الخ بیگ پسر اہل سلطان

۱۵۷ امیر بیگ حاکم زمین داور

۱۵۸ امیر شاهی شاعر

۱۵۹ خواجہ امین لدین محمود مروی خواجہ جهان

۱۶۰ - ۱۶۱

۱۶۲ امام ملی قوچی

۱۶۳ - ۱۶۴ میر امالی شاعر

۱۶۵ محمد امین

۱۶۶ - ۱۶۷ نوش بن شیت ام

۱۶۸ انوش آنا دختر خواجہ امین رودگہ عمر شیخ میرزا

۱۶۹

۱۷۰ میرزا انور

۱۷۱ اورخان بن مغل خان

۱۷۲ ولون انگہ زوجہ بیسویکی بہادر

۱۷۳ - ۱۷۴ - ۱۷۵ اوتادی پسر جنگیز خان

۱۷۶ - ۱۷۷ - ۱۷۸ - ۱۷۹ - ۱۸۰ - ۱۸۱ - ۱۸۲ - ۱۸۳ - ۱۸۴ - ۱۸۵

۱۸۶ - ۱۸۷ - ۱۸۸ - ۱۸۹ - ۱۹۰ - ۱۹۱ - ۱۹۲ - ۱۹۳ - ۱۹۴ - ۱۹۵

۲۹۸	مولانا باقی یزید	۶۸ - ۳۹	..	سنقر خان بن قایدو خان
۲۸۵ - ۲۸۱	بالتو بیگ توچی بیگی	۹۰	..	سورق (از لقبهای ترک)
۲۸۸	باباشاهو	۸۳	..	سنقر میرزا بن شادرخ میرزا
۲۹۰	بالتو سلطان			سی کابلی اتالیق عمر شیخ پسر ابوسید میرزا
۲۹۱	باقی محمد پروانچی	۸۳
۳۰۹	بابا قیچقار	۸۸	..	سنقر میرزا پسر سلطان محمود میرزا
۳۱۵	مولانا بابا دوست صدر	۹۰	..	بانلی بشاعری
۳۲۰	بابا خزاری	۱۱۱ - ۱۰۸ - ۱۰۷ - ۱۰۲ - ۹۶	..	نشقہ
۳۲۲	بابا بلاس (ولی مجذوب)	۱۰۴ - ۱۰۲
۳۴۲	باقی بیگ بانیش بیگی	۱۲۳ - ۱۱۳ - ۱۱۲
۳۴۵	بالتو خان	۱۵۹ - ۱۵۴ - ۱۵۳	..	سلطان جلیبر پسر شاهم خان
۱۱۴ - ۱۱۲ - ۱۱۱ - ۱۰۲ - ۹۳	بین (بین) افغان	۱۸۱
۱۲۷ - ۱۲۴	۲۷۷ - ۱۷۰ (شف جدم)
۳۵۲	بجلی خان امیر افغان	۱۷۱
۱۵۲ - ۱۴۹ - ۱۴۱ - ۱۳۱	امیر بچکه (بوچکه) بهادر	۱۷۲
۱۷۲	بخشوی لنکا	۱۷۷
۳۰۹ - ۲۲۵	بخشی بانوی بگم همشیره اکبر	۱۹۵
۱۲۳ - ۹۰	بدیع الزمان میرزا بن سلطان حسین میرزا	۲۲۲ - ۲۰۲
۱۶۸	۲۱۵
۲۳۶	بداغ خان قیچار (قیچار) ملازم شاه علیحسام	۲۲۸
۲۴۱ - ۲۴۰ - ۲۳۹ - ۲۳۸ - ۲۱۸	۳۰۰ - ۲۲۹
۲۱۸	بدرخان استجلو	۲۵۳ - ۲۴۴ - ۲۴۳ - ۲۳۶ - ۲۳۰
۳۱۳ - ۳۲۵ - ۲۹۸ - ۲۹۱	شاه بداغ خان	۲۹۳ - ۲۹۲ - ۲۸۱ - ۲۷۹ - ۲۷۳ - ۲۷۲ - ۲۶۵
۷۷ - ۴۸	امیر مرکل بن النکیر بهادر	۳۴۹ - ۳۴۲ - ۳۳۰
۵۱	قوم برامه	۳۱۷ - ۲۷۱ - ۲۵۵
۵۲ - ۵۱	برهما	۲۹۱
۵۸	برور بن حام	۲۶۲ (شف سین)
۷۱ - ۶۴	الوس بولاس (لقب - بمعنی شجاع بانسب)	۲۶۳

بهریت رای ولد سلطنتی ۱۳۳
 قوم بهیل ۱۳۶
 استاد بهزاد مصور
 بهزیال رای حاکم بیجاگده
 شیخ بهلول ۱۵۳ - ۱۵۵ - ۱۵۶
 بهادر خان ملازم شیر شاه
 بهرام میرزا بوادر شاه طهماسب
 بهادر خان پسر حیدر سلطان شیبانی و اورا
 علی قلی خان ۲۱۹ - ۲۲۹ - ۲۳۴ - ۲۵۲
 ۲۸۱ - ۲۹۶ - ۳۰۷ - ۳۱۱
 شیخ بهلول (دیگر) ۲۲۳ - ۲۵۲ - ۲۸۹

 قاضی بیضاوی
 بیسویکی بهادر پسر بزرگان بهادر .. ۲۷۱
 بیسون نواب صوانگان ۲۷۰ - ۲۷۹
 بیگ میرک ۱۰۹ - ۱۳۹ - ۱۵۱ - ۱۶۶ - ۱۷۱

 بیرام بیگ خان خانان ۱۳۷ - ۱۴۹ - ۱۵۲ - ۱۵۳
 ۱۸۶ - ۱۹۱ - ۱۹۲ - ۲۰۸ - ۲۱۵ - ۲۱۶
 ۲۲۱ - ۲۲۹ - ۲۳۰ - ۲۳۱ - ۲۳۲ - ۲۳۳ - ۲۳۴
 ۲۴۱ - ۲۴۲ - ۲۴۸ - ۲۵۷ - ۲۶۸ - ۲۶۹ - ۲۷۰
 ۳۱۰ - ۳۱۱ - ۳۱۲ - ۳۲۲ - ۳۲۳ - ۳۲۴ - ۳۲۵
 ۳۳۶ - ۳۴۱ - ۳۴۲ - ۳۴۳ - ۳۴۴ - ۳۴۵
 ۳۴۶ - ۳۵۱ - ۳۵۰ - ۳۶۶
 بیگ محمد بکارل ۱۷۲
 بیگ محمد آخندبیگی ۲۲۰ - ۲۲۱ - ۲۲۲
 بیرم اوغلی سائق ۲۸۷
 بیگ بابای کولایی ۲۹۲ - ۳۰۰

بوزان بهادر ۷۱
 بوزان خان بن بیسون (بیسون لورا) ۷۷ - ۷۸ - ۸۶
 برهان الملک ملتانلی ۱۲۸
 بومزید امیر افغان ملازم شهر شاه .. ۱۵۲ - ۱۶۳
 میر برکه پسر میر عبدالله ۱۷۶ - ۲۳۳ - ۲۳۴
 ۲۵۳ - ۲۶۱ - ۲۸۲ - ۲۹۶ - ۳۰۳ - ۳۱۱
 قاضی برهان خانی ۲۲۳
 حکیم بطلمیوس (بطلمیوس) ۳۳ - ۳۵ - ۳۷ - ۴۱
 ملا بنانی ۱۱۹
 نکرماجیت (راجه گوالیار بود) ۹۹ - ۱۱۲ - ۳۳۸
 بلقیس مکانی شهر بانو بیگم ۲۰۲
 ملا دلال کتابدار ۲۲۳
 قوم بلوچ ۲۳۶ - ۲۳۹ - ۲۷۱
 بوقا قان بن بوزنجر قان ۴۹ - ۶۷
 بوزنجر قان بن آلتقرا ۴۹ - ۶۱ - ۶۷
 بوزج بن سام ۵۸
 بوذر بن سام ۵۸
 بوزوق (از لقبهای ترک) ۶۰
 بوقون قنقی پسر آلتقرا ۶۶
 بوزی (نوری) اوزبک ۱۳۳
 بهاول انگه ۴۴
 بهارخان (سلطان محمد) امیر افغان پسر دریا خان
 ۱۰۰ - ۱۵۲
 بهاریمیل ابدری ۱۰۶
 سلطان بهلول لودی ۱۰۷
 سلطان بهادر ۱۲۴ - ۱۲۶ - ۱۲۷ - ۱۲۸ - ۱۲۹ - ۱۳۰
 ۱۳۱ - ۱۳۲ - ۱۳۳ - ۱۳۴ - ۱۳۵ - ۱۳۶ - ۱۳۷
 ۱۳۸ - ۱۳۹ - ۱۴۰ - ۱۴۱ - ۱۴۲ - ۱۴۳ - ۱۴۴ - ۱۴۵ - ۱۴۶ - ۱۴۷ - ۱۴۸ - ۱۴۹ - ۱۵۱

۶۳	قبيله جود	۲۵۳ - ۲۵۲	چنگيز بيگ
۳۴۶ - ۲۲۴	مہار جوہر آفتابچي	۵۱ - ۵۰	چنگلي
۲۸۷	جوجک ميرزا ملازم پير محمد خان	۷۲ - ۶۸ - ۶۷	جلالير
(شف باہ) ۳۲۵ - ۳۰۱	بابا جوجک	۷۳	جان جلال الدين (بوقت چنگيز خان بود)
۳۲۵ - ۳۲۴ - ۳۰۷	جوجکي خان	۱۰۷	خان (از اولاد سلطان علاؤالدين)
۳۲۲	جورجی ميرزای خوارزمي		خان (اسلام خان) (سليم شاه) پسر شيرخان
۲۱۹ - ۸۲	ميرزا جهان شاه بن قرا يوسف	۱۶۵ - ۱۶۴ - ۱۶۰ - ۱۵۹ - ۱۵۴ - ۱۵۲ - ۱۲۳	
۹۱ - ۹۰ - ۸۸ - ۸۵	جهانگير ميرزا بن عمر شيخ	۱۹۶ (شف مين)	
۲۸۲		۱۵۹	جان جلال تقوي
۲۲۲ - ۱۶۰ - ۱۵۷ - ۱۵۲ - ۱۴۹	جهانگير قاي بيگ	۲۶۵ - ۲۳۱ - ۱۹۰	جان الدين بيگ
۳۴	چچي انك كرج شمس الدين محمد غزنوي	۲۸۲ - ۲۸۰ - ۲۴۱ - ۲۰۲	جان جلال الدين محمود
۲۲۵ - ۱۹۴ - ۱۸۸ - ۱۸۷ - ۱۸۶		۳۲۶ - ۳۲۲ - ۳۰۹ - ۳۰۷ - ۲۹۶ - ۲۹۲	
۱۰۴ - ۱۰۲	قاضي جفا	۳۶۶ - ۳۶۰	
۱۸۱	راي جهلمير (راي لون كرن)	۲۰۰ - ۶۰	پيد سابق
۱۹۲ - ۱۹۱ - ۱۹۰	جي بهادر اوزبيگ	۹۶	جمال
* حرف چ *		۱۲۳	خان خاصه خيل مارنگ خاني
۱۸۱ - ۲۳ - ۱۹ - ۱۸	مولانا چاند منجم	۱۹۸	جمال الدين محمد يوسف خطيب كشمير
۲۸۲ - ۲۷۸	چاكر بيگ خان ولد ويس قباچاق	۲۲۱	جمشيد معثاني
۲۹۳ - ۲۹۲		۲۶۳ - ۲۴۳ - ۲۲۸	بيگ
۸۶ - ۸۳ - ۷۷ - ۷۶ - ۷۵ - ۷۳	چغتای پسر چنگيز خان	۳۱۵	جمال
۲۷۱ - ۲۳۶ - ۲۳۵ - ۹۲ - ۸۸ - ۷۶	الوس چغتای	۱۳	چنگووه
۲۵۰	چغتاي سلطان	۱۰۳ - ۱۰۳ - ۹۸ - ۹۶ - ۹۵	جان چنوه بولاي
۳۶۳	چغتاي خان	۲۶۲ - ۲۶۰ - ۱۴۸ - ۱۲۴	
۳۳۱ - ۲۶۲ - ۲۰۳	چامه بيگ كوكه	۱۷۰	بيگ برادر زاده مظفر تركمان
۲۹۶	چلبي بيگ	۶۳ - ۴۹	به بهادر پسر ولدوز خان
۷۶ - ۷۵ - ۷۱ - ۶۸ - ۶۷	چنگيز خان (توجين)	۷۳	پسر چنگيز خان
(شف ناد) ۸۱		۷۶	جورجی
۱۱۰	راي چندر بهان	۷۱	برادر نومور

حسن خان ميرواني ۱۰۰-۱۰۶-۱۱۲	۱۵۴	راجہ چنگاکن برهمن
حسين خان نوهاني	۲۵۹-۲۰۳	چولي بهادر
حسن ولد مکن	۵۸	چون بن پانک
امير شاه حسين	۱۱۲-۱۰۸-۱۰۶-۹۵	چين تيمور سلطان
خواجہ حسين		● حرف حاء ●
حسين خان (ديگر)	۵۸-۵۷	حام بن نوح عم
شاه حسين (حسن) بيگ ازفون ولد	۹۵-۹۳	حائم خان
.. .. .	۱۳۵-۱۷۳-۱۰۷-۱۲۰	حاجي محمد خان (کوكي) (بابا تشقه)
حسن پدر شير شاه	۲۲۲-۲۲۱-۲۱۹-۲۱۸-۲۱۵-۲۰۵-۱۵۳	
حسن خلفاى	۲۶۱-۲۵۲-۲۵۱-۲۴۳-۲۴۱-۲۳۰-۲۲۸	
راي حسين جلواني ملازم شير شاه	۲۷۶-۲۷۵-۲۷۴-۲۷۳-۲۶۸-۲۶۳-۲۶۲	
ميرزا حسن خان ۱۷۶-۲۳۳-۲۰۶	۲۶۶-۲۶۵-۲۶۴-۲۶۳-۲۶۲-۲۶۱-۲۶۰-۲۵۹-۲۵۸-۲۵۷-۲۵۶-۲۵۵-۲۵۴-۲۵۳-۲۵۲-۲۵۱-۲۵۰-۲۴۹-۲۴۸-۲۴۷-۲۴۶-۲۴۵-۲۴۴-۲۴۳-۲۴۲-۲۴۱-۲۴۰-۲۳۹-۲۳۸-۲۳۷-۲۳۶-۲۳۵-۲۳۴-۲۳۳-۲۳۲-۲۳۱-۲۳۰-۲۲۹-۲۲۸-۲۲۷-۲۲۶-۲۲۵-۲۲۴-۲۲۳-۲۲۲-۲۲۱-۲۲۰-۲۱۹-۲۱۸-۲۱۷-۲۱۶-۲۱۵-۲۱۴-۲۱۳-۲۱۲-۲۱۱-۲۱۰-۲۰۹-۲۰۸-۲۰۷-۲۰۶-۲۰۵-۲۰۴-۲۰۳-۲۰۲-۲۰۱-۲۰۰-۱۹۹-۱۹۸-۱۹۷-۱۹۶-۱۹۵-۱۹۴-۱۹۳-۱۹۲-۱۹۱-۱۹۰-۱۸۹-۱۸۸-۱۸۷-۱۸۶-۱۸۵-۱۸۴-۱۸۳-۱۸۲-۱۸۱-۱۸۰-۱۷۹-۱۷۸-۱۷۷-۱۷۶-۱۷۵-۱۷۴-۱۷۳-۱۷۲-۱۷۱-۱۷۰-۱۶۹-۱۶۸-۱۶۷-۱۶۶-۱۶۵-۱۶۴-۱۶۳-۱۶۲-۱۶۱-۱۶۰-۱۵۹-۱۵۸-۱۵۷-۱۵۶-۱۵۵-۱۵۴-۱۵۳-۱۵۲-۱۵۱-۱۵۰-۱۴۹-۱۴۸-۱۴۷-۱۴۶-۱۴۵-۱۴۴-۱۴۳-۱۴۲-۱۴۱-۱۴۰-۱۳۹-۱۳۸-۱۳۷-۱۳۶-۱۳۵-۱۳۴-۱۳۳-۱۳۲-۱۳۱-۱۳۰-۱۲۹-۱۲۸-۱۲۷-۱۲۶-۱۲۵-۱۲۴-۱۲۳-۱۲۲-۱۲۱-۱۲۰-۱۱۹-۱۱۸-۱۱۷-۱۱۶-۱۱۵-۱۱۴-۱۱۳-۱۱۲-۱۱۱-۱۱۰-۱۰۹-۱۰۸-۱۰۷-۱۰۶-۱۰۵-۱۰۴-۱۰۳-۱۰۲-۱۰۱-۱۰۰-۹۹-۹۸-۹۷-۹۶-۹۵-۹۴-۹۳-۹۲-۹۱-۹۰-۸۹-۸۸-۸۷-۸۶-۸۵-۸۴-۸۳-۸۲-۸۱-۸۰-۷۹-۷۸-۷۷-۷۶-۷۵-۷۴-۷۳-۷۲-۷۱-۷۰-۶۹-۶۸-۶۷-۶۶-۶۵-۶۴-۶۳-۶۲-۶۱-۶۰-۵۹-۵۸-۵۷-۵۶-۵۵-۵۴-۵۳-۵۲-۵۱-۵۰-۴۹-۴۸-۴۷-۴۶-۴۵-۴۴-۴۳-۴۲-۴۱-۴۰-۳۹-۳۸-۳۷-۳۶-۳۵-۳۴-۳۳-۳۲-۳۱-۳۰-۲۹-۲۸-۲۷-۲۶-۲۵-۲۴-۲۳-۲۲-۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰	
حسين علي ميرزا شاملو برادر احمد سلطان	۲۷۱	حاجي بيگم (مهدي عليا) زوجة همايون
.. .. .	۲۵۸	حاجي محمد حسس
حسن بيگ كوكه	۲۶۱	حافظ شيرازي لسان الغريب
مير حسين كربلاني ناضل	۳۲۶	قاضي حامد
حسن سلطان شاملو	۳۶۶-۳۳۵	حاجي محمد سيستاني
حسين علي ايشك آقا	۵۸	حبش بن حاتم
مير حسين ولد ميرزا بيگ	۳۰۹	مير حبش
سلطان حسين خان ۲۵۲-۲۸۱-۲۵۰-۳۲۰	۳۳۹-۳۳۴	حبيب خان رئيس افغانان
حسين بيگ فوزچي شاه ايران	۲۳۷	حرم بيگم زوجة ميرزا سليمان
حسين (حسن) قاي سلطان مهرداد ۲۵۱	۸۶	خواجہ حسين خسر مير شيخ ميرزا
.. .. .	۸۶	مولانا حسامي قراکولي
.. .. .	۹۰-۸۹	سلطان حسين ميرزا (هم عصر باهر)
.. .. .	۲۲۳-۲۲۱-۱۶۸-۱۶۳-۱۲۳-۱۲۱
.. .. .	۹۳	شاه حسن (بابري)

حکیم خاقانی ۳۸
 خاتونزاده بیگم همشیره بابر شاه ۸۵ - ۲۲۶ - ۲۳۰
 .. ۲۳۱ - ۲۳۳ - ۲۳۵ - ۲۳۶ - ۲۴۲
 خان مہرزا برادر بابر شاه .. ۹۰ - ۹۱ - ۱۱۱ - ۲۸۲
 ہمیر خان بیگ ۹۶
 خانخانان ۱۰۷
 خانجہان (فتح خان سروانی) .. ۱۱۱ - ۱۴۲
 (شف فاد) ۳۴۷
 خواجہ خانوہ محمود برادر خواجہ عبدالحق ۱۶۸
 ۱۷۱ - ۲۰۰ - ۲۳۴ - ۲۵۳
 خانم بیگم کوچ میرزا کامرون ۲۳۶
 خالق بردی ۲۷۱
 خالدین ۲۹۱
 خانم صدیغہ میرزا سلیمان ۳۰۷
 خالدین دوست سہاری بابا دوست ۳۱۶ (شف باہ)
 خانم بیگم زوجہ ہمایون صدیغہ جوجوق میرزای
 خوارزمی ۳۳۲
 خدایچہ سلطان بیگم ۱۱۲
 خداوند خان وزیر سلطان مظفر .. ۱۳۲ - ۱۴۱
 خدا دوست پسر مصاحب بیگ ۲۶۴
 خراسان بن میلیم ۵۸
 ملا خرد زرگر ۲۷۵ - ۳۱۴
 میر خرد ۲۹۹ - ۳۶۶
 خردین یافت ۵۸
 خسرو شاہ .. (بوقت بابر بود) ۸۸ - ۲۶۰
 خسرو کولکناشی ۹۶ - ۱۰۷ - ۱۰۸ - ۱۴۵ - ۲۴۶
 ۱۵۴
 خسرو زرم شاہ ایران ۲۵۳

حسن خان آقا ۲۶۷
 حسین محمود بی ملازم پیر محمد خان ۲۸۷
 حبیب منیر ۳۰۰
 حبیب آغخہ ۳۰۵
 خرد و حسن وزیر سرکار آبی ۳۶۰
 حکوہ دایہ ۳۴
 میرزا محمد حکیم (ابوالمفاخر - ابو القضاہ)
 پسر ہمایون ۳۳۲ - ۳۴۰
 حمیدہ بانو بیگم مریم مکانی .. ۵۸ (شف ہیم)
 حمید خان ۹۴
 حضرت خواجہ ۵۳ - ۶۵
 حیدر علی ملازم خواجہ کلان بیگ .. ۹۴
 مہر حیدر زکادار ۱۰۳
 میرزا دریدر کورگان بن محمد حسین ۱۱۵ - ۱۳۵
 ۱۳۶ - ۱۶۲ - ۱۶۴ - ۱۶۷ - ۱۶۹ - ۱۷۰ - ۱۷۱
 ۱۹۵ - ۱۹۶ - ۱۹۷ - ۱۹۸ - ۱۹۹ - ۲۸۴
 میر بخش ۱۵۲
 میر سلطان شیبانی ۲۱۹ - ۲۲۸ - ۲۲۹ - ۲۳۱
 ۲۴۳ - ۲۴۴
 مولوی خاعر ۲۲۱
 .. آغخہ بیگی ۲۲۳ - ۲۴۲ - ۲۷۵ - ۲۸۱
 ۲۹۰ - ۳۱۲ - ۳۳۳ - ۳۴۲ - ۳۵۱ - ۳۵۴
 محمد خان ۲۵۲
 دوست مغل ۲۷۲ - ۳۰۵
 قاسم کواہر ۲۹۶
 قلی بیگ شاملو ۳۴۴
 * حرفت خواہ *
 وانگہ مادر سعادت یار نودہ ۳۴۴

قوم درنگون ۹۷ - ۹۳

امیر درویش محمد ساربان ۹۹ - ۱۰۹ - ۱۰۷ - ۱۲۰

دريا خان ۱۰۳ - ۱۰۰

درويش محمد قراشیر پسر شجاعت خان .. ۱۰۵

درويش علي کتابدار ۱۰۶

دلاور خان ۱۰۷

دلپت زای ۱۱۰

دادار آغاچه بیگم والدۀ میرزا هندال ۱۵۵ - ۱۵۶

.. .. . ۱۶۰ - ۲۳۱

دومنین (دومین) خان بن بوقا تاقان .. ۴۶ - ۹۷

دواخان بن براق خان ۷۷ - ۷۸ - ۸۶

دولتخان ۹۳

خواجه دوست خاوند ۱۰۵ - ۱۰۷ - ۲۳۳ - ۲۸۱

دوست بیگ ایشک آقا ۱۰۷ - ۱۰۸ - ۱۲۹ - ۱۳۱ - ۱۳۹

دولت خان برادر نصیر خان ۱۴۷

خواجه دوست منشی ۱۶۷

ملک دولت چک ۱۹۹

حافظ دوست محمد خانی ۲۱۱

دوغان بیگ ۲۵۲ - ۲۵۳

دولت سلطان دامن میرزا کامران

دوست محمد پسر میرزا قلی

دوندو (فتح خان) نگهبان چیتقه

دولت خواجه

دیب باقوی بن اللجه خان ۳۹

دیومیرزا

دیو سلطان

دیندار بیگ

• حرف د •

خضر خواجه خان بن تغلق تیمور خان .. ۸۹

خضر خان هزاره ۲۲۵ - ۲۳۳ - ۲۳۵ - ۲۵۷ - ۲۶۳

.. .. . ۳۴۲ - ۳۴۵ - ۳۶۳

خضر خواجه خان (سلطان) ۲۳۴ - ۲۶۳ - ۲۸۱

۲۹۰ - ۳۰۷ - ۳۱۱ - ۳۳۳ - ۳۴۲ - ۳۶۳

مهرزا خضر خان ۲۹۲

خضر خان افغان سلطان جلال بلدین .. ۳۴۰

خلج بن بافت ۵۸ - ۵۹

خلج (از لقبهای ترک) ۶۰

خانیل بن میران شاه ۸۲

سلطان خلیک میرزا بن سلطان ابو سعید میرزا ۸۳

میر خلیفه ۹۹ - ۱۱۷ - ۲۵۷ - ۲۵۹

محمد خلیل آخند بیگی ۱۰۸

خواجه خلیفه ۱۰۸ - ۱۱۵ - ۱۱۶ - ۱۱۷

میر خلیج ۲۲۷ - ۲۲۸

خانچریک ۳۳۰ - ۳۴۲

خواجه احرار ناسرالدین (خواجه عبیدالله)

.. .. . ۸۷ - ۱۱۸ - ۱۲۰ (شافعیان)

خواجه گي لسا جامدار ۱۰۷ - ۱۰۸

خواند میر مورخ ۱۲۰ - ۳۵۹

خوایی خان رئیس افغانان ۱۵۲ - ۱۵۹ - ۱۶۳

.. .. . ۱۶۵ - ۱۷۲ - ۳۳۹

خواجه حاجی کشدیری ۱۷۰ - ۱۹۹

قوم خواجه خضریان ۲۷۷

خواجه پادشاه مریفی ۳۳۲

• حرف دال •

داؤد خان ۹۳

دده بیگ هزاره ۲۳۴ - ۲۳۲

۲۷۷ - ۲۲۲ - ۲۱۸	روشن کوکه	۲۱۰	درنگرسي
۲۷۱	مولوي معنوي روم	۳۳۷	قوم دهمور
۲۸۹	خواجه روح الله	* حرف ذال *	
۳۵۷	مولانا روح الله استاد همايون	۹۴	ذوبون بهان پارشاہ
* حرف زار *		۹۱ - ۸۹	ذوالنون اربعون
۲۵۸ - ۱۵۷ - ۱۵۴ - ۱۴۹ - ۱۲۹	زاهد بيگ	* حرف راء *	
۹۱	ذبير زاعي	۱۴۷	زيمف جہا ريسال درباري
۱۴۷ - ۱۲۴ - ۱۲۳ - ۱۱۴ - ۹۹	محمد زمان ميروزا	۱۴۷	ريسال درباري
۱۵۷ - ۱۵۰ - ۱۴۹ - ۱۳۹ - ۱۳۵ - ۱۳۲ - ۱۳۱		۱۸۰	ريمف سوني
۱۵۹		۳۲۶ - ۳۲۵	راجہ بکھو
۵۸	زينج بن حام	۳۲۶	راجہ کيلور
۱۴۹	صہتر زنبور	۳۵۳	وايسين جلواني
۲۲۲ - ۱۴۴	زين خان کوکه پسر بيچہ جان انگہ	۳۲۵	مہمان قلبي خان
۱۰۴ - ۱۰۳ - ۱۰۰	محمد زينون	۱۰۸ - ۱۰۷	مہتم ترکمان
۱۰۷	شيخ زين صدر خافي نبيرو شيخ زين الدين	۳۵۲	مہتم خان امير افغان
۱۱۹ - ۱۱۰		۲۹۱ - ۱۱۵	رشيد خان
۱۱۹	شيخ زين الدين خافي	۸۹	رقيدہ سلطان بگم دختر عمر شيخ
۲۲۹ - ۲۱۹	زين الدين سلطان شامو	۱۶۷ - ۱۰۴	جمع اردن صفوي
۳۲۳	سلطان زين الدين کشميري	۲۷۱ - ۲۲۹	جمع (رفیق) کوکه
۳۳۳	مولانا زين الدين محمود کمانگو	۱۳۶	رکن داؤد ملازم سلطان بہادر
* حرف سين *		۳۵۳	رکن خان امير افغان
۵۸ - ۵۷	سام بن نوح عم	۵۱	رگھواتبہ (آدنبہ)
۶۶	قوم سالچيون	۱۷۰	رکني چک امير کشمير
۷۰	سالچوتي	۳۴	سہاي رويا دايہ
۱۱۱ - ۱۱۰ - ۱۰۹ - ۱۰۶ - ۱۰۴ - ۱۰۲	وانا سانکا	۵۸	بن بخت
۳۲۴ - ۱۱۲		۵۸	بن بخت
۲۱۸ - ۲۱۶ - ۱۷۰ - ۱۳۵	سام ميروزا برادر شالا طہماسپ	۱۵۱ - ۱۴۶ - ۱۴۲ - ۱۳۲ - ۱۳۱	سي خان
۳۲۴ - ۱۹۵	سلطان مارنگ گکھر	۱۵۲ - ۱۴۹	سين بيگ

سکندر (اسکندر) سلطان .. ۱۶۱ (شف الف)	۲۳۴	ماداد بنی مختار
سکندر تویچی (مظفر) .. ۱۷۱ (شف صیم)	۲۷۶	قوم سالقانیچی
سکندر خان اوزبک ۳۳۲ - ۳۴۱ - ۳۴۲ - ۳۴۳ - ۳۴۴ - ۳۴۵	۲۹۹	سازقاجی امیر ایماق
.. .. .	۳۱۱ - ۳۰۳	سادات فرمد
میر سلطان علی خواب بین	۲۹۸ - ۲۹۷	سبدل خان
میرزا سلیمان ۱۰۶ - ۱۱۵ - ۱۱۶ - ۱۱۷ - ۱۱۸ - ۱۱۹ - ۱۲۰	۳۰۴	مهر صبیانه (مهبانه)
۲۹۱ - ۲۹۰ - ۲۹۱ - ۲۹۲ - ۲۹۳ - ۲۹۴ - ۲۹۵	۱۰۶	ستردی کچی
۲۵۰ - ۲۵۱ - ۲۵۲ - ۲۵۳ - ۲۵۴ - ۲۵۵ - ۲۵۶	۵۶ - ۵۸	سدسان بن بافت
۲۷۱ - ۲۷۲ - ۲۷۳ - ۲۷۴ - ۲۷۵ - ۲۷۶ - ۲۷۷ - ۲۷۸	۱۱۹	سرخ و دامی کهنه شاعر بدیعین
۲۸۶ - ۲۸۷ - ۲۸۸ - ۲۸۹ - ۲۹۰ - ۲۹۱ - ۲۹۲ - ۲۹۳	۱۶۴ - ۱۵۲	سرصحت خان
۳۰۰ - ۳۰۱ - ۳۰۲ - ۳۰۳ - ۳۰۴ - ۳۰۵ - ۳۰۶ - ۳۰۷	۲۸۰ - ۲۶۴	سردار بیگ پسر فریچه بیگ
.. .. .	۳۴	سعادت بار کورک پسر خالدار انکه
سلهیدی	۵۲	شیخ سعدالدین حمزه
نالا سلطان علی	۲۸۵ - ۱۹۸ - ۱۱۵	سلطان سعید خان
سلیم سلطان بیگ بنت گلرنگ بیگم پسر	۲۹۳	سعید بیگ سردار
.. .. .	۳۲۶ - ۳۲۵ - ۳۰۷ - ۳۰۰ - ۲۹۹	نابا سعید قیچاق
سلطان بیگم زوجه میرزا اسکری (شف باو)
سلطان علی افشار	۳۲۳	سعید خان پسر گلرنگ گهر
سلطان قلی قورچی باشی خورشید محمد	۳۵۷	سعادت خواجه
حافظ سلطان محمد رخده	۵۸	سنتاب بن بافت
سلطان محمد بخش (قراول بیگی)	۱۶۰ - ۱۵۹	سنگای برزنده همایون از دریا نامش نظام
.. .. .	سلطان سکندر لودی (برادر علاؤالدین) پدر سلطان
خواجه سلطان محمد رشیدی وزیر	۱۴۷ - ۱۲۸ - ۱۲۷ - ۹۳	ابراهیم
سلطان قلی انکه	۳۳۷ - ۹۸	سلطان سکندر سور افغان (احمد خان)
خواجه سلطان علی (افضل خان - دیوان)	۳۵۵ - ۳۵۱ - ۳۵۰ - ۳۴۹ - ۳۴۶ - ۳۴۱ - ۳۴۰
.. .. .	۳۶۷ - ۳۶۶ (شف الف)
سایم شاه (جلال خان) پسر امیر شاه ۲۴ - ۲۵	۱۱۴ - ۱۱۳ - ۱۰۶	سلطان سکندر پدر محمود خان
۳۲۹ - ۳۲۶ - ۳۲۷ - ۳۲۸ - ۳۲۹ (شف جدم)	۱۲۱	سکندر خان
میر سمندر	۱۸۴ - ۱۸۰ - ۱۷۹ - ۱۷۳

۲۷۳ - ۱۳۵ - ۹۱ - ۸۹	۳۱۵	سانچي
شاه بيگم مادر سيديع بابر پادشاه ۹۱ - ۹۰	مهنر منگل مهر آتش منگل خان (صفدر خان) ملازم	
شاهي بيگ خان ۱۶۸ - ۹۱	همابون ۲۶۶ - ۲۶۳ - ۲۲۴ - ۲۰	
خواجه شاه مير حسين .. ۹۵ - ۹۶ (شف ميم)	صند بن حلم ۵۸	
شاهم خان جالير ۱۵۳ - ۱۷۶ - ۲۳۵ - ۲۸۲ - ۲۹۱	سنگوپسر آونگ خان ۷۲	
.. .. . ۳۱۸	سلطان (ميرزا) منچر بولاس ۲۶۲ - ۲۶۰ - ۹۰	
شاه ميرزا پسر محمد سلطان ميرزا ۱۶۳ - ۱۷۱ - ۲۴۱	سنگرخان جڙجوهه ۱۰۵	
.. .. . ۲۸۵	سنگاي ناگوري ملازم مالديو ۱۹۰	
شاه ولد ملازم عسكري ميرزا ۱۹۲	ميرزا منچر ولد شهر نانو بيگم ۲۰۲	
استاد شاه محمد سرنائي ۲۱۱	سديان ۲۰۵	
شاه قلي سلطان ۲۱۳	سندجاب سلطان افشار حاکم فراه ۲۱۸	
شاه قلي سلطان استجلو حاکم مشهد ۲۱۵	سنگي انا درویش ۳۳۵	
شاه قلي سلطان مهر دار ۲۱۸	سورج پيچن پسر ابن مچي بولاس ۷۲ - ۷۱ - ۴۹	
شاه قلي سلطان افشار حاکم کرمجان ۲۱۸	سونج خان ۶۲	
شاهم علي جلابو پدر نومور جالير ۲۲۷ - ۲۲۸	قوم ميورها ۵۰	
شاه قلي نارنجي ۲۲۸ - ۲۵۲ ۲۶۱ - ۲۶۱ - ۲۶۶	سيور غنمش برادر نومور ۷۹	
.. .. . ۳۳۲ - ۳۲۰	سيور غنمش بن ميران شاه ۸۲	
شاه قاي سيدتاني ۲۳۶ - ۲۳۵	سيوندي سلطان قورچي باشي افشار ۲۱۸	
شاه نوري خان ۲۴۴	سيف خان کورگه اکبر و پسر خواجه منصوره ۲۲۲	
شاه قلي سلطان خويش بيرام خان ۲۶۱	مير سيد علي زميندار ۲۴۹	
شاه محمد برادر حاجي محمد ۲۸۵ - ۲۹۸ - ۳۱۰	مير سيد علي ۳۴۲ - ۲۹۲	
شاه محمد سلطان حصاري ۲۸۹ - ۲۸۸	مير سيد علي سبزواري ۲۹۹	
ميرزا شاه خويش مير برکه ۳۰۳ - ۳۴۹	سيد علي ۳۲۸	
شاه ولي انگه ميرزا محمد حکيم ۳۴۰ (شف وار)	* حرفه شين *	
شاهباز خان افغان ۳۴۳	شام بن پغن ۵۸	
شجاعت خان ۱۴۰	ميرزا شاه رخ پسر نومور ۸۳ - ۸۲ - ۸۱	
شجاعت خان (سچاول خان) ۳۳۹	شاه رخ ميرزا بن ابو سيد ميرزا ۸۳	
مير شريف خان برادر شمس الدين محمد انگه خان	شاه بيگ ارغون برادر محمد صميم پسر ذوالنون ارغون	

۱۹۵ - ۱۹۶ - ۱۹۷ - ۲۲۲ - ۲۳۶ - ۲۳۸ - ۲۳۹	۲۹۱ - ۱۹۵
شیردل خورش منعم خان ۱۷۷	مولانا شرف الدین علی یزدی مولف ظفرنامه ۱۶
قوم شیعه ۲۰۴	۹۷
شیرعلی ملازم هیوزا کاسران ۲۶۳ - ۲۶۲ - ۲۶۰	ملا شفقانی ۳۲۵ - ۳۰۱
۲۸۳ - ۲۷۱ - ۲۷۵ - ۲۶۹ - ۲۶۸ - ۲۶۳ ..	میر شمس الدین محمد غزنوی بنگه خان ۳۳۰ ۱۴
شیخم خواجه خضری ۲۷۷ - ۲۷۲	۱۵۵ - ۲۲۵ - ۲۳۶ - ۲۵۸ (شف الف و نین)
شیرمحمد پکنه (سید محمد پکنه) ۲۸۸ - ۲۸۷	شیخ شمس الدین کلال ۷۷
.. .. . (ششمیم)	شمس الدین محمد (دستگیر هیابون بر ساحل دریا)
شیرعلی بیگ ۲۳۳	۱۶۸ - ۱۶۶
* حرف صاد *	
حافظه صابرقان ۲۱۳ - ۲۱۱	شمس الدین علی سلطان ۲۲۰ - ۲۱۵
صافی ولی سلطان ۲۱۹	شمس الدین علی قاضی قندهار ۲۲۹
صالح دیوانه ۳۲۵	مقدمه شهرزودی ۵۷ - ۵۳
صدرخان ۱۳۴ - ۱۳۳ - ۱۳۲ - ۱۳۱ - ۱۳۰ ..	سلطان شهاب الدین قوری ۹۷
صلحا بن آدم هم ۵۳	مولانا شهاب معنالی منجلی بختیاری ۱۱۹ - ۱۱۸
صوفیان خلیفه ۲۱۹	شهاب الدین احمد خان ۳۵۴ - ۳۴۲
* حرف ساطه *	
طاق بن انور خان ۶۰	شهاب خان افغان ۳۵۲
طاووس خان برادر شالا منصور ۹۲	شیت عم (اوربای اول) ۵۵ - ۵۴ - ۵۳ - ۴۹
امیرغاهر ۲۳۳ - ۱۷۶ - ۱۷۳	شیرآمران ۷۶
ظاهرمحمد پسر میر خرد ۳۶۶ - ۲۹۹	شیرین بیگی آنا خواهر نیمور ۷۹
محمد ظاهر خان ۳۱۹ - ۳۱۸	شیرعلی خان اوغلان بن محمد خان ۸۶
امیر غراغالی پدر تیمور ۷۹ - ۷۷ - ۳۳۸	شیرم طغانی ۸۷
شالا طهماسب صدوی والی ابرون ۲۰۵ - ۱۳۹ - ۱۳۵	شیربک خان ۸۹ - ۸۸
۲۰۹ - ۲۱۵ - ۲۱۶ - ۲۱۷ - ۲۱۸ - ۲۱۹ - ۲۲۲	شهر افکن بیگ ولد کوچ بیگ ۲۳۳ - ۲۳۲ - ۱۰۷
۲۳۴ - ۲۵۳ - ۲۳۹ - ۲۳۰	۲۶۱ - ۲۵۹ - ۲۵۶ - ۲۵۵ - ۲۴۳ - ۲۴۲ - ۲۴۱
* حرف ظاه *	
ظفرعلی ولد فقیر بیگ ۱۷۶	شیرشاه افغان (نامش مرید بن حسن بن ابراهیم) ۱۲۳
	۱۵۳ - ۱۵۲ - ۱۵۱ - ۱۵۰ - ۱۴۹ - ۱۳۸ - ۱۳۷
	۱۶۳ - ۱۶۲ - ۱۶۰ - ۱۵۹ - ۱۵۸ - ۱۵۷
	۱۸۶ - ۱۸۵ - ۱۸۰ - ۱۷۰ - ۱۶۹ - ۱۶۵ - ۱۶۳

		* حرف عین *	
۱۲۳	عبد الرشید پسر شیر خان	۵۸	قوم عاد
	عبد الله خان لوزیک خوش قاسم حسین خان اوزبک	۷۹	عالم شیخ پسر طرفای
۳۴۲ - ۲۹۰ - ۱۳۲	۹۸ - ۹۶ - ۹۵ - ۹۴	عادل سلطان بن مهدی سلطان
۲۸۱ - ۲۷۶ - ۲۶۸ - ۲۰۱ - ۱۶۲	میرزا عبدالله	۲۲۱ - ۱۰۸ - ۱۰۷ - ۱۰۳
۳۴۲ - ۲۹۳	۱۳۰ - ۱۰۳ - ۱۰۰	عالم خان فریدی سلطان علاؤالدین
۱۷۱ - ۱۶۸	خواجه عبدالله حق	(شف علاؤالدین)
۱۷۱ - ۱۶۶	قاضي عبدالله صدر میرزا کامران	۱۳۴	سلطان عالم ملازم سلطان بهادر
۳۰۳ - ۲۸۶ - ۲۷۹ - ۱۷۶	مولانا عبدالله بنی صدر	۲۲۱	عادل سلطان اوزبک پسر عادل سلطان
۳۴۲ - ۳۳۳	۲۲۳	عارف توشکچی (بهار خان)
۱۷۷	شیخ عبد الغفور	۳۶۳ - ۳۲۵	عالم شاه (ملازم میرزا کامران)
	شیخ عبد الوهاب (از اولاد شیخ پوزان)	۳۴۲ - ۳۳۰	عارف بیگ
۲۲۱ - ۲۰۳ - ۲۰۲	میر عبدالحی گرم سبزی	۳۳۶	عادل خان افغان
۲۱۴	خواجه عبدالله انصاری پسر هرات	۳۵۳	عارف الله پسر خوندی قنبر
۲۱۵	خواجه عبدالله غنی امیر قزوین	۳۶۳ - ۳۴۲ - ۳۳۰ - ۳۰۸ - ۲۵	میر عبدالحی صدر
۲۱۸	عبدالله خان استیجاو داماد شاه اسمعیل	۳۶۸
۳۰۳ - ۲۹۲ - ۲۲۰	خواجه عبدالمصدق شهرین قام	۸۳	خواجه عبدالله (ناصرالدین خواجه احرار)
۳۴۲	(شف شاه)
۲۲۰	عبدالقاسم کرکیری	۸۹	عبد البرزاق میرزا بن الغ بیگ میرزا
۳۱۲ - ۲۹۷ - ۲۶۱ - ۲۸۰ - ۲۲۴	عبد الوهاب	۲۲۹ - ۹۱	عبدالله خان
۳۴۲ - ۳۳۰ - ۲۳۳	میر عبدالله (سید بنی مستنار)	۹۳	عبد الرحیم سقاوی
۲۳۶	ملا عبدالحق استاد میرزا کامران	۹۶ - ۹۳	امیر عبدالعزیز
۲۳۴	خواجه عبدالحق	۱۰۳ - ۹۳	عبدالعزیز (عبد العلی) میر آخوند
۲۵۰	عبدالجبار شیخ	۱۱۰ - ۱۰۸ - ۱۰۷
۲۴۸	عبدالرحمن قصاب	۱۰۳ - ۹۸ - ۹۶ - ۹۵	امیر عبدالله (کتهدیر)
۲۷۳	عبدالله سلطان	۱۰۸ - ۱۰۷
	عبد الرشید خان پسر سلطان سعید خان حاکم کاشغر	۱۰۷	عبدالشکور
۳۳۲ - ۲۸۵	۱۱۱	عبدالمولوی توریچی
۲۸۶ - ۲۸۵	عبدی سلطان اوزبک		

سلطان ملاؤ الدین (عالم خان) (لودی) (سوادی) ۹۲	۲۸۹ - ۲۸۸	عبدالعزیز خان لوزیک پسر مہدی خان
۱۰۷ - ۱۲۶ - ۱۲۷ - ۱۲۸ - ۱۲۹ (شف عالم خان)	۲۸۹	مہدی خان لوزیک
اصدار علی قلی (نادر المصر) .. ۹۵ - ۱۰۶ - ۱۱۴	۳۱	خواجہ عبد السمیع
شیخ علی .. ۹۶ - ۱۸۱ - ۱۸۲ - ۱۸۳ - ۱۸۵ - ۲۳۳	۳۱۵	مولانا عبد اللہ
امیر علی (ولی) خازن .. ۹۸ (شف وار)	۳۴۲ - ۳۱۷	مولانا عبد القادر
سلطان علاؤ الدین سابق .. ۹۹ - ۱۰۷ - ۱۱۶	۳۲۵	مولانا عبد اللہ سلطان پوری (دیگر)
علی خان شیخ زادہ فرملی .. ۱۰۷ - ۱۱۰ - ۱۱۱	۳۳۲	خواجہ عبد الباری
عای انگہ باعلیق	۳۴۶	خواجہ عبد اللہ
میر علی شیر	۳۴۶	خواجہ عبد الحمید دیوان
سید علی خان نوکر سلطان بہادر .. ۱۳۱	۳۵۹	خواجہ عبد الملک وزیر سرکار انشی
علی خان مہاوی	۸۲	عثمان چلیبی میرزا بن میرزا شاہ
علاؤ خان ملازم شیر شاہ	۵۸	مراق پسر خراسان
شیخ علاؤ الدین صیدانی (ولی) .. ۲۱۵	۵۸	قوم عرب
علی قلی خان شیدانی پسر حیدر سلطان شیدانی و برادر بہادر خان	۲۷۹	میر عرب صکی
۲۱۹ - ۲۲۸ - ۲۲۹ - ۲۳۰ - ۲۳۳ - ۲۳۴ - ۲۳۵ - ۲۳۶ - ۲۳۷	۱۸۸ - ۱۸۷ - ۱۴	میرزا عزیز کولکاش خان اعظم
۳۵۴ - ۳۵۱ - ۳۵۰ - ۳۴۹ - ۳۴۸ - ۳۴۷ - ۳۴۶ - ۳۴۵	۲۲۵
۳۶۴ - ۳۵۳	۳۵۵	اسحاق عزیز سیستانی (روسی خان)
علی سلطان چلان	۱۱۳ - ۱۱۳ - ۱۱۲ - ۹۹	میرزا مسکری بوادر ہماون
عای بیگ ذوالفقار کش	۱۳۱ - ۱۳۰ - ۱۲۹ - ۱۲۶ - ۱۲۴ - ۱۲۳ - ۱۱۹
علی دوست خان بار بیگی پسر حسن علی ۲۲۳	۱۶۰ - ۱۵۰ - ۱۴۱ - ۱۳۵ - ۱۳۴ - ۱۳۳ - ۱۳۲
۳۲۸ - ۳۸۰	۱۶۰ - ۱۸۹ - ۱۷۱ - ۱۶۸ - ۱۶۷ - ۱۶۵ - ۱۶۳
علی سلطان نکلو	۲۰۳ - ۲۰۲ - ۲۰۰ - ۱۹۳ - ۱۹۳ - ۱۹۲ - ۱۹۱
علی قلی خان اندرایی ۳۳۲ - ۳۲۱ - ۲۷۲ - ۲۵۱	۲۳۲ - ۲۳۱ - ۲۳۰ - ۲۲۹ - ۲۲۸ - ۲۲۵ - ۲۰۳
۳۴۳ - ۳۴۲	۲۳۹ - ۲۳۱ - ۲۳۰ - ۲۲۹ - ۲۳۵ - ۲۳۴ - ۲۳۳
علی قلی اوعلی قوری میرزا کاهرن ۲۶۸ - ۲۵۸	۲۶۲ - ۲۸۵ - ۲۸۲ - ۲۸۱ - ۲۵۳ - ۲۵۱ - ۲۵۰
علی قلی سلطان	۳۰۸ - ۳۰۷ - ۳۰۴ - ۳۰۱ - ۲۹۳
علی محمد	۳۱۷ - ۳۱۶ - ۲۷۰	ملا عصام الدین ابراہیم ملا زادہ
عمر شیخ میرزا بن سلطان ابو سعید میرزا و پدر	۳۴۶	خواجہ عطاء اللہ دیوان بیوتات

● حرف فاء ●

فارس بن پهلو ۵۸
 فارسيان ۵۸
 فاطمه سلطان صادر جهانگير ميرزا بن عمر شيخ ۸۵
 محمد فاروق پسر بابر ۱۰۴
 مهتر فاخر نوشکچي ۲۲۴
 بي بي فاطمه ۳۰۷
 امير فتح الله شيرازي (صفه الدوله) ۳۱ - ۳۱
 فتح خان (خانجهان) (شيرازي) (سرواني) ۱۰۳
 (شفخاه)
 فتح الله بيگ برادر روشن کوکله ۲۷۷
 فتح شاه افغان ۳۲۳
 فتح باز (نام يوز) ۳۴۷
 فخر نسا انکه کوچ نديم کوکله ۳۴
 فخر جهان بيگم ۱۱۲
 شاه فخر الدين ۳۴۲
 فراونه بصر ۵۸
 فرغان پسر بوذر ۵۸
 فریدون ۶۲
 قوم فرنگ ۱۴۶ - ۱۴۵ - ۱۳۳ - ۱۲۸
 فریدون خان ۲۸۶
 فرحت خان مهتر سگاهي ۳۴۲ - ۳۴۶ - ۳۵۵ - ۳۶۶
 (شف نديم)
 فرخ قال پسر همايون ۳۵۲
 مير فضلي حاکم بنارمي ۱۵۳
 فضيل بيگ برادر منعم خان ۱۷۶ - ۱۸۱ - ۲۳۳ - ۲۵۳
 (فقر علي) (فقر علي) ۱۱۵ - ۱۲۹ - ۱۳۹ - ۱۵۴ - ۵۹

بابر يادشاه ۵۸ - ۵۳ - ۸۳ - ۸۵ - ۸۶ - ۸۷ - ۸۸ - ۹۲
 ميرزا عمر شيخ پسر نيتوز ۸۳ - ۸۱
 عمر بن ميران شاه ۸۲
 عماد الملک ۱۳۲ - ۱۳۸ - ۱۴۰ - ۱۴۱ - ۱۴۹
 خواجه منبر ناظر ۱۹۱ - ۲۲۳ - ۲۴۱ - ۳۴۷
 عهلم بن سام ۵۸
 هوسن عم ۶۵
 عهدي رينا ۱۹۹

● حرف غين ●

خواجه غازي تدريزي ديوان ۴۳ - ۱۶۸ - ۲۲۲
 ۲۶۶ - ۲۷۲ - ۲۵۶ - ۳۱۱ - ۳۳۳
 غازي خان ۹۵
 محمد غازي توغباتي ۱۵۴ - ۱۵۵
 غازي خان کشميري ۱۹۹
 غالب خان ۳۲۵
 غازي خان مور پدر ابراهيم مور ۳۲۹ - ۳۵۴
 غزبن يافت ۵۹
 مير غزنوي (شمس الدين انکه خان) ۱۸۷ - ۱۹۱
 ۱۹۲ - ۱۹۳ - ۱۹۴ (شف شين و الف)
 فضافر نوکو يادگار ناصر ميرزا ۱۴۳
 غلام علي شش انگشت ۳۲۸ - ۳۶۵
 غنچه جي اميد زوجه عمر شيخ ميرزا ۸۵
 غنچه جي آغا سلطان زوجه عمر شيخ (دنگور) ۸۶
 مير غدي ۳۴۲
 غياث الدين جهانگير ميرزا پسر قديمور ۸۰
 سلطان غياث الدين برادر سلطان شهاب الدين غوري ۹۷
 قاضي غياث الدين جامي ۱۷۲ - ۱۷۶
 ملا غياث الدين ۳۵۴

قاسم مخلص ۲۳۱ - ۲۳۳ - ۲۹۳ - ۲۸۸ - ۲۳۲
 شاه قاسم لغاني ۲۴۱
 محمد قاسم خواهرزاده پهلوان دوست ۲۶۳
 خواجه قاسم ۲۷۲ - ۲۸۶ - ۳۰۱ - ۳۰۵
 قاسم چنگي ۲۸۱
 خواجه قاسم مهدي (مهدي قاسم) ۳۲۹ (شفصيم)
 محمد قاسم خان نيشاپوري ۳۳۴
 ميرقلي ۳۵۰
 مولانا قاسم گاهي ۳۶۸
 قبط بن حام ۵۸
 قوم قبيچاق ۶۰
 قبل خان بن ثومنه خان ۶۸ - ۶۹ - ۷۰ - ۷۲ - ۷۳ - ۷۵
 قنلق ترکان آغا خواهر تيمور ۷۹
 قنلق نگار خانم مادر بابوشاه ۸۹
 امير قنلق قدم ۹۵ - ۹۶ - ۹۸ - ۱۰۳ - ۱۰۷ - ۱۰۸
 ۳۰۷
 مولانا قدم ارباب ۲۶۸
 قراچار نوبان بن سوغوچچين ۳۹ - ۶۷ - ۷۲ - ۷۴
 ۷۶ - ۷۵
 قرا خان بن سعد خان ۳۹ - ۶۰
 قرا ملا کوخان بن سوانگان بن چهلای خان ۷۶
 قرا يوسف ترکمان ۸۲ - ۱۲۸
 قرا قوزي ۹۶ - ۱۰۷
 قراچه بيگ خان ۱۲۵ - ۱۷۳ - ۲۰۱ - ۲۳۳ - ۲۳۴
 ۲۴۶ - ۲۵۰ - ۲۵۱ - ۲۵۲ - ۲۵۳ - ۲۵۳
 ۲۶۱ - ۲۶۲ - ۲۶۳ - ۲۶۵ - ۲۶۷ - ۲۶۹
 ۲۷۳ - ۲۷۵ - ۲۸۰ - ۲۸۴ - ۲۸۹ - ۲۹۰ - ۲۹۴

۱۷۶ - ۱۷۷
 قوم فولاد قبا ۸۲
 شيخ ابو الفیض فیضی برادر مولف ۲۲
 نيشاپورس حکيم ۵۶
 خيروز خان ۱۰۴
 خيروز خان پسر سليم خان ۳۳۷
 * حرف قاف *
 حاجولي بهادر بن ثومنه خان ۱۶ - ۳۹ - ۶۸ - ۶۹
 ۷۰ - ۷۱ - ۷۳ - ۷۵ - ۷۶ - ۷۸
 قایدو خان بن دومين (دومين) خان ۴۹ - ۶۷
 قاپول پسر آدم عم ۵۳
 قوم قارليغ ۶۰
 ملك قاسم برادر بابا قشقه ۹۶ - ۱۰۴ - ۱۰۷ - ۱۰۸
 ۱۱۹
 قاسم سنبللي ۱۰۰
 قاسم حسين سلطان (خان) ۱۰۷ - ۱۰۸ - ۱۱۱ - ۱۲۱
 ۱۳۲ - ۱۳۳ - ۱۳۴ - ۱۳۶ - ۱۳۶ - ۱۳۸
 ۱۴۹ - ۱۶۱ - ۱۶۳ - ۱۶۷ - ۱۷۱ - ۱۷۸ - ۱۹۰
 ۲۳۳ - ۲۶۶ - ۲۷۴ - ۲۷۵ - ۲۸۱ - ۲۹۰ - ۲۹۶
 ۳۰۰
 قادر شاه (ملو خان) ۱۴۵ .. (شفصيم)
 قاضی فرنگ ۱۳۵
 مولانا قاسم علي صدر ۱۵۹
 قاسم برلاس ۳۰۱ - ۳۳۷ - ۳۴۳ - ۳۶۳ - ۳۹۳ - ۳۰۱
 مولانا قاسم قانوني ۲۱۱
 مهريزا قاسم گورابادي ۲۱۲
 محمد قاسم خان سيوي ۲۲۳ - ۲۵۱ - ۲۶۳ - ۲۶۵
 ۲۷۴ - ۲۸۸ - ۲۹۴

قوم قیاب ۶۴ - ۶۳

قیدن برتاق بن قیدل خان ۷۰

* حرف کاف *

مهرزا کامران پسر بابر پادشاه ۱۱۴ - ۹۹ - ۹۵ - ۹۳

۱۱۹ - ۱۲۳ - ۱۲۴ - ۱۲۵ - ۱۲۶ - ۱۳۵

۱۳۶ - ۱۳۹ - ۱۵۴ - ۱۵۶ - ۱۶۰ - ۱۶۱ - ۱۶۲

۱۶۶ - ۱۶۷ - ۱۶۸ - ۱۶۹ - ۱۷۰ - ۱۷۱ - ۱۷۲

۱۷۴ - ۱۸۹ - ۱۹۰ - ۱۹۵ - ۱۹۷ - ۱۹۹ - ۲۰۰

۲۰۹ - ۲۰۲ - ۲۲۲ - ۲۲۴ - ۲۲۵ - ۲۲۶ - ۲۲۷

۲۲۸ - ۲۲۹ - ۲۳۰ - ۲۳۱ - ۲۳۴ - ۲۳۶ - ۲۳۷

۲۳۸ - ۳۴۰ - ۲۴۳ - ۲۴۴ - ۲۴۵ - ۲۴۸ - ۲۵۵

۲۵۶ - ۲۵۷ - ۲۵۸ - ۲۵۹ - ۲۶۰ - ۲۶۱ - ۲۶۲

۲۶۳ - ۲۶۴ - ۲۶۵ - ۲۶۷ - ۲۶۸ - ۲۶۹ - ۲۷۱

۲۷۳ - ۲۷۵ - ۲۷۶ - ۲۷۷ - ۲۷۸ - ۲۷۹ - ۲۸۰

۲۸۱ - ۲۸۲ - ۲۸۳ - ۲۸۵ - ۲۸۶ - ۲۸۸ - ۲۸۹

۲۹۰ - ۲۹۱ - ۲۹۲ - ۲۹۳ - ۲۹۴ - ۲۹۵ - ۲۹۶

۲۹۷ - ۲۹۸ - ۲۹۹ - ۳۰۰ - ۳۰۱ - ۳۰۲ - ۳۰۳

۳۰۴ - ۳۰۵ - ۳۰۶ - ۳۰۷ - ۳۰۸ - ۳۰۹ - ۳۱۰

۳۱۱ - ۳۱۲ - ۳۱۳ - ۳۱۶ - ۳۱۹ - ۳۲۰ - ۳۲۱

۳۲۳ - ۳۲۴ - ۳۲۵ - ۳۲۶ - ۳۲۷ - ۳۲۸ - ۳۲۹

۳۳۰ ۳۳۱ - ۳۳۲ - ۳۳۵

کاجی چک ۱۹۷

کاگر علی ۲۸۲ - ۲۸۲

کابلی خان برادر محمد قاسم موجی ۲۸۸

کالا پهاز برادر اسکندر مور ۳۴۹

امیر کتّه بیگ ۱۰۵ - ۱۰۲ - ۹۵

کچک علی ۱۱۱

کچک بیگ ۱۷۲

۳۰۰ - ۲۹۹ - ۳۰۰ - ۳۰۱ - ۳۰۳ - ۳۰۴

قرا بهادر ۱۹۹

قرا سلطان شاملو ۲۰۶

قربان قزاول بیگی ۲۲۵ - ۲۲۲ - ۲۸۰

قراچین ۲۵۲

قرفوجی ۳۱۵

مهنر قرا ملازم محمد خان ۳۳۵

قرا بیگ میروشکار ۳۳۴

قوم قزلباشیه ۱۳۵ - ۲۲۳ - ۲۲۸ - ۲۳۳ - ۲۳۴

.. .. . ۲۳۵ - ۲۳۶ - ۲۳۸ - ۲۴۱

قزاق سلطان ملازم شاه طهماسب .. ۲۰۷ - ۲۱۰

قطب خان ۱۰۳ - ۱۰۰

ملا قطب الدین شيرازي استاد سلطان بهادر ۱۳۶

قطب خان پسر شیرخان .. ۱۵۰ - ۱۵۱ - ۱۶۱

ملا قطب الدین جانچو بغدادی ۲۶۰

مهر قلندر (گوبنده) ۲۳۶

فندلی (از لقبهای ترک) ۶۰

قوم قنقین (و بیه لغات) ۹۶

قوم قنقرات ۷۲

قنبر علی بیگ ۱۱۷ - ۳۶۴

قنبر علی سہاری ۳۰۴

قندوق (قوندوق) (قیدوق) سلطان ۳۰۷ - ۳۴۶ - ۳۶۴

قنبر دیوانه ۳۵۳ - ۳۵۴

قویله خان بن قیدل خان ۷۰ - ۶۹

قوج بیگ ۹۶ - ۱۰۷ - ۱۳۹ - ۱۵۹ - ۲۳۳ - ۲۵۵

قوام بیگ اردو شاه ۱۰۷ - ۱۰۸

قیان بن ایلخان .. ۶۲ - ۶۳ - ۶۴ - ۶۵

قیان بن نوش ۴۹ - ۵۴

۲۸۵	کوکي عم حاجي محمد	۳۲۳	ملک کدنام
۵۱ - ۵۸ - ۵۶	کيوهرت بن عام (کيوهرت) و بکاف فارسي صاحبستر	۵۸	کرمين پسر نذبال
۳۴۲ - ۱۲۰	کيچک خواجه مهرداد	۶۰	کرخان بن صقل خان
۲۸۷	کيستن قوا حاکم بلخ	۷۲	قوم کرايت
	• حرف کف •	۱۱۰	قوم سنگه
۱۳۲ - ۱۳۱ - ۱۲۸	کچرنيان	۱۶۴	جماعت کوراني
۱۵۲	گورگ علي بيگ	۳۲۴ - ۱۹۹ - ۱۹۸ - ۱۹۷	کشهریان
۱۶۳	گورباز (نام قبل)	۹۴ - ۹۲	خواجه کلان ايگ ولد مولانا محمد صدر
۳۳۶ - ۳۲۶ - ۳۲۳ - ۱۹۵	قوم گکيرن	۱۳۵ - ۱۲۶ - ۱۲۰ - ۱۰۱ - ۱۰۰ - ۹۸ - ۹۶
۱۴۹ - ۱۱۹	گلرنگ بيگم دختر باير	۲۳۳ - ۱۹۷ - ۱۷۱ - ۱۶۱	خواجه کلان ساماني
۲۸۵ - ۱۱۹	گلچهره بيگم دختر باير	۱۲۱	ملک کلان پسر ملک کدنام
۱۱۹	گابدين بيگم دختر باير	۳۲۴	کماري (کيمال) بن يافت
۱۷۸	گندم زميندار	۵۸	کمال خان (از اولاد علاءالدين)
۸۳	گوهرشاد بيگم	۱۰۷	کمال دولي قائل هميرزا حيدر
۱۶۷ - ۱۳۶	گوزان	۱۹۹	کمال الدين شاه قلي بيگ
۱۱۰ - ۱۰۷ - ۱۰۲ - ۱۰۱	شيخ گيورن	۲۰۶	خواجه کمال الدين حسين
۵۹ - ۴۹	گيوک خان بن ديب باقوي	۲۸۱	کمال خان پسر سازگ گکير
۷۶	گيوک خان بن اوکدای	۳۲۴	کن خان بن انور خان
۱۱۰	مير گيسو	۶۱ - ۶۰ - ۴۹	کنعان بن حام
	• حرف لام •	۵۸	کنکو
۵۸	لاوز بن ماء	۱۱۰	کوکي انگه زوجة نوغ بيگي
	لاز ملک (زوجة جمال خان که بزوجه شير خان	۳۴	کوش بن حام
۱۲۳)	۵۸	کوک بن انور خان
۳۴۱	لشکري پسر سلطان آدم	۶۰	کوچو بن اوکدای
۲۹۱ - ۲۸۰ - ۲۵۲	لظفي (لطف الله) مهزدي	۷۶	کوايان کميات
۳۵۲ - ۲۷۵	مير لظيف (لطف)	۱۳۹	کوکي بهادر
۳۶۰	خواجه لطف الله وزير سرکار هواني	۲۲۱ - ۱۹۴ - ۱۹۳	کوچک خچکي (سرينده)
		۲۸۱

۱۸۵	راجہ سترسین	۳۶۴	لطیف میرزا
۱۳۸	سچاہد خان	۳۴۲	لعل خان بدخشني
۲۹۱	مجنون قاتشال	۴۶ - ۳۶	لمک (لامک - لمان - لامخ) بن منوشلیخ
۳۷ - ۳۵ - ۳۳ ..	حکیم محی الدین مغربی	۵۷
۴۸	سلطان محمد میرزا بن میران شاہ بن ابو تیمور	۳۰۷	امغان
۸۲	۱۰۳ - ۱۰۲	لوچانین
۷۳	سلطان محمد خوارزم شاہ	۱۲۸	لوریان
۸۱	محمد سلطان پسر جهانگور میرزا	۲۴۶	لونک بلوچ
۸۳	سلطان محمد میرزا بن یاسنقر میرزا	* حرف میم *	
۸۳	سلطان محمد میرزا بن سلطان ابو سعید میرزا	۶۷	ماچین
۸۳	سلطان محمود میرزا بن سلطان ابو سعید میرزا	۱۴۱ - ۱۰۴	ماہم بیگ والدہ ہمایون
۸۸	۱۱۰	مانک چند چروان
۸۸ - ۸۷ - ۸۶ - ۸۴	محمود خان پسر یونس خان	۱۱۲	ماننگہ
۱۰۳ - ۹۸ - ۹۶ - ۸۶	محمدی (محمد) کوکلتاش	۱۸۴ - ۱۸۱ - ۱۸۰ - ۱۷۹	مالدیوزہندار
۱۱۰ - ۱۰۸ - ۱۰۷	۱۸۷	ماہم نگہ (آغا) (بیگہ) والدہ ادھم خان
۸۶	محمد خان بن خضر خواجه خان	۳۶۷ - ۳۶۳ - ۲۳۰ - ۲۲۵ - ۱۶۴ - ۱۶۳
۸۷	خواجه محمد مروزی	۱۱۶	مالدیو (حاکم اجمیر و ناگور)
۱۶۴ - ۹۰	محمد حسین میرزا	۲۹۱ - ۲۸۸ - ۲۸۷	خواجه مان تالیق
	امیر محب علی خلیفہ (خواجه خلیفہ . میر خلیفہ)	۳۲۰	ماہم علی تلی خان
	۹۰ - ۹۴ - ۹۶ - ۱۰۷ - ۱۷۶ - ۲۹۰ - ۳۳۳ (شہزادہ)	۳۵۲ - ۳۳۲ ..	ماد چوپک بیگم زوجہ ہمایون
	امیر محمد قاسم کوہ بر ۹۰ (شف قای)	۹	شیخ مبارک پسر ابوالفضل مولف
	مولانا محمد صدر	۱۴۳	سید مبارک بخاری ملازم سلطان بہادر
	محمد سلطان میرزا ۹۴ - ۹۵ - ۹۶ - ۹۸ - ۱۰۳	۳۳۸ - ۳۳۷ - ۱۶۴	مبارز خان (عدلی) امیر افغان
	۱۰۴ - ۱۰۶ - ۱۰۷ - ۱۰۸ - ۱۱۰ - ۱۱۲ - ۱۲۵ - ۱۳۴	۳۳۰ - ۳۳۹
	۱۶۳ - ۱۷۱ - ۲۰۰ - ۲۳۳ - ۲۷۳ - ۲۸۵ - ۲۸۳	۲۶۲	ملا مبتلائی اوجی
	سلطان محمد درلہی ۹۳ - ۹۶ - ۱۰۳ - ۱۲۰	۲۷۸	مبارز بیگ برادر مصاحب بیگ
	محمد ملی جنگ جنگ ۹۴ - ۹۶ - ۱۰۳ - ۱۰۷	۳۳۳	مبارک خان رئیس افغان
	۵۶ - ۴۹	منوشلیخ بن اخذوخ

۲۲۳	سید محمد قالی هروی	۱۲۶ - ۱۰۷ - ۹۶	امیر محمد انصافی (سلطان محمد)
۳۳۲ - ۳۲۰ - ۲۹۶ - ۲۵۲ - ۲۳۵	محمد خان جلایر	۲۸۱ - ۲۵۶ - ۲۵۵ - ۲۵۴	(شفا سین)
۳۳۳	۱۶	سلطان محمود غزنوی (سابق)
۲۵۶ ۲۵۵ - ۲۵۴ - ۲۵۱	محمد علی نقائی	۱۰۲	محمود خان نوحانی
۳۲۰ - ۲۵۲	سلطان محمد فوق	۱۰۴	محمود خان پسر فتح خان سروانی
۲۹۶ ۲۸۸ - ۲۵۲	محمد (محمدی) خان ترکمان	۲۴۱ - ۱۰۳	محمد علی (ولد بهتر حیدر زکادار)
۳۵۳	۱۱۴ - ۱۱۳ - ۱۰۶	محمود خان ولد سلطان سکندر
۲۶۳	محمد حسین خواهرزاد پهلوان دوست	۱۰۸	ملا محمود ملازم خواجه خانیقه
۲۱۱ - ۲۷۸ - ۲۷۵ - ۲۷۲	محمد قلی خان یولاس	۱۱۹	سلطان محمد کوسه
۳۶۶ - ۳۵۰ - ۳۴۲ - ۳۳۵ - ۳۰۷	۱۴۳	صالح خان
۲۹۱ - ۲۸۰	محمد قلی شیخ کمال (کمال)	۲۶۴	محمد خان روسی
۲۸۶	محمد قلی سلطان	۱۸۵ - ۱۷۳	سلطان محمود نکری
۲۸۷	محمد قلی میرزا ملازم پیر محمد خان	۱۷۷	محمد علی قابوچی خویلی عنعم خان
۲۹۰	محمد قلی خان جلایر	۱۸۶	سلطان محمود گجراتی
۲۹۱	میر محمد منشی	۱۹۸ - ۱۹۷	محمد شاه کشمیری (حاکم کشمیر)
۲۹۱	خواجه محمد امین کنگ	محمد خان شرف الدین اوغلی نکلر میردیوان حاکم
۳۱۵	محمد علی خان (ملازم همدان میرزا بود)	۲۱۸ - ۲۱۴ - ۲۱۳ - ۲۰۹ - ۲۰۵	هری (هرت)
۳۴۰ - ۳۳۹	محمد خان افغان ترب شهرخان	۳۳۴ - ۲۹۰ - ۲۱۹
۳۴۲ (شفا الف)	محمد امین دیوانه	۲۱۳	سلطان محمد میرزا پسر شاه طهماسب
۳۴۲	میر محسن داعی	۲۱۸	محمد خانیقه والد احمد سلطان شاملو
۳۵۹	مولانا محمد قرغلی (پیر علی)	۲۱۸	سلطان محمد خدا بنده
.. .. .	محمد دونه سلطان بیگم (قراکوز بیگم) زوجة عمر شیخ	محمدی میرزا نوبر جهان شاه میرزا مشهور بشاه
۸۶	میرزا	۲۲۹ - ۲۱۹	بزدی بیگ کچل اسلچاو
۲۸۱	صالح قبری (سرایده)	۲۱۹	محمدی بیگ کذابدار قاجار
۱۰۰	مریم مکانی (حبیبه بانو بیگم) والد اکبر یار شاه	۲۲۲	محمد کرکه
۱۸۳ - ۱۸۲ - ۱۷۴ - ۶۵ - ۴۵ - ۳۴ - ۱۹ - ۱۴	۲۲۳	میر محمد جالبان
۲۲۲ - ۲۲۱ - ۲۲۰ - ۲۱۹ - ۲۰۴ - ۱۹۱ - ۱۵۴	۳۲۸ - ۲۸۰ - ۲۲۳	سید محمد یکنه (شیر محمد)
۲۲۴ - ۲۲۳ - ۲۲۲ - ۲۲۱ - ۲۲۰ - ۲۱۹ - ۲۱۸ - ۲۱۷ - ۲۱۶ - ۲۱۵ - ۲۱۴ - ۲۱۳ - ۲۱۲ - ۲۱۱ - ۲۱۰ - ۲۰۹ - ۲۰۸ - ۲۰۷ - ۲۰۶ - ۲۰۵ - ۲۰۴ - ۲۰۳ - ۲۰۲ - ۲۰۱ - ۲۰۰ - ۱۹۹ - ۱۹۸ - ۱۹۷ - ۱۹۶ - ۱۹۵ - ۱۹۴ - ۱۹۳ - ۱۹۲ - ۱۹۱ - ۱۹۰ - ۱۸۹ - ۱۸۸ - ۱۸۷ - ۱۸۶ - ۱۸۵ - ۱۸۴ - ۱۸۳ - ۱۸۲ - ۱۸۱ - ۱۸۰ - ۱۷۹ - ۱۷۸ - ۱۷۷ - ۱۷۶ - ۱۷۵ - ۱۷۴ - ۱۷۳ - ۱۷۲ - ۱۷۱ - ۱۷۰ - ۱۶۹ - ۱۶۸ - ۱۶۷ - ۱۶۶ - ۱۶۵ - ۱۶۴ - ۱۶۳ - ۱۶۲ - ۱۶۱ - ۱۶۰ - ۱۵۹ - ۱۵۸ - ۱۵۷ - ۱۵۶ - ۱۵۵ - ۱۵۴ - ۱۵۳ - ۱۵۲ - ۱۵۱ - ۱۵۰ - ۱۴۹ - ۱۴۸ - ۱۴۷ - ۱۴۶ - ۱۴۵ - ۱۴۴ - ۱۴۳ - ۱۴۲ - ۱۴۱ - ۱۴۰ - ۱۳۹ - ۱۳۸ - ۱۳۷ - ۱۳۶ - ۱۳۵ - ۱۳۴ - ۱۳۳ - ۱۳۲ - ۱۳۱ - ۱۳۰ - ۱۲۹ - ۱۲۸ - ۱۲۷ - ۱۲۶ - ۱۲۵ - ۱۲۴ - ۱۲۳ - ۱۲۲ - ۱۲۱ - ۱۲۰ - ۱۱۹ - ۱۱۸ - ۱۱۷ - ۱۱۶ - ۱۱۵ - ۱۱۴ - ۱۱۳ - ۱۱۲ - ۱۱۱ - ۱۱۰ - ۱۰۹ - ۱۰۸ - ۱۰۷ - ۱۰۶ - ۱۰۵ - ۱۰۴ - ۱۰۳ - ۱۰۲ - ۱۰۱ - ۱۰۰ - ۹۹ - ۹۸ - ۹۷ - ۹۶ - ۹۵ - ۹۴ - ۹۳ - ۹۲ - ۹۱ - ۹۰ - ۸۹ - ۸۸ - ۸۷ - ۸۶ - ۸۵ - ۸۴ - ۸۳ - ۸۲ - ۸۱ - ۸۰ - ۷۹ - ۷۸ - ۷۷ - ۷۶ - ۷۵ - ۷۴ - ۷۳ - ۷۲ - ۷۱ - ۷۰ - ۶۹ - ۶۸ - ۶۷ - ۶۶ - ۶۵ - ۶۴ - ۶۳ - ۶۲ - ۶۱ - ۶۰ - ۵۹ - ۵۸ - ۵۷ - ۵۶ - ۵۵ - ۵۴ - ۵۳ - ۵۲ - ۵۱ - ۵۰ - ۴۹ - ۴۸ - ۴۷ - ۴۶ - ۴۵ - ۴۴ - ۴۳ - ۴۲ - ۴۱ - ۴۰ - ۳۹ - ۳۸ - ۳۷ - ۳۶ - ۳۵ - ۳۴ - ۳۳ - ۳۲ - ۳۱ - ۳۰ - ۲۹ - ۲۸ - ۲۷ - ۲۶ - ۲۵ - ۲۴ - ۲۳ - ۲۲ - ۲۱ - ۲۰ - ۱۹ - ۱۸ - ۱۷ - ۱۶ - ۱۵ - ۱۴ - ۱۳ - ۱۲ - ۱۱ - ۱۰ - ۹ - ۸ - ۷ - ۶ - ۵ - ۴ - ۳ - ۲ - ۱	(شفا حاد)		

۳۴۴ - ۳۴۸ - ۳۵۰	۶۵	..	مریم مادر عیسی عم بیث صوان
۱۰۰ - ۱۱۲	۸۳	..	سلطان مراد میرزا بن سلطان ابوسعید میرزا
معصومه سلطان بیگم دمشیری همایون زوجة محمدزمان		۹۳	ملا مرشد بابری
۱۴۹	۱۰۰	مرفوب غلام سلطان ابراهیم
۲۱۲	۲۱۳	میر مرتضی صدر فضل
۲۵۳ - ۳۴۲	۲۱۸	میرزا مراد (شاهزاده) پسر شاه ظهاسب
۳۴۲	۲۱۹ - ۲۲۱ - ۲۳۶ - ۲۳۹
۶۰ - ۱۴۹	۳۵۷	مراد خواجه
قوم مغل (مغلان) (مغول) (الوس مغل خان) ۶۲		۸۸	سلطان مسعود میرزا عمزاد بابر شاه
۶۴ - ۶۷ - ۸۵ - ۹۰ - ۹۶ - ۱۰۷ (شف الف)		۳۰۵	مسئد علی قورچی
۱۳۹	۳۴۹	خواجه مسافری
۳۰۵	۳۶۸	مولانا مسعود حصاری
۸۹ - ۹۱	۲۲۰	مشایخ قصبه شامی
میرزا مقیم مخاطب ده خراسان خان ملازم سلطان بهادر		۱۰۸	مصطفی رومی
۱۳۱	۲۴۶ - ۲۴۴	مصاحب بیگ پسر خواجه کلان بیگ
مقدم (بیگ) (کوکه) ۱۶۶ - ۲۴۵ - ۲۹۶ - ۳۰۰		۲۷۵ - ۲۷۳ - ۲۷۲ - ۲۶۷ - ۲۶۵ - ۲۶۴ - ۲۵۷
مقصود میرزا آخته بیگی ۲۱۹ - ۲۲۹ - ۲۸۱		۲۶۸ - ۲۷۶ - ۲۸۰ - ۲۸۴ - ۲۹۱ - ۲۹۳ - ۲۹۵
خواجه مقصود هروی	۲۲۲	۳۶۶ - ۳۵۰ - ۳۴۲ - ۲۹۶
درویش مقصود نگالی	۲۲۲	۷۹	مظفر شاه (سابق)
مقیم خان	۲۳۵ - ۲۳۶ - ۳۵۴	۶۰	مظفر حسین میرزا بن سلطان حسین میرزا
حافظ مقصود	۲۶۸	۱۳۲ - ۱۲۷	سلطان مظفر
خواجه مقصود علی	۲۸۶	۱۷۰	مظفر ترکمان ملازم همایون
مقصود قورچی	۳۰۷	۱۹۷	مظفر نویچی (این را سکندر نوشته)
مقرب مسکین مودن	۳۶۳	(شف سین)
مکون بن نبال	۵۸	۲۵۰ - ۲۴۹	مظفر کوکه میرزا سکری
مکن ولد حسن	۱۰۳	۱۴ -	خواجه معظم (سلطان) برادر مادری مریم نگالی
ملوخان (حاکم هند بوقت تیمور)	۹۷	۱۴۵ - ۲۴۳ - ۲۲۹ - ۲۲۸ - ۲۲۱ - ۱۹۱ - ۱۴۵
ملک داد گورانی	۱۱۱ - ۱۰۷	۳۵۲ - ۳۳۴ - ۳۳۳ - ۲۸۴ - ۲۵۹ - ۲۵۴ - ۲۵۲

مهتابیل بن قینان	۱۳۳ - ۱۳۴ - ۱۳۵	مهتابیل بن قینان	۱۳۱ - ۱۳۳
مهتابو	مهتابو	(شف قاف)
مهروش مادر سلطان محمد	ملک محمد ملازم حاکم تته	۲۴۸
مهروبانو بیگم خواهر ناصر میرزا	۸۶	ملک علی پنجشوری	۲۷۴
مه رنگار خانم خالفرزاد بانر پادشاه	۹۰	ملک محمد مندراوری	۳۳۰ - ۳۱۷
مهدی خواجه	۹۵ - ۹۶ - ۹۸ - ۱۰۳ - ۱۰۴	ملک سنگی	۳۲۱
.. .. .	۱۰۵ - ۱۰۶ - ۱۰۷ - ۱۱۷	ملک مختار	۳۴۲
مهدی سلطان پدر عادل سلطان	منکلی خواجه بن تیمور ناش	۴۱ - ۴۳
مهدی قاسم خان	۱۲۰ (شف قاف)	منکلی خان بن یلدوز خان	۴۱ - ۶۲
مهتر خان خزینه دار	منسج (منسک) بن یافک	۵۸
مهدی خان (سلطان)	منولون زوجه دونه چین	۶۷
حافظ مہری	منکوقان بن تولی خان بن چنگیز خان	۷۶
مهتر سگامی فرحت خان (شف قاف)	شاه منصور شاه ایران	۷۹
قبدیلہ مہمند	موجهر میرزا بن سلطان محمد میرزا	۸۴
میرزا میران شاه (جلال الدین) بن تیمور	۳۸ - ۴۱	شاه منصور برادر طاؤس خان	۹۲
.. .. .	۵۴ - ۲۱۹	امیر شاه منصور برلاس	۹۶ - ۹۸ - ۱۰۳ - ۱۰۷ - ۱۰۸
خواجه مهر میران صدر	۹۶ - ۱۰۱	منجم ادریس
میرزا بیگ ترخان (بلوچ)	منجم خان	۱۷۶ - ۱۷۷ - ۱۸۱ - ۲۳۳ - ۲۵۳ - ۲۷۲
خواجه شاه میر حسین (شف شین)	۲۷۷ - ۲۷۸ - ۲۸۱ - ۲۸۶ - ۲۸۹ - ۲۹۰ - ۲۹۱
میدنی رای	۲۹۶ - ۳۰۱ - ۳۲۳ - ۳۲۷ - ۳۲۸ - ۳۳۰ - ۳۳۳
میرزا خان خانان بن بیرام خان
میران محمد شاه (محمد فاروقی) ملازم سلطان بهادر	منور بیگ پسر نور بیگ	۳۳۴
..	مولف نفایس العنون	۵۲
شیخ میرک (ملازم شاه حسین) از اولاد شیخ پوران	موصی م
..	مواتکان بن چغتای	۷۶ - ۷۷ - ۷۸ - ۸۶
میر علی بلوچ	مومن تنگ
میرزا بیگ برلاس	صوبه بیگ
میرزا قلی جلایر	خواجه محمد مومن فرخودی

۲۹۹	نظریہ سال النگی	۲۹۷ - ۲۵۲	میرزا قلی برادر حیدر محمد خان
۳۱۶	شیخ نظامی مرحوم	۲۶۸	میرزا بیگ ملازم میرزا کامران
۳۳۷	نظام خان پدر مبارز خان	۲۶۹	ملا میر کتابدار
۳۶۷ - ۳۶۴	نظر شیخ چولی	۲۸۶ - ۲۹۲	خواجہ میرزا بیگ دیوان
۲۲۹ - ۲۰۹	نکدری (قوم)	* حرف نون *	
۷۸	نگینہ خاتون مادر تیمور صاحبشون	۸۵ - ۸۶ - ۹۱	ناصر میرزا برادر بابر شاہ
۲۲۳ - ۲۲۰ - ۴۷ - ۱۵	مولانا نورالدین ترخان	۱۱۲	سلطان ناصرالدین
۵۷ - ۵۶ - ۵۴ - ۵۳ - ۴۹	نوح صم بن لیک	۱۶۸ - ۱۶۷	نازک شاہ (در کشمیر)
۱۲۲ - ۵۸	۲۹۱	خواجہ ناصرالدین علی مستوفی
۵۸	نوبہ بن حام	۳۶۰ - ۳۱۵	ناصر قلی
.. .. .	نورالدین محمد میرزا شوهر گلرنگ بیگم همشیر	۹۱	نجم بیگ
۱۵۵ - ۱۵۳ - ۱۴۹	ہمایون	۳۴۲ - ۲۹۷	میرزا نجات
۲۳۳	نور بیگ	۱۹۱ - ۱۴۵ - ۱۴۴	ندیم کوکہ شوہر فخر نسا انگہ
۲۴۵	نوبدی شاعر	۲۵۹ - ۲۴۱
۲۶۹	خواجہ نور	۱۰۶	نوریت ہادا
۳۰۳	نورم کوکہ	۱۰۶	نورنگہد بو چوہان
۱۵۲ - ۱۴۹	نہال بیگ	۵۴	قوم نصاری
۷۲ - ۶۷	قوم نیرون	۱۴۷ - ۱۰۳ - ۱۰۰	نصیر خان نوحانی
۳۳۶ - ۱۶۴	قوم نیازبان	۱۱۴	نصرت شاہ والی بنگالہ
* حرف واو *		۱۵۱ - ۱۳۸	نصیب شاہ والی بنگالہ
۲۵۸ - ۲۲۴	مہتر واصل	۲۷۸	نصیب رحمان
۱۴۵	وزیر فرنگ امیرالامرای بنادر	۳۴۳ - ۳۴۲ - ۳۴۳	نصیب خان افغان پنج بیہ
۲۸۸	وقاس سلطان بلخی	۱۰۷ - ۱۰۴ - ۱۰۰	نظام خان (حاکم بیانہ)
۲۵۸ - ۲۲۳	مہتر وکیل (وکیل)	۱۱۹ - ۱۰۷	خواجہ نظام الدین علی خلیفہ
۸۳	سلطان ولد میرزا بن سلطان ابو سعید میرزا	(شف خاہ)
۱۰۳ - ۱۰۰ - ۹۶ - ۹۴ (بیگ)	امیر ولسی (علی) خازن (بیگ)	۱۴۶	نظام الملک حاکم دکن
۱۰۷ - ۱۶۸ - ۳۳۳ - ۳۴۳ - ۳۴۷ (شف مین)	۱۵۳	میرزا نظر
۹۶	ولی شرمیل	۲۳۶	میر نظر علی میر ہزار تیشکانی

۱۱۹ - ۱۱۶ - ۱۱۵ - ۱۱۴ - ۱۱۳ - ۱۱۲ - ۱۱۱ - ۱۱۰ - ۱۰۹ - ۱۰۸ - ۱۰۷ - ۱۰۶ - ۱۰۵ - ۱۰۴ - ۱۰۳ - ۱۰۲ - ۱۰۱ - ۱۰۰ - ۹۹ - ۹۸ - ۹۷ - ۹۶ - ۹۵ - ۹۴ - ۹۳ - ۹۲ - ۹۱ - ۹۰ - ۸۹ - ۸۸ - ۸۷ - ۸۶ - ۸۵ - ۸۴ - ۸۳ - ۸۲ - ۸۱ - ۸۰ - ۷۹ - ۷۸ - ۷۷ - ۷۶ - ۷۵ - ۷۴ - ۷۳ - ۷۲ - ۷۱ - ۷۰ - ۶۹ - ۶۸ - ۶۷ - ۶۶ - ۶۵ - ۶۴ - ۶۳ - ۶۲ - ۶۱ - ۶۰ - ۵۹ - ۵۸ - ۵۷ - ۵۶ - ۵۵ - ۵۴ - ۵۳ - ۵۲ - ۵۱ - ۵۰ - ۴۹ - ۴۸ - ۴۷ - ۴۶ - ۴۵ - ۴۴ - ۴۳ - ۴۲ - ۴۱ - ۴۰ - ۳۹ - ۳۸ - ۳۷ - ۳۶ - ۳۵ - ۳۴ - ۳۳ - ۳۲ - ۳۱ - ۳۰ - ۲۹ - ۲۸ - ۲۷ - ۲۶ - ۲۵ - ۲۴ - ۲۳ - ۲۲ - ۲۱ - ۲۰ - ۱۹ - ۱۸ - ۱۷ - ۱۶ - ۱۵ - ۱۴ - ۱۳ - ۱۲ - ۱۱ - ۱۰ - ۹ - ۸ - ۷ - ۶ - ۵ - ۴ - ۳ - ۲ - ۱

دلی خوب میرزا ۱۲۳
 والد بیگ ایچی شایطه صاحب .. ۲۳۹ - ۲۳۸
 والد قاسم بیگ ۲۵۲
 شاه ولی اتکه .. ۳۵۲ (شف شین)
 ولس خان بن شیرعلی خان اوفغان .. ۸۶
 سلطان ولس .. ۱۱۵ - ۱۱۴ - ۱۱۳ - ۹۲
 ولس سلطان ۲۱۳
 ولس بیگ خدیجان ۲۶۲ - ۲۷۸
 امیر ولسی ۳۵۹

حرف هاء

هابیل پسر آدم عم ۵۳
 هاله زمیندار ۱۷۸
 هاشم بیگ مالزم یادگار ناصر میرزا ۱۷۸ - ۲۰۹
 سلک هانی بلوچ ۲۰۲
 خواجه هجری جامی ۱۷۴
 هرمه ۵۶
 هرمس بلبلی ۵۶
 هرمس مصری ۵۶
 قوم هزاره ۲۲۵ - ۲۰۹ - ۱۲۶
 ۲۲۹ - ۲۳۰ - ۲۳۳ - ۲۴۰ - ۲۵۷ - ۲۸۴ - ۲۸۵
 ۲۹۳ - ۳۰۱ (شف هزارجات در منظر دوم)
 هلاکو خان ۷۶ - ۵۵
 هبل سلطان ۳۳۵
 ابوالنصر نصیرالدین محمد همایون پادشاه جهانگیری
 جنت آشتیانی ۱۰ - ۱۳ - ۱۵ - ۲۰ - ۲۴
 ۳۰ - ۳۲ - ۳۵ - ۳۶ - ۳۷ - ۳۸ - ۴۸ - ۶۲ - ۹۳
 ۹۳ - ۹۶ - ۹۸ - ۹۹ - ۱۰۲ - ۱۰۳ - ۱۰۴
 ۱۰۶ - ۱۰۷ - ۱۰۸ - ۱۱۱ - ۱۱۲ - ۱۱۳ - ۱۱۵

۸۳ مهروز بن شاهرخ میرزا
 ۸۶ یادگار سلطان بیگم دختر عمر شیخ
 ۱۲۷ - ۱۱۳ یادگار نغانی
 ۱۲۹ - ۱۲۵ (ابن عم هایون)
 ۱۵۶ - ۱۵۴ - ۱۴۹ - ۱۳۳ - ۱۳۱ - ۱۳۰ - ۱۲۲
 ۱۷۳ - ۱۷۲ - ۱۷۱ - ۱۶۹ - ۱۶۷ - ۱۶۴ - ۱۶۱
 ۱۹۵ - ۱۷۹ - ۱۷۸ - ۱۷۷ - ۱۷۶ - ۱۷۵ - ۱۷۴
 ۲۳۸ - ۲۳۳ - ۲۳۷ - ۲۳۱ - ۲۳۰ - ۲۰۲ - ۲۰۱
 ۲۵۷ - ۲۵۲ - ۲۵۰ - ۲۴۹
 ۲۱۸ یار علی سلطان تکلو
 ۲۱۹ یادگار سلطان موصلو
 ۳۰۱ - ۳۰۰ - ۲۹۹ - ۲۹۳ یاسین دولت
 ۵۵ - ۴۹ برد بن مهلائیل
 ۷۶ یسوعنکا بن چغقای
 ۱۴۹ یعقوب بیگ
 ۲۱۸ یعقوب میرزا نغانی
 ۲۲۳ یعقوب (دیگر)
 ۵۸ یغن بن عام
 ۶۵ - ۶۴ - ۶۳ - ۴۹ یلدوز بن سنکلی خواجه
 ۶۱ - ۴۹ یلدوز خان بن آی خان
 ۶۰ یولدوز بن افور خان
 ۶۶ یوسفی سالچی بن آلنقوا
 ۸۶ - ۸۴ - ۸۳ یونس خان
 ۹۲ قوم یوسف زای
 ۱۲۵ - ۱۰۸ - ۱۰۷ - ۹۸ - ۹۶ - ۹۵ امیر یونس علی
 ۲۳۵
 ۱۱۹ مولانا یوسفی طهویب
 ۱۵۴ ۱۵۳ یوسف بیگ پسر ابراهیم بیگ چابوق

۵۰۷ میر همد
 ۵۸ هند بن عام
 ۱۰۸ - ۱۰۷ - ۱۰۲ - ۹۶ - ۹۴ - ۹۳ امیر هندو بیگ
 ۱۱۴ - ۱۱۲ - ۱۱۱ - ۱۱۰ - ۱۰۳ - ۱۰۲ - ۱۱۷
 ۳۵۹ - ۱۵۳ - ۱۵۱
 ۱۱۵ - ۱۱۳ - ۹۹ - ۹۳ میرزا هندال پسر بابر پادشاه
 ۱۴۹ - ۱۳۵ - ۱۲۹ - ۱۲۳ - ۱۱۹ - ۱۱۶ - ۱۱۵
 ۱۵۷ - ۱۵۶ - ۱۵۵ - ۱۵۴ - ۱۵۳ - ۱۵۲ - ۱۵۰
 ۱۷۱ - ۱۷۰ - ۱۶۹ - ۱۶۷ - ۱۶۵ - ۱۶۳ - ۱۶۰
 ۲۳۱ - ۲۳۰ - ۲۰۱ - ۲۰۰ - ۱۹۵ - ۱۷۴ - ۱۷۳
 ۲۳۹ - ۲۳۸ - ۲۳۴ - ۲۳۳ - ۲۳۲ - ۲۳۷
 ۲۹۰ - ۲۵۸ - ۲۵۷ - ۲۵۴ - ۲۵۳ - ۲۵۲ - ۲۵۱
 ۲۷۷ - ۲۷۶ - ۲۷۵ - ۲۷۳ - ۲۶۹ - ۲۶۷ - ۲۶۱
 ۲۹۱ - ۲۹۰ - ۲۸۹ - ۲۸۶ - ۲۸۵ - ۲۸۳ - ۲۸۱
 ۳۰۷ - ۳۰۴ - ۳۰۲ - ۳۰۰ - ۲۹۸ - ۲۹۳ - ۲۹۲
 ۳۲۲ - ۳۱۵ - ۳۱۴ - ۳۱۳ - ۳۱۲ - ۳۱۱
 ۲۸۳ قوم هندوان
 ۷۷ هیبت برادر طراغای
 ۳۳۶ - ۱۵۲ هیبت خان نیازی
 ۳۳۹ - ۳۳۸ - ۳۳۷ هیمو بقال (راجه بکرماجیت)
 ۳۳۰

• حرف یار •

میرزا محمد غزنوی پدر شمس الدین محمد انکه خان
 ۱۳
 ۴۹ پانت (ابرائیکر الونجه خان) بن نوح عم
 ۵۶ - ۵۸ - ۵۷
 ۵۹ بارچ بن پانت
 یادگار محمد مهروز بن سلطان محمد مهروز بن بابنفر

۳۳۰ - ۳۲۵	حاجي يوسف	۲۸۷	يوسف محمد خان برادر ميرزا عزيز كركلناني
۳۲۵	يوسف آفناجهي	۲۱۱	استاد يوسف مرود (گوينده)
۳۳۱	يوسف عم	۲۲۳	شيخ يوسف چولي
۵۴	قوم بهود	۳۲۱	شيخ يوسف كوراني

• تمام شد منظر اول •

• منظر دوم در اسمای مواعع و قلعبات و آبها و غیره •

		• حرفت الفب •	
۱۳۲ - ۱۳۰ - ۱۳۰	۷۳
۱۷۹ - ۱۷۲ - ۱۳۵	۷۳
۱۳۳ - ۱۳۲ - ۱۳۱ - ۱۳۰ - ۱۳۸	۲۵۳ - ۷۳
۸۸ - ۸۷ - ۸۵	۸۲ - ۸۱ - ۸۰ - ۷۹
۲۹۹	۹۱
۱۴۸	۱۰۱ - ۱۰۰ - ۹۹ - ۹۸	(اکبر آباد)
۶۰	۱۱۳ - ۱۱۲ - ۱۱۱ - ۱۰۵ - ۱۰۴ - ۱۰۳ - ۱۰۲	
۷۸ - ۶۴ - ۶۳ - ۶۲	۱۲۹ - ۱۲۷ - ۱۲۶ - ۱۲۱ - ۱۱۸ - ۱۱۳	
۲۲۰ - ۲۱۹	۱۴۱ - ۱۴۰ - ۱۳۹ - ۱۳۵ - ۱۳۴ - ۱۳۱ - ۱۳۲	
۲۳۹ - ۲۲۹	۱۵۰ - ۱۵۳ - ۱۵۴ - ۱۵۵ - ۱۵۶ - ۱۵۷ - ۱۶۰	
۲۴۳	۱۶۱ - ۱۶۶ - ۱۶۷ - ۱۶۸ - ۱۶۹ - ۱۶۶ - ۱۶۶ - ۱۶۶	
۳۰۵ - ۲۷۳ - ۲۶۲ - ۲۴۹	(در کابل)	۳۶۱ - ۳۶۰ - ۳۵۹ - ۳۵۱ - ۳۴۰
۵۶	۱۴۲
۸۵	۱۴۲
۸۹	۲۳۱ - ۲۲۹
۱۴۳	۲۶۰
۲۱۳	۲۹۱ - ۲۷۹
۲۸۹ - ۲۶۸	(کوه استالف)	۳۱۱ - ۲۹۵
۳۵۴ - ۲۸۳ - ۲۸۲ - ۲۵۲	۵۳
۳۰۶ - ۳۰۳ - ۲۸۵	۲۱۶
۶۰	۸۵ - ۸۰
۳۰۳ - ۱۲۹	۱۶۱ - ۱۰۳ - ۱۰۰
۳۶		

۲۳۰	آب پیستاده	۸۵	الهم پیچم
۲۶۱ - ۲۸۸ - ۲۸۷ - ۲۸۶ - ۲۷۱	ایبک	۸۵	المالیخ
۲۸۷	قلعه ایبک	۸۵	المانو
* حرف باء *		۸۶	الاقاخ
۵۶ - ۵۳	شهر بابل	۱۶۷ - ۱۶۰ - ۱۵۶ - ۱۲۳ - ۱۱۵	الورد
۹۱	بادام چشمه	۲۷۳	النگ چالاک
۳۱۱ - ۹۲	بادنج	۲۷۶	النگ قاضیان
۹۳	باغ وفا	۱۸۳ - ۱۸۳ - ۱۸۲ - ۴۵ - ۲۳ - ۱۸	حصار امرکوت
۲۰۰ - ۱۲۱	باری	۸۰	انگوزیه *
۱۶۷	باغ خواجه دوست منشی	۸۸ - ۸۷ - ۸۵ - ۸۳ - ۸۳	ولایت اندجان
۱۶۷	باغ خواجه فازی	۸۷	قلعه اندجان
۲۱۲	باغ شاهي (در هرات)	۹۳	ایباله
۲۱۳	باخوز	۱۹۷	اندرکول
۲۱۳	باغ مراد هرات	۲۰۰ - ۲۸۱ - ۲۷۶ - ۲۶۰ - ۲۵۱ - ۲۰۰	اندراب
۲۱۳	باغ خویابان هرات	۳۵۳ - ۳۰۲
۲۱۳	باغ زافان هرات	۲۷۵	قلعه اندراب
۲۳۱	باغ جلال الدین	۳۳۵	اندخورد
۲۳۸	باغ فردوسی مکانی بابرشاه	۸۷ - ۸۳	اوز چند (اوزگند)
۲۴۲ (شف حاء)	باباحسن ابدال	۸۵	اوش
۲۵۱	باغ ملی قلی اندرابی	۸۸	اوزبکیه
۲۵۵ - ۲۶۶ - ۲۶۶ - ۲۶۳ - ۲۵۵	بلمیان	۱۵۳ - ۱۴۸ - ۱۴۵ - ۱۰۳ - ۱۰۲	ولایت اودا
۲۶۰	باغ خسرو شاه	۲۰۵	قلعه لوی
۲۶۲	باغ قراچه خان	۵۶	اهرام مصری (یعنی بناهای چندگانه در مصر است)
۲۶۲	باغ دیوان خانه	۸۱ - ۷۹ - ۷۸ - ۷۷ - ۷۶ - ۷۳ - ۶۱ - ۶۰	ایران
۲۶۲	باغ بنفشه	۲۹۲ - ۲۵۳ - ۲۲۷ - ۲۱۳ - ۲۰۵ - ۲۰۳
۲۷۵	بازاری	۳۳۵ - ۳۳۳ - ۳۲۳
۲۸۱	بادام دره	۷۵ - ۶۳	زمین ایغور (بلاد ایغور)
۳۲۱	باغ صفا	۱۱۲	المرج

۷۶ - ۷۳	بلفار	۳۹۶	بازو دریائی
۲۸۳ - ۲۸۲ - ۲۷۱ - ۲۶۹ - ۷۹ - ۷۵ - ۷۳	بلخ	۹۲	بجورد
۳۰۸ - ۲۶۲ - ۲۸۹ - ۲۸۸ - ۲۸۷ - ۲۸۶ - ۲۸۵	بلوچستان	۹۲	قلعہ بھکر
۱۲۹	پلوچستان	۹۷ - ۹۳ - ۹۱ - ۸۹ - ۸۸ - ۸۵ - ۸۲ - ۷۵	بہشتان
۱۳۵ - ۱۳۴	پرگنہ بلگرام	۱۱۶ - ۱۱۵ - ۱۱۳ - ۱۱۲ - ۱۱۱ - ۹۹ - ۹۸	
۳۰۹	کوہ بلندری	۲۳۶ - ۲۲۳ - ۲۰۱ - ۲۰۰ - ۱۳۵ - ۱۲۹ - ۱۲۳	
۳۲۳ - ۳۱۱ - ۳۰۸ - ۲۷۳ - ۲۳۵ - ۹۲	بنگش	۲۵۳ - ۲۵۲ - ۲۵۱ - ۲۵۰ - ۲۴۸ - ۲۳۹ - ۲۳۷	
۱۵۱ - ۵۵۰ - ۱۳۸ - ۱۳۷ - ۱۲۶ - ۱۱۴	بنکالہ	۲۶۶ - ۲۶۸ - ۲۶۷ - ۲۶۶ - ۲۶۰ - ۲۵۷ - ۲۵۵	
۱۶۰ - ۱۵۷ - ۱۵۶ - ۱۵۵ - ۱۵۳ - ۱۵۲ - ۱۵۱		۲۷۶ - ۲۷۵ - ۲۷۳ - ۲۷۲ - ۲۷۱ - ۲۷۰	
۳۳۰ - ۳۲۹ - ۲۲۲ - ۱۹۶		۲۹۳ - ۲۹۲ - ۲۹۱ - ۲۸۹ - ۲۸۵ - ۲۸۳ - ۲۸۲	
۱۵۳ - ۱۵۲ - ۱۴۸	بندارس	۳۶۱ - ۳۰۷ - ۳۰۶ - ۳۰۲ - ۳۰۱ - ۲۹۹ - ۲۹۸	
۲۸۲	چشمہ بندگشا	۳۵۳	بدلون
۳۲۵	قصبہ بن	۳۵۳	قلعہ بدلون
۲۶۱	نوری	۱۱۲	آب برہان پور
۱۶۵ - ۱۷ - ۹۳	بہرہ	۱۳۲ - ۱۳۱	بروچ
۳۲۳ - ۹۳ - ۹۳	آب بہت	۱۳۲ - ۱۳۱	بروند
۹۳	بہلول پور	۱۸۹ - ۱۳۵ - ۱۳۲	برہان پور
۲۶۰ - ۱۵۲ - ۱۴۸ - ۱۱۳ - ۱۱۳ - ۹۷	ولایت بہار	۱۰۶	بساور
۳۴۰		۲۲۸ - ۲۲۷ - ۲۰۴	قلعہ بست
۱۶۳ - ۱۵۸ - ۱۲۴ - ۱۱۴	بھوجپور	۲۱۵	بسٹام
۱۵۸ - ۱۱۳	بہیہ	۳۶۱	بساط نشاۃ
۱۵۲	بہاگلپور	۷۲	بغداد
۱۶۶	بہنگاپور	۲۸۶ - ۲۸۳	بقلان
۳۰۹	کوہ بہزادی	۱۷۶ - ۱۷۴ - ۱۷۳ - ۱۷۲ - ۱۷۱ - ۱۶۹	ولایت بکر
۳۲۱ - ۳۱۹ - ۳۱۶ - ۳۱۴	بہسود	۲۵۷ - ۲۲۳ - ۲۰۲ - ۱۹۵ - ۱۸۵ - ۱۷۸ - ۱۷۷	
۵۳	بیت المقدس	۲۵۸	
۸۹	بیسغان	۱۷۵	قلعہ بکر
۸۹	بیکٹون	۳۵۲ - ۳۴۱ - ۳۳۱	بکریم معروف بہ پشاور

تاج مزر (مختصر ہمایون) ۳۶۰
 تہت ۱۱۱ - ۶۳
 تیریز ۲۲۳ - ۲۲۰ - ۲۱۹ - ۸۲ - ۸۱ - ۵۶
 ولایت تیری ۲۵۷ - ۲۴۹ - ۲۴۱
 قلعہ تیری ۲۴۲
 ترکستان ۷۵ - ۷۲ - ۶۸ - ۶۲ - ۶۰ - ۵۹ - ۵۸ - ۵۷
 ۷۱ - ۸۲ - ۸۵ - ۱۱۳ - ۱۷۷ - ۲۲۳ - ۳۳۲

تربیلہ ۶۲
 ترہت ۱۵۷ - ۱۵۲
 ترشیز ۲۱۳
 تروت ۲۱۳
 تکیہ چہار ۲۴۳
 ولایت ٹنگنوت ۷۳
 توران ۲۶۰ - ۲۵۵ - ۸۱ - ۷۶ - ۷۳ - ۶۷ - ۶۰

• حرف تے •

ولایت ٹٹہ ۱۷۷ - ۱۷۶ - ۱۷۴ - ۱۷۳ - ۱۳۵ - ۱۸
 ۱۷۸ - ۱۸۹ - ۲۰۱ - ۲۰۲ - ۲۵۷ - ۲۵۸ - ۳۳۱

• حرف جیم •

جاجرات ۷۲
 جاجڑ ۱۰۳
 قلعہ جانیانیر ۱۳۸ - ۱۳۷ - ۱۳۳
 جانیانیر ۱۴۵ - ۱۳۳ - ۱۳۲ - ۱۳۰ - ۱۳۳
 ولایت اجاکان (حاجکان) ۱۷۳
 جام ۲۱۵ - ۲۱۴ - ۲۱۳
 جالندھر ۳۳۴
 جیربار ۳۱۲
 جھکنوہینہ ۲۸۷
 جھل ۱۰۶

قلعہ بیانہ ۳۵۴ - ۱۰۵ - ۱۰۳ - ۱۰۰
 ولایت بیانہ ۱۲۴ - ۱۰۷ - ۱۰۶ - ۱۰۵ - ۱۰۳ - ۱۰۲
 ۳۵۳ - ۳۵۱ - ۳۳۹ - ۱۲۱
 بیجاگڑھ ۱۳۵
 بیکانیر ۱۷۹
 آب بیلا ۱۹۵

• حرف پے •

شہر پانی پت ۶۵
 پاتر ۱۷۴
 نصبہ پالم ۲۸۷
 پانی منار ۲۳۷
 پپا ۱۳۳
 پٹن ۱۳۳ - ۱۳۱
 پٹنہ ۱۵۱ - ۱۳۸
 پرنبہ ۱۵۲

قلعہ پریان (اسلام آباد) ۲۸۳
 پرمالہ ۳۲۷
 پکلی ۱۹۹

پنجاب ۳۲۵ - ۱۹۹ - ۱۶۷ - ۱۲۸ - ۱۲۵ - ۱۲۳
 ۳۵۵ - ۳۵۱ - ۳۴۹ - ۳۴۶ - ۳۳۶ - ۳۳۱
 ۳۶۶ - ۳۶۲ - ۳۵۶

پانچ ۱۹۷
 پنجشیر ۲۸۹ - ۲۷۵ - ۲۷۴ - ۲۷۳
 آب پنجشیر ۲۸۳
 پہلودی ۱۸۱ - ۱۸۰
 پیش بالوغ ۷۵

• حرف تاء •

تاشکنہ ۸۳

۳۰۵ - ۳۰۰ - ۲۹۵ - ۲۹۳ - ۲۹۰	چاریکاران
۳۳۹	چپرگنه
۷۶	چرکسی
۳۰۹ - ۱۷۵	چرخ
۲۱۵	چشمه عجیب در دامغان
۱۷۱ - ۱۷۰ - ۹۴	آب چناب
۱۰۳	قصه چندوار
۱۱۲	چندیبری
۱۵۰ - ۱۴۹ - ۱۲۳	قلعه چناره (قلعه چنار)
۱۵۱	..
۱۹۹	قلعه چندیبری
۱۳۳	چولپی صیبر
۱۷۰ - ۱۶۳	چورسه
۸۷	چهارباغ اندجان
۱۰۵	چهارباغ دارالخلافت آگوه مشهور به هشت بهشت
۱۱۸	..
۲۱۱	چهارباغ هرات
۲۴۹ - ۲۳۰	چهارباغ کابل
۲۳۳	چهار دره (در قندهار)
۲۳۹	چهارباغ قندهار
۳۰۸	چهارباغ نزد جلال آباد
۷۳ - ۵۷	ملک چین
۱۳۱ - ۱۳۰ - ۱۲۸ - ۱۲۶	قلعه چیتور
۱۹۹ - ۱۳۴ - ۱۳۳	چیتور
• حرف حاء •	
۵۷	دیار حبشه
۲۷۹ - ۲۰۴ - ۱۹۱ - ۱۸۸ - ۱۸۹ - ۵۵	حجاز
۳۶۳ - ۳۳۰ - ۳۰۸ - ۲۸۴	..

۲۹۲	..
۵۷	جزیره
۳۶۰	جسر زین
۹۱	جگدلیک (جگدلیک)
۲۳۲	جلگه سیاه سنگ
۳۲۳ - ۳۱۰ - ۳۰۸	جلال آباد (جوی شاهی)
۳۴۱	(شف جوی شاهی)
۹۱	جم
۳۲۹	جمو
۱۳۸	جنگلسان جونه
۹۳	کوه جود
۱۵۳ - ۱۵۱ - ۱۴۴ - ۱۰۴ - ۱۰۳ - ۱۰۲	جرنپور
۳۵۹ - ۱۶۰ - ۱۵۷ - ۱۵۴	..
۲۲۳ - ۱۵۹ - ۱۲۴ - ۱۱۸ - ۱۱۶ - ۱۱۳	آب جرون
۳۶۰ - ۳۵۱	..
۱۳۸	جونه گداه
۱۳۸ - ۱۳۷	جونه
۱۸۰	جوده پور
۱۸۹ - ۱۸۶ - ۱۸۴	قصه جرون
۳۰۱ - ۲۰۰	جوی شاهی (جلال آباد)
۳۱۱ - ۳۱۲ - ۳۱۴ - ۳۱۶	(شف جلال آباد)
۳۰۴ - ۲۷۲	جوی موری
۲۸۹	جویبارهای بلخ
۱۵۷ - ۱۵۳ - ۱۵۲	جهاز کهنه
۲۱۴ - ۲۱۳	باغ جهان آزا (در هرات)
۹۴	جهلم
۱۸۱	چیسلمیر
• حرف چ •	

۲۷۰	خانقاه	۸۰	حرمین شریفین
۲۷۶	خلسان	۲۳۸	بابا حسن جمال
۲۸۸ - ۲۸۷	خلم	۳۵۵ - ۳۵۲ - ۳۵۱	سنگار حصار فیروزه
۲۹۱	خملنگان	۳۵۲	قلعه حصار
۲۹۱ - ۲۹۰	خوارزم	۸۰	شهر حلب
۲۹	خوزستان	۱۵۶	حمید پور
۱۹۹ - ۱۹۵ - ۱۹۳	خوشاب	۱۳۳	حوض عماد الملک
۲۷۵ - ۲۶۰ - ۲۵۳ - ۲۵۲ - ۲۵۱ - ۲۹	خوست	۲۱۸	حوض سلیمان
۲۹۳ - ۲۸۳	۳۰۸	قلعه حوالی جلال آباد
۲۲۹	خواجه خضر	۳۶۰	حوض مقنن بر بالای کشتیها
۲۶۹ - ۲۶۳	خواجه پشته	* حرف خاء *					
۲۳۸	خواجه رنگ روان	۱۰۶	خانقاه (از سرکار بیانه)
۲۹۱ - ۲۹۰ - ۲۳۸	خواجه سهاران	۱۹۹	خانقاه
۲۴۵ - ۹۹	خجیر	۲۱۳	خان
۲۹۱	خیابان نرد کابل	۲۵۵	خانگه کان
* حرف دال *					۸۳ - ۸۰ - ۷۳ - ۷۳ - ۷۰ - ۶۳	خفا (خطا)
۹۶	دارالمرکز	۷۳	خفن
۲۳۳ - ۲۲۹ - ۲۰۳ - ۱۹۱	دائرزمین (زمین دار)	۲۸۲	خقلان مشهور به کولاب
۲۸۳ - ۲۶۶ - ۲۸۹ - ۲۵۷ - ۲۳۹ - ۲۴۳ - ۲۴۱	۸۸ - ۸۵ - ۸۳	آب خچند (سحرور)
۲۳۴ - ۲۳۳ - ۲۸۵	۸۸ - ۸۵	شهر خچند
۲۱۸	داسفلان	۸۱ - ۸۰ - ۷۹ - ۷۳ - ۵۷ - ۱۹	ولایت خراسان
..	دره کز	۱۶۸ - ۱۲۱ - ۱۱۹ - ۹۹ - ۹۷ - ۹۶ - ۹۰ - ۸۹
۱۹۸	دره لار	۲۳۵ - ۲۱۹ - ۲۲۳ - ۲۱۳ - ۲۱۳ - ۲۰۶ - ۲۰۲
..	درسک (روسک)	۸۱	قلعه خرماتو
۲۵۸	دروازه طاقیه دوزن (دروازه کابل)	۱۱۳ - ۱۰۳	خرابه
۲۹۶	دره تپچاق	۲۲۰	خوزیدل
۲۸۶	دشت نیل بر	۲۲۳	خرابه
۱۳۹ - ۱۳۹	سنگ دکن	۳۶۱	خرابه بر صده پروچ سهر

۱۲۹ - ۹۵ - ۸۱ - ۸۰ - ۷۹ - ۶۰	ملک روم	۳۶۰	
۱۶۸	..	۱۰۳	
۷۹ - ۷۳	روس	۸۰	
۸۱	حصار روم	۱۴۱	
۴۶۱	روشنه بابا شکر	۲۴۹	
۱۴۸	رهناس	۱۲۳ - ۱۱۶ - ۱۰۰ - ۹۸ - ۵۱	
۳۴۱ - ۳۳۶ - ۱۹۶ - ۱۵۷ - ۱۵۳	قلعه رهناس	۱۶۷ - ۱۵۶ - ۱۵۴ - ۱۳۹ - ۱۲۹ - ۱۲۸ - ۱۲۷	
۳۴۲	..	۳۵۱ - ۳۵۰ - ۳۴۴ - ۳۲۴ - ۲۶۷ - ۱۸۷ - ۱۶۹	
۱۹۷	تصنیف رهنک	۳۵۳	
۲۱۵	ری	۱۱۳ - ۱۰۴ - ۱۰۳ - ۱۰۰	
۳۳۷	ریزاری	۱۹۶	
* حرف زاء *								
۲۱۳	زاده	۲۶۱	
۳۲۲ - ۲۶۱ - ۲۶۰	زمزمه (زمه)	۳۵۱	
۵۵	مدینه زها (زها)	۷۱	
۲۲۲ - ۲۱۴ - ۲۱۳	زیارتگاه هرات	۸۱ - ۷۹	
* حرف سین *								
۱۳۰ - ۱۰۶	سارنگپور	۱۲۴	
۱۹۷ - ۱۷۱ - ۱۶۹	کوه سارنگ	۱۳۵ - ۱۳۳ - ۱۳۱ - ۱۳۴ - ۱۳۳	
۱۸۱	ساتلمپور	۱۷۹	
۲۱۸	چشمه ساؤق بلق (ساووق بلق)	* حرف راء *				
۲۵۲	کنل سامان	۱۱۲ - ۱۰۰	
۲۹۹ - ۲۹۶	سال اولنگ	۱۴۳ - ۱۰۶	
۳۵۱ - ۳۵۰	سامانه	۱۹۶ - ۱۳۰	
۱۳۴ - ۲۲۰ - ۲۱۵ - ۲۰۶	ولایت سبزوار	۱۶۹ - ۱۷۰	
۳۰۷	ده سبز	۲۹۳ - ۲۷۱	
۳۳۳ - ۱۲۵	آب سدلیج مشهور باب لونهیلانه	۱۲۸	
..	کوه سرندیب (کوه کلاه آدم هم)	۱۹۶	
..	

۱۳۴ - ۱۳۵ - ۱۳۶ - ۱۳۷ - ۱۳۸ - ۱۳۹ - ۱۴۰	...
۱۴۱ - ۱۴۲ - ۱۴۳ - ۱۴۴ - ۱۴۵	...
۱۴۶	نصبه گدھی
۱۴۷	گفرچوسہ *
۱۴۸	گدرچاہ (در کابل)
۱۴۹	گرجستان
۱۵۰ - ۱۵۱ - ۱۵۲ - ۱۵۳ - ۱۵۴ - ۱۵۵	گوردیز
۱۵۶ - ۱۵۷ - ۱۵۸ - ۱۵۹	ولایت گرمسیر
۱۶۰ - ۱۶۱ - ۱۶۲	گلپار (گلزار)
۱۶۳	گنبد هرمزان (گنبد اهرام مصری)
۱۶۴	دریای گنگ
۱۶۵ - ۱۶۶ - ۱۶۷ - ۱۶۸ - ۱۶۹ - ۱۷۰	...
۱۷۱ - ۱۷۲	گنبد سفید (در قندهار)
۱۷۳ - ۱۷۴ - ۱۷۵ - ۱۷۶ - ۱۷۷	گوالیار
۱۷۸ - ۱۷۹ - ۱۸۰	حصار گوالیار
۱۸۱	گورکھپور
۱۸۲	گھاٹ کرچی (گھاٹ کرچی)
* حرف لام *	
۱۸۳ - ۱۸۴ - ۱۸۵ - ۱۸۶ - ۱۸۷ - ۱۸۸ - ۱۸۹ - ۱۹۰	لاہور
۱۹۱ - ۱۹۲ - ۱۹۳ - ۱۹۴ - ۱۹۵ - ۱۹۶ - ۱۹۷ - ۱۹۸ - ۱۹۹ - ۲۰۰	...
۲۰۱ - ۲۰۲ - ۲۰۳ - ۲۰۴ - ۲۰۵ - ۲۰۶ - ۲۰۷ - ۲۰۸ - ۲۰۹ - ۲۱۰	...
۲۱۱	قلعہ لاہور
۲۱۲	آب لاہور
۲۱۳	لکھنؤ
۲۱۴	نصبه لکھنور
۲۱۵	قلعہ لکی

۲۱۶	نصبه ملتان
۲۱۷	آب کپانگ (آب سہا)
۲۱۸ - ۲۱۹	دیوار کندیان حصار قندهار
۲۲۰	کنور نورمل
۲۲۱	گندمک (گندمک)
۲۲۲	شہر کوفہ
۲۲۳	کول ملک
۲۲۴	کول فقیر (غدیر)
۲۲۵ - ۲۲۶	نصبه کول
۲۲۷	کولاب منصور
۲۲۸	کولہ وارا
۲۲۹	کول جوہی
۲۳۰	کوچہ بند (در قندهار)
۲۳۱ - ۲۳۲ - ۲۳۳ - ۲۳۴	کولاب (در بدخشان)
۲۳۵ - ۲۳۶
۲۳۷	آب کوکچہ
۲۳۸	کوچہ بند بلخ
۲۳۹	کبت
۲۴۰	پرگنہ کهرام
۲۴۱ - ۲۴۲	حصار کندیان (کندیان)
۲۴۳	کپانگ
۲۴۴	کھلور
۲۴۵	کھی
۲۴۶	کپانگی
* حرف کاف *	
۲۴۷ - ۲۴۸ - ۲۴۹ - ۲۵۰ - ۲۵۱ - ۲۵۲ - ۲۵۳ - ۲۵۴ - ۲۵۵ - ۲۵۶ - ۲۵۷ - ۲۵۸ - ۲۵۹ - ۲۶۰	ولایت گجرات
۲۶۱ - ۲۶۲ - ۲۶۳ - ۲۶۴ - ۲۶۵ - ۲۶۶ - ۲۶۷ - ۲۶۸ - ۲۶۹ - ۲۷۰	...

شہد مقدس (انیس) ۲۰۳ - ۲۰۸ - ۲۱۳ - ۲۱۴
 ۲۱۵ - ۲۲۰ - ۲۲۱ - ۲۲۳
 مصر ۵۶ - ۵۷ - ۵۸ - ۶۰ - ۶۹ - ۷۹
 ممبوری ۲۳۷ - ۲۴۱
 دیار مغرب ۵۷
 مغولستان (زمین مغول) (مغولستان) ۶۲ - ۶۳
 ۶۴ - ۶۵ - ۶۸ - ۸۳ - ۸۴ - ۲۵۲
 مکہ معظمہ ۳۰۸ - ۳۶۳
 ملتان ۱۱۲ - ۱۱۳ - ۱۷۱ - ۲۰۰
 قلعہ ملوٹ ۶۴
 مدینہ منورہ (صیغۃ الحکما) ۵۶
 مندرابول (مندرابول) ۹۲ - ۱۲۹
 منداہاکر ۱۰۵
 مندسور ۱۳۰ - ۱۵۱
 مندو ۱۲۶ - ۱۳۳ - ۱۳۵ - ۱۳۶ - ۱۴۴ - ۳۵۶
 قلعہ مندو ۱۳۲ - ۱۳۳ - ۱۳۴ - ۱۳۵
 منگیر ۲۵۲
 منا (در مکہ معظمہ) ۳۳۱
 مراد ۱۳۸
 موضع لیرگران ۲۵۱
 موی ۲۵۲
 مہارون ۱۰۰
 آب مہندری ۱۳۸ - ۱۳۹ - ۱۴۰ - ۱۴۳
 منہان ۸۹
 مہوان ۱۰۰ - ۱۰۶ - ۱۱۱ - ۱۱۰ - ۱۰۶ - ۳۵۱
 میان دوآب ۱۰۲ - ۱۱۱
 مہرآب ۱۰۶
 موٹہ (در موی) ۲۱۹

۲۳۳
 (لنگاہ) ۳۶۹ - ۳۱۰
 لہری ۱۷۲ - ۱۷۳ - ۱۷۴ - ۱۷۷ - ۱۷۸
 ۱۷۹ - ۱۷۲
 روکنہ (لہر گدھ) ۱۷۵ - ۳۰۶ - ۳۱۱
 ۳۱۱
 * حرف میم *
 ماوراء النہر ۶۲ - ۷۳ - ۷۵ - ۷۸ - ۷۹ - ۸۰ - ۸۲
 ۸۸ - ۹۱ - ۲۸۷ - ۲۸۹ - ۲۹۰ - ۳۳۵
 عاجین ۷۳
 ماژندران ۷۹
 ولایت مالوہ ۱۲۴ - ۱۳۰ - ۱۳۱ - ۱۳۲ - ۱۳۳ - ۱۳۹
 ۱۸۵ - ۳۳۹
 پل مالان * ۲۱۳ - ۲۱۳
 دروازہ ماشور قندھار ۲۴۰
 ماچہ پورہ ۳۲۵ - ۳۳۵ - ۳۳۶ - ۳۳۷
 آب ماچہ پورہ ۳۲۵
 ولایت مانکوت ۳۲۶ - ۳۲۶
 قلعہ مانکوت ۳۲۶
 محمود آباد ۱۴۰ - ۱۴۱ - ۱۴۲
 مہولان ۲۱۳
 مدین ۵۸
 مرغوان ۸۸ - ۸۸
 مرید ۸۶
 مرخاب ۹۰
 مرزاب (در قندھار) ۲۲۹
 بلہ مشرق ۵۸ - ۶۳
 مہنگ ۴۱۰ - ۴۱۲ - ۴۳۹

هرات (هری) ۹۰ - ۱۲۱ - ۲۰۶ - ۲۰۹

۲۱۲ - ۲۱۳ - ۲۱۴ - ۲۲۰ - ۲۲۷ - ۲۳۳

۲۳۰

ولایت هرودز ۲۳۱

قصبة مرهانه ۲۳۲ - ۲۳۳ - ۲۳۷

هرزجات ۹۰ - ۲۹۲ - ۲۹۳ - ۲۹۸ (شف هرزجات)

۲۹۹

هرزجات سلطان مسعودي ۳۰۱

آب هليند (هيروند) ۳۰۳ - ۳۰۴

هندوستان ۲۷ - ۲۸ - ۲۹ - ۳۶ - ۳۸ - ۳۱ - ۳۲

۵۰ - ۵۱ - ۵۲ - ۵۳ - ۵۷ - ۷۹ - ۸۱ - ۸۲ - ۸۸

۸۹ - ۹۱ - ۹۲ - ۹۳ - ۹۴ - ۹۵ - ۹۶ - ۹۷ - ۹۸

۱۰۰ - ۱۰۱ - ۱۰۲ - ۱۰۳ - ۱۰۶ - ۱۰۷ - ۱۱۱

۱۱۳ - ۱۱۵ - ۱۱۶ - ۱۲۳ - ۱۲۸ - ۱۲۹ - ۱۳۳

۱۳۷ - ۱۳۸ - ۱۳۹ - ۱۴۰ - ۱۴۱ - ۱۴۶

۲۱۹ - ۲۲۳ - ۲۲۷ - ۲۲۹ - ۲۳۰ - ۲۳۱ - ۲۳۳

۲۳۵ - ۲۳۶ - ۲۳۷ - ۲۳۸ - ۲۳۹ - ۲۴۰ - ۲۴۲

۲۴۷ - ۲۴۸ - ۲۴۹ - ۲۵۱ - ۲۵۰ - ۲۵۱ - ۲۵۷

هندوکوه ۹۰ - ۲۷۰

سرکار هنديه ۱۳۱

هرول ۱۴۹

ههره پور ۱۹۹

• حرفت ياد •

پانکي ۸۵

پارکند ۱۱۵

دروزا پارک کابل ۲۵۲

۳۳۳

• حرفت لير •

تنگيز ۱۲۸

نارون ۱۳۷

ناري ۲۵۲ - ۲۵۳ - ۲۵۴ - ۲۵۶

نچف کوفه ۵۳

قصبة نوباد ۱۳۷ - ۱۳۸

نعلبند مندو ۱۳۲

نعمان ۲۵۳

نغر

نمازگاه انديجان ۸۷

نورگل (کنور نورگل) ۹۲ (شف کاف)

ولایت نوساري ۱۳۱ - ۱۳۲

نوشهر ۱۷۰ - ۱۷۱ - ۱۷۷

نوشاپور ۸۰ - ۲۱۵

نيز ۹۲

نيلي سجيل ۱۳۳

ملک نيمروز ۱۶۰

نيلاب (آب سند) ۳۱۰ - ۳۱۲ (شف سهند)

نرمان نيک نهار ۳۱۲

• حرفت وار •

ورصل پور ۱۷۱

ورصک (ورصک) ۹۹ (شف دول)

ورقوا (در ليرا) ۲۱۳

ولایت صالح پور ۱۷۹ - ۱۸۳

• حرفت هاد •

هالول (هالول) ۱۳۷ - ۱۳۹

هالپور ۱۹۵

(۴۵)

۲۸۹ - ۲۵۱	یوت چالای	۲۱۱	بیخ چهار چشمه
۲۹۸	یکه لولنگ	۲۳۳	یوت شیخ علی
۴۱ - ۴۳	یوتان	۲۴۳	یوت بابوس بیگ

• تمام شد •

بسم الله الرحمن الرحيم

سرکب مصری و پیکر هیولانی نقدی گرانمایه و گوهری و الطبع که در کالبد قیمت نگیرد - و میزان قیاس
بر نسیج - و بمکیال گفت در لیدار - و از مقیاس اندیشه بیرون باشد غیر از سخن که نسیم دست
متحرک و هوای ممتوج نیانده اند - و چرا چنین نباشد که مرانجام دارالملک معنی بی دستگیری آن
امکان نپذیرد و معموری خراب آباد صورت بی مددکاری آن در اندیشه نگردد * سنوی *

این چه سخن بود که شد آشکار * هرده بر انداخت ز هرده هزار

نیست درین بزم بصره ستیش * نیست حریفی بزبرد ستیش

کارگشا اوست درین کارگاه * صدر نشین اوست درین بارگاه

هرچه درآمد بدل اهل هوش * دل بزبان گفت و زبان زد بگوش

از در دل هم بندر دل رهش * ناطقه و مامعه جویانگش

ماه سخن را برسد گاه هوش * مشرق و مغرب ز زبانعت و گوش

چنانچه بیایه والی آن بنرد بان آمان نتوان رسید بیای باد پیمای خرد در بدای ناپیدای طبیعت آن
قدم نتوان زد - آتشی مزاج دست باد نهاد - خاکی طبیعتی است آب نما - منبش آتشکده دل - ارج
بر آتش نزهتگاه هوا - گرمی بزارش بآب - آرمگاهش صفی خاک - مرتبه شناسان صفوی عزت
فراخور دید و دروات خود چنانچه مهبال انجمن معنی بل خلف الصدق دل دانستند - مرید
موبدای دانش آتشکده خاطر بل ابوالآبی ضمیر انگاشتند - خامه سخن که زبیب قهرمت نسجه
مفاخر و زینت دیباچه مجموعه معالی باشد یعنی مدح کدخدای آمان و زمین و حمد دادار

جان دتن آمزون - هم آغاز را پایه مرفرازی - و هم انجام را پیرایه داغوازی - هم قافله سالار سخنوران
 و هم شهریار سخنوری - چراغ کلبه تاریک نهیلمان - انیس وحدت سرای خلوت گزینان - در دامن زای باطن
 مشذاتان کوی خداجویی - مرهم بند زامور خسته درونان گنج فاش میبانی - نوشداروی شورایه نوشان اشک
 حسرت - مومبانی شکسته دلان زار و خاموشی - رزم آرای دلقورای هنگامه عشق - بزم افروز معشوق مزاجان
 بازگه اطمینان - تشنه لبان در یافت را امانت بخش - گرمه دهن بادیه جویانی را جوع افزا -
 گداز خرد پروزان بیدار دل با همه حرام میگی شوق و بے آرامی شغف دست نکر از دامن
 آینه بای هزاران جوش و خروش درو خورده بهر خموشی
 آینه از عطیه خان

راه کمال ترا حرف و نقطه ریگ دشت • عالم علم ترا شهر سخن رودنا
 بر درت اندیشه را شعله غیرت زند • لطف حیرت بر وسیله جهل از قفا
 یعنی - پاس ایند بیچون از احاطه امکان بیرونست - و مدایش خداوند بهمال از احصای اکوان امزون -
 • مثنوی •

حدیث انجا که از یزدان شناسیست • پاس اندیشی ما فاد پاسیست
 تو جرات بین که همت میزند جوش • که گیرد قطره دریا را در آغوش
 نه پنداری که حرفش در کتابست • که این حرف کتان و ماهتابست
 سخن را چند باشی محمل آرای • بدست آویز عجز اینجا بنده پای
 هرگاه زمیند انرا با آسمانیان رابطه مناسبت مفقود - و خاکبازانرا با افلاکیان راه سخن مسدود باشد مکنید انرا
 بلا مکنیان چه نسبت خواهند بود - تا حصه من دره خاک نشین با نسبت آفتاب عالمقاب قدس
 چه باشد - محبوس مظهر امکان و حدوث را بنادیه پیمانی عرصه وجود و قدم چه حد و کدام
 یازا - ذره سرگشته بے سررها را در شعله نیز جهان افروز بجز هواداری چه بهره و قطره شبنم را با بجز
 زخار و ابر مدار بجز لای خشکالی چه نصیبه - هیات اگر ذره ازان فروغ بخش انجم هستی گوید
 اگر چه او را نمیشناسد و اندر نمی گوید اما ازو میگوید - و او را میجوید - لیکن تنگنای ظلمت را با
 - احیت نور چه نسبت - و عدم مطلق را با وجود نسبت چه مناسبت - آفریده هرگاه از آنریخته کامیاب
 شناسائی نتواند شد تا دم چند در هوای فانی بدایع مکتوبات او زند - یا قدم چند در صحرای

ادراک معنویات او نهاد او را در معرض نمایش آفریدگار در آمدن چگونه سزد - بارنایافته را از خلوت حواری - سلطان سخن گفتن خود را در مضحکه انام انداختن - و مخره هنگامه عوام ماخذن است -

• مثنوی •

پای سخن زانکه دراز است دست • سنگی برابر تو هر شکست

گرچه سخن نوبه و جان پرور است • چونکه بخوانی تو رسد لغز است

ای برتر از کرمی عقول و لو هام - و ای واقتر از ساحت عناصر و اجرام چون معرفت ذات و صفات بخشیدی معلوم شد که بهمانداری بر همت ما لازم نگردی - و چون نعمت بی ملتها عنایت نکردی مفهوم شد که بر ذمت ما شکر گذاری واجب نفرمودی - چون در گفتار بسته دیدم درگاه کردار گشود بایدم - بخود بیخود گفتم که اگر توانایی سخن سرانی نداری و یا پندمائی نمی توانی کرد آزرده مباش - که این طریق چرب زبان نهید دست است که لفظ را بقریب دلاکی بهای معنی فروشند - همدی که از روی فرمان جهان مطاع سلطان خرد بر ذمت گرامی خانواده امکانی واجب شمرد آست که گوهر شب تاب خرد را که از بخشهای مهین مدبر قیاضت چراغ روشنائی ساخته در وقت زروب عرصه باطن و ظاهر کوشند - اگر منتظمان کارگاه قصار قدر فردی از افراد بنی آدم را در لباس تجرد و تنهایی داشته اند نخستین کمر همت در اصلاح خود بزدند - آنکه در علاج دیگران کوشش نمایند - و اگر بجانب جمعیت آباد تعلق و تکیه در سلسله نظام کون و فساد ازان هم گزیر نیست آورده اند اگر فرمانرواست اصلاح دیگرانرا بر اصلاح خود مقدم دارد که مقصود از شبانی پادشاهی همه است - و عرض از سلطانی نگاهبانی همه - و اگر فرمانبردار است نخستین بر او امر من له الامر اقدام نماید - پس نهائیکه دل خود را از غبار خواهش گران پای و غشم مبلک سر پاک مازد - تا باین زیهت و رفتار بصقایش دادار بیچون و پروردگار درین و بیرون متخلف و متعقق گردد •

چون میان من و دل سخن بایلیجا رسید عقل سرگردانرا منزل از دور نمود - اندیشه را وقت بقدرسه خوش شد - خاطر حیرت زده اگرچه از دشواری و درازی راه آزرده گی داشت اما از آهنگ ساز راه و نوبه وصول خوشوقت گشته بود که نگاه دل نورین را باز پای اندیشه بستگ آمد که مقصود از سقای الهی نه آنست که صفات کمال او را دریابد - و آنرا بدرگاه او نصبت دهد - یا نعمتهای بی انتهای قدم را در شمار آورد - و در برابر آب متاع ستودگی حدیث آورد خرد را پیش کشد - تا این را از حوصله بهری برتر داند و از پس مانند گان بدهگاه بهاس گذاری باشد - یا آنکه خوبهتن آرائی خود را ثناخوانی الهی نام نهاد - و از تاریکی راه و تاریکی مقصود افکار خاطر گردد - و طبع حیل جوی این را غنیمت دانسته از حمد باز ماند - و آغاز در آنچه حیل ماز وقت آنرا مقصود و نموده است نماید - بلکه

مراد از حمد آنست که این نفس سیاس دوست خود آزادی خودفروش را بر آستان بندگی در پایه نیاز و حرافکنندگی داشته از طاق نظر خود بدین خودش افکند. تا معنی بیچارگی او بصورت نیاز منتهی آراسته شود. و ظاهر و باطن او بفروتنی و بی سرمایهگی پیرایه گیرد. تا شاید سنگی کنار مقصود را حزد. و بحمد داد از جان آفرین گراید. و چون این متاع حیاس گذاری در بنگاه بشری فراوان. علی الخصوص در معامله‌های این راتم بی اندازه امت چرا از حد ایزدی باز مانم. و از شکر مردمی قناعت کنم. همان بهتر که از آفت مکراندوختی این خودمرا می برآمده. تا را آماده حیاس بلند اساس گردانم. از آنجا که مقصد بلند بود. و مطلب ارجمند. زبان سخن ساز را دل رخصت نمیداد. و دل معامله‌نم از حیرت سر بر نمی آورد. نه فطرت میگذاشت که مثل نادانان هنگام تقلید بدستهای حرف و صوت در پیشگاه ثناخوانی خداوندی جل جلاله درآمده باحتیارات متعارف عبارات مبذول خرمند گردن. و نه همت سیاس در صحت راضی میشد که مثل دانایان کم حوصله دل از جصت در جوی او باز داشته لب از گفت و گوی او برنهد. و بیک اقرار ناقص که در معامله بخلاف آن طریق محترم دارد عجز را نموده خود را از نیک اندیشان راسته گوی ظاهر کند. زمانی دراز درین اندیشه ماندم نه سر خروشدن بود. و نه دماغ خموشیدن که ناگاه از خرد که فروغ هستی اوست ادری از روشنائی گشودند. و دل هرزه گرد را گردن آمدند بکمند مقصود بسته آمد. پیام آگهی بگوش توفیق رسید که ای نقش طراز نگارستان معنی کتاب تصنیف نمیکنی که دیباجه را بحمد آرایش دهی. حال مرصع برای زمین و زمان. گوهر تاج پادشاهان میفروبی و سیاس ایزدی بنصیر میرود. و نیایش خدای بنصیر می آید. حمد را حمد نمی باید. چه مصنوعات صانع بر کمال حمدیعت از دادار پاک که بزبان بیزبانی ادا شده. آگاهان آباد باطن را بدریافت این پذیرای نور مطلق مبرگرداند. و بسایه رانده بانه حامدیت که بالذات منصب والای بزرگ نهاد و جوب وجود امت میرساند. و بیداد است که در عالم عنصر عظیم تر اتری و شریف تر گوهری از وجود گرامی پادشاهان و الشکوه که مرانجام نظام ظاهر عالم وابسته بدستهای همت نفسی اعتصام ایشانست نشان نداده اند. و یقین که جهانی به تنه سپردن. و موسم عالی بشخص گذاشتن جهان معنی درو نهاده است بلکه جان جهان معنی ساختن. خصوصاً گیتی آرائی که آهنگ در یافت شماییم نصایم بهارستان معنوی داشته بر مویر کسروائی سر بلند باشد. سیمای خدیو زمانه که باطن دو حالت شگرف از هر چه باطن میرابد دل و شاداب خاطر شود. خاصه آن قبله گاه خدا آگاهان که بتائید ایزدی ازین مراتب فراتر شده رنگ آمیز نگارین

خانه معانی و بزم انروز شبستان حقائق شده محرم خلوتگاه شهید و اندیس صفوتصرای وحدت
گشته بخت بیدار بر تخت اقبال نشیند - و فرمانروایی صورت و معنی و مقده گشایی ظاهر و باطن
بدو تفویض یابد - چنانچه طرازنده اوزنگ شاهی - و فرازنده لوی ظلّ اللّهی زمان مسعود صامت که
مجموعه نقشندان فهم و خود - بل کارنامه صنعتگران ازل و ابد است - با چنین احباب فرادان عهد
حقیقی که تو داری چگونه درین تگاپو سرگردان ماند - از عقیدین این پیام روح پرور صبح دولت دمید -
سرمایه معادیت جاوید میسر شد - دیده امید روشن گشت - عالم صورت رواج گرفت - ملک معنی
ابتهاج یانت - دامن مقصود بدست افتاد چهره مطلوب در نظر آمد *

سبحان الله این چه سرپرست بدیع که در کتابهای روزگار چپاس دادار باز برای زیور کتاب
می آرند و در دنیا کتاب را برای ثنای اینز جان آفرین می آریند - در صحائف جهانیان
حمد را بطفیل مقصود بر زبان میرانند و درین شکرنامه مقصود را بطفیل منایش مینگارند -
در روش قدیم منایش حضرت معبود گفتار بود - درین تازه بارگاه خردشاهراه ثناخوانی کردار
است - سوابق در محامد الهی یعنی التجا می بردند - و درین دیباچه بدیع رقم بانمان کامل
که پادشاه حق پرست است پناه می برند - یعنی آن خدیو جهان که بدوایت خداجوئی
و خدایابی او نقاب از میان ظاهر و باطن برخاست - و در فرقه ارباب تجرد و اصحاب تعلق
محبت پدید آمد - و حجاب از پیش صورت و معنی مرتفع گشت - غفلت که راه مخالفت
هشیاری میرنت باز آمده از ملازمان شعور است - تقلید که از اقلیم تحقیق برآمده
شور انگیزی میکرد امروز طیلان تحقیق بردوش گرفته از مسترشدان درگاه است - خودپرستی
کوربان که خداپرستی گذاشته خلق پرستی کرد - چشم بیباک یافته سرانگنده و شرمنده بمبادتگاه
ایزدپرستی درآمد - حسد ناتوان بین که یاد ماخلوبای در سر و مودای جنون در دهان
داشته با دادار دانای توانا دم منازعت میزد خرد رهنمائی حاصل کرده از گروه
مستغفران درگاه عطیّت و طبقه مساعدان جنود دولتست - در طلب که صحت ابدی همان تواند
بود از لنگی به پیکر آمده هم مقصودی و هم قاصدی مینماید - و چرا چنین نباشد که درین
زمان دانش افزا چراغ شبستان عالم - فروغ دوسمان آدم - برده برانداز اسرار غیبی - چهره گشای صور
بعیبی است - و چگونه این در نظر هوشمندان نورین بعید باشد که ناظم آداب شهنشاهی - قاهر
ارزاق بندگان الهی - بار یکدین دقایق موشکافی - صاحب عیار جواهر مراقیست - تا در عالم وجود
پیشوائی ارباب تجرد که ولایتش خوانند و مقدمات اصحاب تعلق که ملطفتش نامند جدا جدا بود -
در میان بنی نوع کمالش اختلاف بولطن را سرانیده داشت - امروز که از بلند یابی و پیش بینی و

فراخ هوصلگی و عمول مهربانی و عموم قدردانی و کمالی لیزدشناسی این دو منصب گرانمایه که سررشته انتظام صورت و معنی امت با این گره‌گشای کنوز خردمندی و کلیددار خزاین خندونندی عنایت شده - اگر وجود مقلس لو این خاصیت بخشد هرآینه اندک از بسیار از حکم بطون بماند ظهور آمده باشد - هیچ میدانی که این شعاع عالمگیر بنفس نورانی کیست و قدم میمنت پیرای که این معادلت بخشید - این بدولت نوزائیت و حقانیت پادشاه عالمیناه زمان ماست - یعنی آن شهشاه معارف - پناه - مظهر قدرت الهی - مورد کرامت نامتناهی - یگانه درگاه صمدیت - مقرب بساط اهدیت - گوهر مدین شاهنشاهی - نص خاتم بدالهی - نوبخ جانان گورگنی - چراغ دوستان صاحبقرانی - صاحب سرب بیچونی - وارث سرپرهمایونی - مخترع قواعد کشورستانی - قره نامه مهیج هدایت - قره باصره آفتاب و لایب - گرامی حاز گوهر آدم - ولیمید نهر اعظم - انتخاب مجموعه قضا و قدر - مقدمه چلود ننج و ظفر - لب لباب امتزاج لیلی و آیام - زنده بذایع عذام و اجرام - چش جهان جود و انضال - خالی رحسار ماطنت و انبال - قوه انظیر شخص خلافت - مسرة الصدر عدل و رانست - نروزنده گوهر نخت و نختیاری - فرازنده پایه نخت و تاجداری - قدر دان جوهر خردمندان - قیمت شناس گوهر همت بلندان - گره‌گشای کار فروریستگان - مرهم بند نامور دل خستگان - صاحب دل روشن زای - جان بخش جهان پیرای - روح مصور و عقل مجسم - عالم جان و جان عالم - روشنه پیر حق بین - طریقت پسند حقیقت گزین - هشیار خرام دوام آگاهی - بیدار نشین نخت مبعگاهی - یکنای خاوت کده نور - نور افزای نهانخانه حضور - عارف اطوار سبل - کامیاب صلح کل - مورد غرائب کرامات - صاحب اعالی مقامات - محرم اسرار سفیدی و سیاهی - مظهر حقائق کونی و الهی - بینای روابط تقلیدی و اطلاق - دانای رموز انفسی و آفتابی - منهل متعطفان زلال وصال - مقصد متحیران طریق کمال - مظهر نکات شگرف و معارف گرامی - مورد علوم لدنی و رموز الهامی - محفل آرای مفر در وطن - شع انروز خلوت در انجمن - زودرس دبرگیر - بیدار بخش اندک پذیر - دیده بان سفینه کن مکن - سفینه دریای سسر و بن - نغمه شناس حفظ مراتب - سوز شکیب تقسیم روانب - فرخنده زای خجسته منظر - فرخ طایع بلند اختر - بردبار گران سنگ - صاحب نیر عالی فرهنگ - خرد آرای بشردنواز - دوست پروردشمن گداز - منکب گیر عالم آرای - مدو بند کشورگشای - ماعد ارباب عظمت و جلال - زافع و مایید خدمت و اقبال - پاسبان دولت و دین - نگاهدار نخت و نکتی - طرازنده هفتادیم - برازنده نخت و دهیم - شهسوار هفت شکن - شاهباز شیرانکن - مجاهد میدان جهاد اکبر - مبارز جوان هفت کشور - مشید بلبلان - لاطنت و ریاست - سوزی ارکلی تربیت و سیاست - معنیم عروا و تقی عقل کامل - مستوفی هیل منهی عدل شامل - در روی بزنگاه تمام نظر - در دل زنگاه تمام جگر - در بزیم عظمت

ابر دربار - در زمر نصرت دریای خونخوار - در میدان جرأت سیف معلول - در جولان جلالت
 در صبح مصقول - دریای موج انگیز عالم عطا - سحاب آتشبار نیسان و غا - انفاسش مجمر و گردان بزم
 روح - الطافش مریح و جلیبان صیحر فتوح - عدلش بر اعدای فروردین از طبع خورده انگیز - خلقتش
 بر نهم اردی بهشت از خنده لپازیز - عنصر وجودش در قلم مفاصل مرتاض مستحق - عقل
 سلیمش در کشف معضلات مستشار مؤتمن - ظاهرش نیر جمشیدی و شکر فریدونی - باطنش
 دینش سقراطی و بینش فلطونی - ظاهر و باطنش مرتاض - چشم و دلش با مبدأ نیان - دل را
 بازبان دمعاز ساخته - وحدت را با کثرت انباز کرده - بیداریش در پاس نفس گذشته - همتش پای
 بر هوا و هوس مانده - صدق معامله اش در کانیچه قلبیوس و تداویس بر انداخته - عیار دانشش تلب
 زرافندود از زر و گوهر آموخته - جلالش آتجر بر مغایر غواپم در دیده - طولمان عفر بر تارک جرانم
 کشیده - شعاع جبروت از پیشانی عاطفتش لعل ظهور بیرون داده - بارقه لطف از فواید قهرش زبانه
 نور برکشیده - مونسش جگر سنگین جانان گذاشته - هیتش زهر آهنین جگر آب ساخته - دلنگی
 روزگار اثر از گره ابرویش - گشادگی زمانه بر توم از شکفتگی خویش - دعای بقایش بزبان خرد و
 بزرگ مقام گرفته - مهر و وفایش بر دل برنا و پیر آرام یافته - بلندسی نامش ناموران اکناف را
 پست کرده - تمکین دولتش سران اقطاع را از دست برده - طنطنه انبایش گوش هوای مطایین
 آفاق باز کرده - کوبه جلالتش چشم اندیشه ملوک طوایف فراز نموده - معیت بلندش در گنبد گردون
 پیچیده - آوازه شکوهش کوان تا کران رسیده - صلی عطایش از اقصای شش جهت گذشته - درگاه
 والایش موطن منتخبان هفت اتلیم گشته - دولت روزافزونی کارنامه از مان و ایدار شده - طالع
 همایونش دیباج معادیت ثابت و سوار نموده

• منظوم •

آن شهنشاه آسمان پایه • چتر انبایش آسمان پایه
 چمن آرای دانش و فرهنگ • پایه انزایی انصر و اورنگ
 تخت قدرتش بدولت از زالی • شخص بخشش گشاده پیشانی
 حضرتش قبله کاف حق طلبان • راننش چشمه مار تشنه لبان
 زیر پا کرده از یکس اندیشی • تخت شاهمی و نطق درویشی
 نه فلک بر سر او دوار • هفت اختر بکر او سوار
 بزم ستر زمان به داری • پاسبان جهان به بیداری
 مهر و کینش بزم و زام دروس • جام لبر زده ز باد خور
 بیم خفتن ز گرمی خریش • دهم قیصر ز چوین ابرویش

امصار جلوه زمین تمسکین • صاحب عقل کل جلال الدین

نور خورشید ذات و ظل الله • گوهر تاج و تخت البر شاه

این جهان کهن از نو باد • کوشش آفتاب پرتو باد

این تهنیت است که از بهر مایگی متولد نه جای نصیحت و نه پای ایضاد داشت بیمنی این نیت
درست و عزم جزم یکبارگی گلچیز خزاین آفرین آفریننده شد - بوالعجب خزینده داری که از خرج نقد
جمع افزاید و از جمع نقصان پذیرد - بدولت اخصاص کیدیاگر شدم - و خاطر مفلس را توانگر ساختم - دست
نوال گشودم - در خزینده گشادم - نیکبخت بودم دولت مند شدم - حرف مرا بودم ثناخوان گشتم - بر سنان
مجاز در حقیقت گشودم - ساده لوح بودم نکته نگار شدم - در مراد که بر روی من فراز بود از گشایش
ایزدی باز شد - سرانگندگی بحر افرازی بدل گشت - ناکرده من بکرده مجری شد - و ناکفته من بگفته
مردی گشت - از بارعام بدولت برای خاص آورده می بیزبانرا زبان سخن مرانی بخشیده و خصیت
سخن فرمودند - خواستم پیش از شرح در مقصود چنانچه رسم پیشینیان هر طایفه از طوائف عالمست
که عنوان کتاب را بعد از عباس ایزدی بدعی و الانوادان قدسی و صاحبان نور امین الهی که
در شعبان عالم شمع هدایت و انصاف افروخته بدینا خانه عدم فرورفته اند چه بطریق عموم و چه
بآنچه مخصوص مزین گردانند این مجموعه سعادت ایزدی را نیز بران نمط پردازم - و دعای گروهی
که در پیشگاه دریافت این کس بزرگی و خداشناسی جا دارند بعبارتی که دل خواهد ادا نمایم -
لیکن چون این همی بردی حقیقت از راه مجاز میدانند که اگر آشفته رانی در بازگاه سلطنت راه یافته
سفارش سه سالوزان معرکه نماید و بوسیله خود خواهد که بکلریگی آن دولت را رحمت پذیر
مرماندوای زمان گرداند هر ایامه بسفاهت یا چگون منسوب گردانند

• شعر •

چه یارا سها را که رخسند مه را • سفارش بخورشید انور نویسد

همین رفعت قدر او بس که خود را • بران حضرت از ذره کمتر نویسد

در حضرتی که بزرگان نوازش یافتند آن درگاه را رخصت خواهش بخشیده اند - و قدرت سفارش
مورچه نداده از چون من بر در مانده بل را نیافته کجا سزد که برای برگزیده های آن درگاه اعتمادی
رحمت و نصیحت نماید - و التماس مغفرت و رضوان کند - و اگر از نامه بدگی زبان جرأت دراز سازد در
مدالتگاه تمیز بیچه نام نامرد شود - و در باز پرس انصاف بیچه طعن مضمون گردد - بنابراین خاطر ازین
اندیشه باز آورده خود را آماده آن ساختم که اگر همت دستگیری کند و توفیق یابوری نماید احوال
سعادت متوال بادشاه صورت و معنی بیخوای دین و دنیای را نگاشته کلک بیان گردانم - و صفات
جمال و جلال و نعوت عظمت و کمال و بدائع بزم و غرائب بزم و شرائع عبادات و لطائف عبادات

این برگزیده الهی را به شایسته تکلفات نشره در آستان نظام گستر فراهم آورم - تلاحق عبودیت و ارادت
وای نعمت گذارده بانم - و هم حقی بر نورسای عالم شهوت و آیدنگان توانیل وجود ثابت گردانیده - هر چند
هریکه ازین چهار چیز باعث قوی بود بر اقدام این امر و دفع تدر - اما از آنجا که مقصد بلند و همت
کوتاه بود این دوام میسر نمیشد - و این امریت بحصول نمی پیوست - تا آنکه بر پیشگاه خاطر
اخلاص مظاهر چنین جلوه دادند که درین شغل شگرف همچنانکه حق مخلوق میکند اربی حق خالق
نیز بجای می آید - اگرچه لوازم آداب ارادت و حقوق نعمت رسیدگی ادا میکند در معنی بحد
خدای جهان آمیزین قدام می نمائی - روز بروز این عزم مصمم میشود - و اسباب نیکبختی آماده
میکمست - تا آنکه از بارگاه انصال بخصوص تربیت این نظر کرده خود و عموم مهربانی معتمدان سعادت
برین پادشاه قدم سالکان شاهره ارادت نظر باخلاص - و راهستقرین توانیل ارباب سعادت نظر بمر مراد -
ابو الفضل بن مبارک که کلاه چهار ترکی ارادت بر تارک دل مانده - و آستین هفت طراز عقیدت
بر ۵۵ هزاره ام اشانده - بر تو اشارت داشت که حوائج احوال اقبال قرین و وقایع فتوحات دولت امزای
مرا بخامه صدق نگارش نماید - چگونگی که این حکم نوشتن سرگذشت بود - یا بخشیدن همت نگاشتن را
اجازت فرمود - یا دل را سعادت بخشیده واقع نویسن جلال آثار سعادت - یا زبان اعجمی را فصاحت
گفتار کرامت کرد - لے نے سخن را بال و قلم را قدم بخشید - سرور غیب بود که از عالم بالا سرود
جان بخش رسانید - یا ناموس اکبر که از پیشگاه چهرت تفریل وحی نمود - لاجرم غایت تکلیوب
و نهایت جسد و جوی در جمع کردن حراند احوال و صفایح و انعام حضرت شاهنشاهی بجای آوردن
گرمتم - و مدتی از ملازمان درگاه و قدیمان این دو دستان دولت از پدران هوشمند راست گفتار
و جوانان بیدار مغز درست کردار می پرسیدم و بقید کتابت می در آوردم - و بطراب ممالک جمع
که با خدمت قدیم درستی و راحتی متذقین بعضی - و مظنون برخی بود مناشیر عالی شرف صدور
باعت که نقل مسودات و یادداشتهای خود را به بارگاه حضور فرستادند - هر چند این داعیه سعادت امرا
بتمام انجام نیافته بود - و این آرزو بکمال انصراف نگرفته که حکم مجدد از پیشگاه مقدس امعان
ظهور داد - که فراهم آوردن آنکه که بتصویر رسیده باشد به بیض برده بمسامع اجلال رساند - و آنچه بعد
ازین رقم پذیر شود ضمیمه این کتاب گرامی سازد - و آنچه از دقائق حقائق احوال
و جزئیات امور هیچ فرو گذاشت نشود آنرا بهنگام فرصت حواله کند - بنابر حکم پادشاهی که ترجمان
فرمان الهیست از اندیشه که مکتوب ضمیر بود بار آمده مسودات را ساده از آرایش نقش و نگار عبارت

در قید تحریر کفیدن آغاز نمود - و از سال نوزدهم الهی که قانون واقعنویسی از فروع رای جهان آرای شاهنشاهی پرتو ظهور یافته بود دفتر واقعات را بدست آوردیم - و از آن صحیفه درات تحقیق تواریخ پس از سوانح گرامی نمودیم - و نیز جلد فرزان رفت - تا اثری از مناشیر معنی که از ابتدای اوینک شیخی تا حال [که آغاز صبح اقبال امت] بحکایت انقطاع شرف نفاذ یافته بود چه بجنس وجه بقیل بدست در آمد - و بعد مضامین مقدمه او - سرمایه این شکرنامه گشت - و گوشش بلیغ بجای آوردیم تا بعد از آن عرائض که اعیان دولت و منسبان عمده سعادت شرح سوانح اطراف مملکت و تفصیل موافق اکتاف ولایت معروض داشته بودند ضمیمه گنجینه معانی شد - و از اسباب تشخیص و تحقیق خاطر مشکل پسند مطمئن گشت - و همت گماشته که مسوولیات و بیادها می هوش بندگان خبرت گزین روزگار فراهم آمد - و از آن نیز ذخیره برای شادابی و سیرابی این گلشن دولت برگزینم - و با این همه اسباب و فاجوری خزاین مطالب چون از دیرگاه خانه نقل خرابت و اختلاف و تضاد در اخبار و آثار شایع بان بسند نکرده از حضرت شاهنشاهی که بقوت حافظه کامله جزئیات و کلیات وقایع و سوانح را که از یک سانی [که عقل هیولانی در اهتزاز بود] تا امروز [که بولا خرد قبله بالغ نظران حقیقت بین اند] بخاطر اقدس مرتسم دارند اهتمام تصحیح شوندهای خودش نموده در مجالس متعدده بصحمت رسانیدیم - و شبهات و شکوک را بزرگ تحقیق و ايقان محو کردیم - و چون باطن را اطمینان بدید آمد خاطر اخلاص خود را بیخود کردیم و این مطلب عالی گردانیدیم - امید که بتابدن اخلاص این خدمت بانجام رسالم - و آنچه از عجایب این نوباره چنین کائنات و فیهرمت کارنامه مکتوبات درخور استعداد خود دریافته باشم ظاهر کنم - تا تاریخ دلترا شمع بصیرت بر سر راه خرد نهاده آید - و روشنفکرانرا حرمانه مزید آگاهی شود - سبحان الله این چه دولتیست که عبادت الهی را در پرده خدمت پادشاهی بجای می آردم - و دستور العمل صوری و معنوی و آداب پادشاهی و زندگی را برای همه خلایق از پادشاه تا گدا ترتیب داده سرمایه دولت ابدی خود میگرددیم •

و چون درین کتاب [که محبت نامه ایزدیست] هر زمان نام والاشکوه این پادشاه آفاق بصریح برین از ادب دور میدانم لاجرم بحضرت شاهنشاهی عبارت را گرامی میسازم - و از پادشاه غفران قباب والد بزرگوار آنحضرت بحضرت جهاننابنی جنت آشیانی انکفا نموده سخن دراز نوی کلم - و حضرت والد ماجده آن قدیمی نژاد را بحضرت مریم مکنی [که حضرت شاهنشاهی را

این خطاب مستطاب در ضمیر انور گذشته [اشارت می نمایم - و از حد گرامری این خداوند جهان
حضرت گیتی سقانی فردوس سگانی تدبیر نموده تبارت را کوتاه میگردد] *

ذکر بعضی بشارت غیبی اشارت قدسی که پیش از ولادت با سعادت حضرت شاهنشاهی ظهور یافته

بر فضا نیز مرآت نظائر دیده در این دور بین و رازداران حکامین یقین [که غیب نمایان اعتبار الهام -
و پرده کشایان اسرار عناصر و اجرام اند] مستغنی و مستقر نیست که بدایع حکمت غامضه و غرائب
قدرت کامله آمدگار جل جلاله اقتضای آن میکند که بواسطه ازدواج آبی علوی و آسمانی سفلی
بعد از چندین ادوار امتزاج و اتصال - و اجتماع و استقبال - و قرانات علوی و سفلی - و طلوع
و غروب - و ظهور و خفای کواکب - و خسوفات و کسوفات - و خواص شرف و هبوط - و تاثیرات ارج
و حسیض - و امثال آن که طراحان کارگاه انجاد و ابداع - و نقشبندان نگارخانه تکوین و اختراع اند - یگانه
از خلوتیان پرده برای بطون بدارگاه ظهور روی نماید - و یکتائی از پرده گیان نهانخانه عدم بر ملاء اعلی
وجود جلوه فرماید - که موجب نظام سلسله کون و فساد و باعش تمیز چهار بازار ستم و دان گردد -
چه سامان عالی و سرانجام جهانی از تن واحد چگونه تمشیت پذیرد که بنیاد نهان هر
فردی مبتدی بر جمع اعداد - و اذابت عظمی در هر مرتبه - و انصاف ذایب - و محبت ناپدید -
و خواهش در فریبی - و شهوت در روز افزونی *

خریدند دور بین دانند که در هر چند مدتی از وجود فرمانروای که بتائیدات ایزدی مؤید
و سعادت سرمدی مستعد باشد گزیر نیست - و هوشمند خبیر شناسد که این دولت
به نیروی ممنوع است - و مرد معامله فهم معلوم کند که هرگاه چندین سال تربیت یابد
لعل در مشیقه معادن پبلوغ رسد - تا لایق انحصار شاهی تواند شد - این چنین گوهری است
و جوهر یکتا [که هیچ چیز بدان نماند] چندین امتداد ترون و دعور باید که پروردگار تربیت
خاص شود - تا بمدارج تربیات با امتداد خود فائز گردد - دقیقه شناسان معامله دانی در یابند
که مقدار مدت تائید با اندازه کثرت رعایا تواند بود - چه هر چند کثرت بیشتر اختلاف و
تباين در افزایش و عظمت خدیو آن زمان عظامتر که باز عالم و عالمیانرا بدستداری تائید الهی
بر فرق همت گرفته فرق عالمیانرا از فساد نگاه میدارد - و کار جهان و جهانیانرا بداروی آگاهی
سامان و سرانجام میدهد - و هرگاه بمقتضای حکمت باغ کازرمای حقیقی خواهد که نظام
صورت و معنی و آبادانی ظاهر و باطن در دعوت فردی از امران المعانی نهاد مدت تربیت این

بزرگ و صله داند در ریاست در اندیشه بشری و دایره امکانی کجا گنجایش پذیرد - چه
 پوشندانی کار آگاه ز جان ما این در عطیه کبری از سواد پیشانی نورانی این خدیو جهان می یابند
 و از کمال انصاف از شرح مذاتیب او بجز اعتراف می نمایند - و این طایفه را همین دولت بس که
 بد سعادت توفیق پذیرای این در ریاست گشته اند - که ادراک رتبه چنین خدیو است اندازه طاقت بشری
 نیست - و در احترام این بزرگ و القدر تعظیم قدرت الهی دانسته پریش خدای خود می نمایند -
 و همگی همت در تحصیل رضای او که هر آینه منتهی برگرد آورجی رضای این بزرگ بیچونست
 مصروف دارند - کدام سعادت ازین نعمت بزرگتر است - و کدام دولت ازین سوهبت گزیده تر -
 و روشنفکر دورین [که چشم بصیرتش توفیقی انصاف کشیده باشد] بر همنوعی سقار سعادت
 داند که چندین هزار سال بطناً بعد بطن در مهد تربیت در آورده حضرت آنقوا را طراز هستی بخشید -
 تا شایان آن نور عالم امروز که شرح آن شمسک بیسطاق داستانهای باستان و کتابه مدنی تواریخ
 راست است گردید - و شناسد که همان نور که بی و حدیاء بشری و رابطه صنیعی در مشیقه باطن
 مدسی موطن حضرت آنقوا ظهور یافته بود بعد از تربیت چندین قرن دیگر که در مجلس
 ندوی ظاهر دیگران برای استكمال سیر میفرمود امروز در عصر پاک این یگانه بزرگان شایان
 دایره سعادت ظهور میکند

• شعر •

چندین زمان بگذرد چندین فران بر آید • کاین اختر سعادت از آسمان بر آید

و سعادت قدیم و عادت نیست محمود که مبتقران دارالملک قدم و مذهبای واضح انبیا کیم در

بدر زمانه پیش از ظهور چنین برگزیده [که پس از هزاران سال یکی بوجود آید] دولت مندانی تخت بدار

با نبود قدوم هدایت اقدام او سرور سازد - چه هر امری در تنی وقتی مرصود و عقد زمانه

مخصوص مستجاب و مکنونست - اجرم پیش از تحقق این امر در پیچ از عالم غیب مقادیر

مشاعر او هم میگشایند - و مواجه روزنهای شبکه ادراکات میدارند - که در عالم شهود می نمایند - و گاه

در عالم مثال [که تمدال نیست از عالم ناسوت] جلوه میدهند - تا بر شاهراه شوق آمیدوار بوده

منظاری ظهور نیل مقصود و مترصد طلوع نجم مسعود باشد - چه انظار شوق افزایست - و شوق

در است آرای - و هر آنچه بعد از کشش و خواهش طالب رجوع گیرد - و بعد از انظار

و طلب حصول پذیرد آنرا لذت است که در غیر این معنی صورت نهند - و مصداق این معنی

(۲) نسخه [ادو] میگردند (۳) نسخه [۱] هزار - (۴) نسخه [اب] نهنق -

(۵) نسخه [ج] ستار -

تبی جنت آشیانی از ظهور آنحضرت آگاه شده همواره بر خاک احکاماری
 را آلود میداشتند - و فرق نیازی بر آستان کعبه حاجات نهاد و روی آمد
 مسلمات آورده بلمت تصریح و خشوع استدعای این دولت تازه که فی الحقیقت
 روز افزون مبارک ازینست میفرمودند

• مثنوی •

بخواندا بلور جمع ذاتی • بگوهرهای دریای صفات
 پاهای که چون گل پالک رفتند • درون از چشمه خورشید شستند
 که تاج دولت را گوهری بخش • سپهر زعم را اختره بخش
 ز ماه ده شبستان مرا نور • که ظلمت‌های عالم را کند دور
 ز خورشیدی برافروزان وجودم • که افتد نه سپهر اندر سجودم
 بقائت ده جهان غم‌پذیرم • که گر صد ره پلجول آید نمیرم

حق چه بخواهد بیاورد بدل را بدل تواند عدد و عمر گذرنده را عوض تواند گشاید فرزند خلف و جانشین
 شد شرفست - که میوه حدیقه زندگانی و مصباح نجات آسمانیست که از زینت نهایت ایزدی
 منقش گشته - و چراغ خاندان آبا و اجداد طبقاً عن طریق روشن ساخته بر تخت بخت متمکن
 است - و ظلال عدالت و جلال بر مفارق عالمیان ممدود و مبسوط گرداند - خصوصاً چنین نادره ذاتی
 است و حق شناسی مکمل که اگر مرد ندر افراط او یا گویند لایقست - و اگر عقد سلطنت عظمی را
 آبا و جد لطف نامند بنقص امر موافق - و هر آینه چنین پادشاهی که سلسله بر سلسله بر میند
 مانده و فرمانروائی و جهانگیری و عالم‌آرایی ثابت و مطمئن باشد بخلف گرامی سزاوارتر است
 هر طایب این مطلب عالی از همه بیقرارتر - تا آنکه چهارم ربیع الاول سال (۹۵۷)
 صد و چهل و هفتم هجری حضرت جهانبانی جنت آشیانی بعد از توجه بیدار فقیص
 لے سر جدالین راحت نهاد و تن به بستر استراحت در داده بودند - ناگهان در پرد
 اب سعادت احتجاب [که خلوتخانه غیب عبارت از است] مشاهده فرمودند که حق
 عانه خلق نامدار کرامت میفرماید که شعشعه عظمت از نامیه انبیا او تابد - و بارگاه
 ها از جهه احوال او فروغ دهد - و از نور هدایتش ظلمت آباد عقول و اوهام روشنی
 - و از فروغ عدالتش حقیقه لیبالی و ایام اضاعت یابد - و بعد از آنکه بشارت
 کان عالم غیب از احوال سعادت‌مآل آنحضرت آگاهی بخشیدند نام جلالت انتظام آن
 که ایزدی را چنانچه امروز منابر و مناشیر بان مینند است - و وجود دراهم و دنانیر
 شگفته بیان فرمودند - و چون حضرت جهانبانی بدولت بیدار شدند ازین بشارت

عظمی و نعمت حسنی سجده شکر الهی بتقدیم رسانیده کیفیت آنرا بحضرت
و ملازمین آفتاب اخلاص در میان آوردند

این خواب که از دیدن جان پرده گسل بود • خوابش نتوان گفت که بیداری دل بود
از شریعت خان برادر شمس الدین محمدخان اتکه شنیده شد که شمس الدین محمد
در بیست و دو سالگی در غزنین بخواب دیده اند که من در بغل ایشان در آمده • صورت واقعه
بپدر گرامی خود میر یار محمد غزنوی که کدخدای درویش منش بود گفته اند • پدر گرامی
از منوح این واقعه سعادت آنرا خوش رتبه شده چنان تعبیر نموده اند که ایزد تعالی دولتی
عظیم بنور روزی خواهد کرد که باعث زینت خاندان ما بوده باشد • و همچنان شد که از برادر
انوار این بدر آسمان قدر هایت عزت این سلسله از حقیقت خاک باوچ افلاک تصاعد نمود •
دیگر از زانست کیشان در سمت اندیش معلوم شده که در زمانه که حضرت مریم مگنی خلدیه
ظلال اجلاها بمنصر مقدسی آنحضرت حامله بودند روشنی فریب از جبین مبین ایشان هود
بود - بها اوقات بر ناظران این منظره ربانی مشتمله باگینه میشد چنانچه آئین حلی پوشان
مرادق عقمت است که نزدیک به پیشانی آئینه می بندند - و کوکب اقبال بزبان حال
این ترانه مبرائید

براه بخت نهادم جبین ظلمانی • هزار آینه آویختم به پیشانی
روزمه در نزدیکی ایام ولادت باسعادت حضرت مریم مگنی بر هودجه می رفتند - در انبار
راه نظیر ایشان به باغ انبه افتاده است - از آنجا که طبیعت درین حال بشرتهای مینوش
و مینوهای شبرون و ترش راغب می باشد بخواجه معظم که برادر مادری ایشان بود
فرموده اند که از آن باغ انبه چند بیارد • خواجه انبه چند آورده بدست مبارک ایشان میداد
که در نظرس پرتو ناصیه فروغ بخش ایشان باگینه اشقیاء یافته پرموده است که شما بر پیه
خود آینه بخته اید - فرمودند که من آئینه نبسته ام از کجا میگویند - خواجه چون نیک مشاهده
میکند پیشانی نورانی آنحضرت را بنور ایزدی تابان می یابد - تعجب نموده حیران آید
ازلی میگردد • و بیمضی از محرمات درگاه الهی این را نقل میکنند • و این استفسار
بجهت آن بود که نه شعاع انوار الهی که از جهت انور می تانت خواجه را باران
نور تصانی آن نبود •

دیگر از والد ماجد خان اعظم میرزا عزیز کولتاش که بعرف اشکی آن
مقرنیه شنیده شد که پوستر از آن که باین دولت کبری معادتمند عوم

که ناگاه نوره عظیم بمن روی آورد - و در میان کنارم درآمد • پنداشتیم آفتاب عالمتاب
در کنار من افتاد - غریب حالتی روی نمود - و عظیم خیرتی نعمت داد - که از
تفت وجد و شوق تمام اعضا و اجزای بدنم در حرکت و اهتزاز آمد - و چاشنی آن لذت
هنوز سوامویم را فرو گرفته است - و از آن وقت تباخیر آن صبح جلال و جمال و گل این
شکوفه دولت و اقبال را چشم براه بودم که یارب نتیجه این شگرف حالت چه تواند بود -
تبا آنکه باین خدمت والا که سرمایه دولت دین و دنیا است مرزواز گشتم - و بسجده
• مصرع •

شکر این نعمت جاوہالی سربلندی یانم

دولت آنست که بے خون دل آید بکنار

سبحان الله چه سعادت بود که در کنار من آمد - و چه اقبال که در بر گرفتم - اگرچه در
ظاهر بخدمت پرورش آن گوهر گرامی نژاد پشت قوی شدم ولیکن در معنی دولت روی
بمن آورده مرا با قبیلۀ من می پرورد - هرگاه آنحضرت را بر دوش می گرفتیم سعادت
مرا از خاک بر میکشید - چنانچه ببرکت این خدمت که جز نوشت بود طالع قوی و سعادت
عظیم منّت بر من نهاد - و با قبیلۀ خود روشناسی هفت اقلیم شدم •

دیگر از مولانا نورالدین ترخان و جمعی دیگر که ملازم رکاب سعادت اعتصام بودند شنیده شد
که در نزدیکی ظهور نیر اقبال حضرت جهانبانی در خانه محقق که در بیچهای مشبک داشت
عشرت پیرای بودند - و حرف نمودار ولادت اشرف در میان بود - ناگاه از شبکۀ آن دولتمخانه اشک
پور الهی تابیدن گرفت - چنانکه نزدیکان درگاه که دولت حضور یافته بودند از خرد و بزرگ
برین نور جهانتاب آگاه شدند - و جمعی که راه سخن داشتند احتکاف این معنی از حضرت
جهانبانی کردند • فرمودند همانا که درین زودی از گلین خلافت تازه گله خواهد شکفت -
و از نهانخانه جاه و جلال و نگارین مرای عزت و اقبال نور پرورده بصفت روشن مازے قدم در دایره
وجود خواهد نهاد - که از کوکب عظمی دلهای اندامی دولت در بوتۀ اضمحلال بگذارد - و این
خاندان والا و دودمان عالی را از سرفرے و رونقی پدید آید - بل هبستان عالم را از پرتو جهان افروزی
ضیائے ربانے تازه روی نماید •

دیگر میر عبدالحی صدر [که از پادشاهان عالی قدر بود] نقل میکند که سحرے حضرت
جهانبانی جنت آشدانی در سراقه بودند - و گمان براف میهد که چشم مبارک ایشان گرم شده
باشد - بعد از زمانے سر برداشتن که الحمد لله و المنة که چراغ خانواده سلطنت ما بنارگی
روغن شد • من هر این شکرانه پرسیدم - فرمودند که درین لاشاء خواب و بیداری چنان نمودند که

صدارة نوراني از غلبه جانبها [و اشارت به معمره که مولد اشرف بود فرمودند] طلوع کرد - و ساعت
 به ساعت بلند می شد - و در بلند شدن هم نور او زیاده می شد - وهم جرم او افزون می شد - تا آنکه اکثر
 عالم را نور او فرو گرفت * من از روشنا می رسد می برسم که این جرم نورانی چیست - او جواب داد
 که نور مجسم خلف الصدق است - و هر قدر از سطح غمها که این نور جهان امروز پرتو بر - است آن
 انداخته در تحت تصرف و تحویل او در آید - و آن ملک از انوار مملکت آن گرامی نژاد معمر گردد *
 و روز ازین بشارت غیبی گذشته بود که خبر طلوع نجم سعادت از ادق آمد رسید - چون از روی
 صلاحات بوقتی آن معاینه روحانی و رؤیای صالحه مقابله کردند ظاهر شد که حصول سعادت و لذت
 و شهود بشارت کرامت در یک وقت بود * بزرگی را که چنین فرخنده مولود می نصیب باشد این نمود
 و این آگاهی چرا کرامت نکنند - و آنجا که چنین موهبتی از دنبال آن بود امثال این مراقبه و انکشاف
 چگونه روند - و بر ظاهر بندگان نقد هرست اگر امثال این سوانح شگفت نماید دور نیست - اما
 بهائیسیرت در این راه را نظر قبل از وقوع و به یقین بعد از حصول متحقق شد که این پرتو آن نجم
 عالم امروز است - و آن مژده این فیه ظلمت سوز - و بر دروافتهای دولت دوام ملازمت این خدیو
 جهان که بر جلال شامبلش و انقب باشند ظهور امثال این امور جای ایستاد نیست *

و بر نکتهداران باریک بین پوشیده نماید که اگر چه مولانا شرف الدین علی یزدی در ظرفنامه
 رؤیای صادق قاجوای بهادر و تعبیر نومذخاترا از روی ظاهر بر وجود حضرت صاحبقرانی مرود
 آورده و از هشتم کوب نورانی [که جهانی از پرتو آن روشن شد - و از جیب قاجوای بهادر بدر آمد] اشارت
 بر وجود حضرت صاحبقرانی کرده که جده هشتم آنحضرت است - اما بر باطن نور موطن درویشان عالم
 تعبیر و رمز دانان عالم مثال ظاهر است که از هفت کوب هفت تن تعبیر نمودند که با کلیل فرم نورانی
 سر بلندی نیافته باشند و بمتکلی دولت آرائی از جمندی ندیده - از وادی تعبیر و اشارت معانی
 در است - بلکه آن هفت کوب هفت جهان آرای و الا قدر اند - و مقصود از آن اعیان جهان ذات مقدس
 حضرت شاهنشاهیست که بنور انبیا وجود ارفع عالم و عالمیانرا روشن گردانیده - و آن نور حاطع
 این معدن کهر است که از جیب آن برجیس سعادت مرزده بود - اگر چه او جده شانزدهم آن حضرت است
 از روی شماره - اما درین میان هفت کوب برج عظمت اند - که نور این شهنشاه کبیری امروز در جبهه
 حال آنها کمال ظهور کرده - این هفت تن در میان این هفت کس بیزرگی و کبیری آرائی اند که تمام
 داشته اند - و هشتم این گروه والاشکوه ذات اقدس حضرت شاهنشاهیست - که نور مملکت او همان

آفاق را منور دارد - و در سلسله عتیقه این هژده بزرگ این مظهر کمال قدرت ایزدی را خلعت گرانمایه
ملطفت صوری و معنوی ارزانی داشته نوربخش عالم باطن و ظاهر ساخته اند - هر منفحصان
دقایق آثار صدق این معنی مخفی نیست - چنانچه مجله از کمالات این گروه والا درین شگرفنامه
گذارش خواهد یافت - و بهر هوشمندان بیداربخش حقیقت این سخن بظهور خواهد رسید - و هر که
امروز گرمی احوال این بزرگان فرخنده مآل را بنظر دقت و ذہبت مطالعه نموده عهد خلیفه زمانه
دریابد و بر مراتب درجات عالی خدیو جهان مطلع گردد آفرین برین دریافا کند - هیبت هیبت
سخن نروش نیست که چشم تحسین از مردم داشتیم - جایزه عظمی ازین گزیده تر چه باشد
که دل اخلص گزین من مصدر نکات حقانی شده است - و خرد نکته دین من مهبط این دقائق ربانی
گشته - ازین جواهر شهبان گوشوارهای گرمی بجهت آرایش گوش هوش سعادت مندان
دانش پسند یادگار میگذارم •

ذکر طلوع نیر اعظم و مطرح سعادت کبر از صای سعادت یعنی ولادت

حضرت شاهنشاهی ظلّ الهی

ظهور نتیجه آمال از مشیقه ارادت - و طلوع نیر اتبال از مطرح سعادت - یعنی ولادت اقدس
حضرت شاهنشاهی از خدر معالی و ستر مقدس حضرت عصمت قیاب - عفت نقاب - تقدس احتجاب -
تجود انتصاب - ولایت عصر - بازغه دهر - سادغه روزگار - کماله آموزگار - قدوا طاهرات - اسوا زامرات -
صفیه صافی نیت - رنیه وانی طوینت - ملکه قدسی مالکات - مالکة سماری برکات - صفوت
زمین و زمان - برکت کون و مکان - موجّه دریای قدم - مدفیع سعیط کرم - چراغ خاندان
ولایت - فروغ دردمان هدایت - مراجع حظیم عبادت - مشکوة حریم سعادت - ناصیه طاعت ایزدی -
باصرا سلطنت مردمی - قایمه بربر ممر - قاعده کرمی علو - خائون منصف رحمت - بانوی
حجله دولت - نقاب گزین هودج عزت - زینت بخش طیلسان عصمت - عطیه والای عالم بالا -
خزینة رحمت ایزد تعالی - نعمت کبرای مایده ربانی - دولت عظمی موهبت آسمانی -
نقطه دائره فضل و انصال - ترقه فخره دولت و اقبال - شکوفه بهارستان عدالت - لوحه نگارستان
جهالت - بارقه انوار ولایت و ول - نایره نیر عظمت و اعتلا - زنده میدان کسبی و رهبی -
نخبه مکمل سری و قلبی - رابطه عقد دانش و آگاهی - رابطه انتظام سلسله کونی و الهی -
شجره طیبه صفوت و صفا - نمره مکرمه کرامت و اصطفای - مرآت حقیقت نمایی و چه یقین -
مرآت اعتلای معاهد دولت و دین - اصل اصول درجه بر مملتی - نخله شریفه روضه ارجمندی -

مستوراً معبر حلم و حیا - مخدراً مقلعاً عزت و کبریا - ذریعۃ انجالی نور غیب و شہادت -
 وسیلۃ انکشاف مبہر دولت و سعادت - پرده نشین سرافقات آسمانی - حضرت مریم مگنی -
 عصمة الدنیا و الدین - حمیدہ بالوریدکم [ادم اللہ ظلّ جلالہا] نقد پاک قدوا اولیای گرام - قطب
 اقطاب عظام - سیاح بیدای ناموت - سیاح دریلای لاہوت - مصباح مکسین روح - مفتاح خزاین
 فتوح - گلچین بسائین تجلی - نخلیند ریاحین معنی - امام موصیہ ریاضت و سائق میکند
 انصاف - دربادل مرحلہ تجرید - درینوشی مصطبہ توحید - مستشرق بحار مجاہدہ - مستہلک
 بوزاق مشاہدہ - مشعلہ دایر شہمتان طریقت - قافلہ سار شاہراہ حقیقت - اکمل مظاہر تجلیات
 ذاتیہ - اجلی مجالی انوار صفائیہ - سراب سراب اصحاب کشف و شہود - نقاد ضمیر ارباب
 وجد و رجود - حیار مشاہدہ قلوب و ازداج - نظار بواطن قوالب و اشباح - واسطہ انجالی غمام
 ظلم - وسیلہ انجالی ارتام آنام - عارف روابہ امتزاج ظهور و بطون - کاشف لواجہ اسرار
 بروز و کمون

• رباعی •

تظہیر کہ بقطبین فلک داشت پندام • شیرانِ ہوس را بادب کردہ لجام

در بیہوشی دل ہزیر حرمت خرام • دریاکش عشق زندہ نیل احمد جام

[مَدَن - سَر] اتفاق افتاد - بحسب ارتفاع شمسی شامیہ کہ سی و شش درجہ بود بعد از گذشتن
 هشت ساعت و بیست دقیقه از اول شب هشتم آبان ماہ جلالی (۴۶۴) سال چہارصد و شصت و چارم -
 موافق نوزدہم اصفندار ماہ قدیمی سال (۹۱۱) ہجری و یازدہم - مطابق شب یکشنبہ پنجم رجب
 سال (۹۴۹) ہجری و چہل و نہم ہلالی - ششم ماہ کاتک سال (۱۵۹) ہزار و پانصد و نوزدہم ہندوی -
 شانزدہم تشرین اول روسی سال (۱۸۵۳) ہزار و ہشتصد و پنجاہ و چہارم - چہار ساعت و بیست و دو
 دقیقہ از شب مذکور مانده بود در شہر کرامت بہر و حصار سعادت انحصار امرکوت کہ از
 اقلیم دوم است - و عرضش از خط استوا بیست و پنج درجہ - و طول آن از جزایر خالدات صد و پنج
 درجہ است - در ہنگام کہ موکب عالی رومی توجہ بہ استخراج ولایت تہ داشت - و ہودج اقبال دران
 حصی دولت و حصار سعادت بہت قریب زان اشراف این نور گیتی آزادی توقف فرمودہ بود •
 و از ضرایب امور کہ قریب بزبان ظہور نہر اقبال سانس شد آنست کہ پدش ازین ساعت مسعود
 طہیمت را اقتضای ولادت شد - مولانا چاند ملیح کہ بہت تشکیص و تعبیر طالع بہوجب حکم
 پادشاهی بر عتبہ عفت بود در اضطراب درآمد کہ الحال سعادت نحوست دارد - بعد از چند ساعت

ساعتی فرخنده که بهزاران حال پدید آید میروند - چه شود که تولد در توقفت افتد - حاضران مجلس استهفان نمودند که این اضطراب چه گنجایش دارد - و اسئال این امور اختیاری نیست - مقارن این حال آن اقتضا برطرف شد - و خاطر او از گذشتن ساعت نخوست بقدرسه فراهم آمد - و سبب ظاهری این عطیة عظمی آن بود که در آن هنگام دایة ازان دیار آوردند که متکفل این خدمت شود - چون کربه منظر بود خاطر مقدس حضرت مریم مگانی از دیدن آن نفرت نمود - و مزاج اعتدال سرشت منزجر شد - و آن اقتضا در طبیعت نماند - و چون ساعت مختار رسید از رهگذر آنکه ساعت نگردد مولانا در قلق بود - محرمات حرم قدس گفتند که الحال حضرت مهدی ملیا بعد از صحن بسیار آیش یافته غنوده اند - بیدار ساختن لایق نیست - آنچه ایزد بلیچون در مشیت خویش مقرر ساخته بوقوع خواهد پیوست - در همین حرف و حکایت بودند که حضرت مریم مگانی را شدت وجع بیدار ساخت - و در آن ساعت مسعود آن گوهر بکنای خلعت با بخت بیدار بظهور آمد - در سرآورد عصمت و سرادق عزت بحاط نفاط بگسترده - و هشی شوق و انبساط ترتیب دادند - پردگیان خراگهی و عصمتیان حرم پادشاهی دیده امید بمرم شوق مکمل کردند - ابروی هوس را رسمه طرب دادند - گوش بشارت بگوشواره مراد برآراحتند - چهره آرزو را گلگونه عیش زدند - ساعد نمنا را باره مقصود بستند - پانی رقص بخلخال جلو در آورده بچولنگاه عشرت و شادی درآوردند - و زمزمه مبارکی و مبارکبادی برکشیدند - سروجه جنبانای مندلی حامد بعطر آمیزی هوا بیز گذشتند - لخلخه سایان صغیرین موسی زمین را تازه روی کردند - پرمقاران گلچهره بگلاب انشانی شوق را آبروی تازه دادند - از غوانی لباسان نوشخند بزعفران پاشی - میمبرانرا در زر گرفتند - کلبویان سمن عارض بصدل کلمور آمیز گرم زفقاران جلو را اعتدال بخشیدند - مجمرهای زرین در حواشی بحاط بخور انگیز کردند - از عودسوزهای صغیر آگین سرپوش برداشتند - خدیگران پرده ساز جادوی بلخودی بنیاد کردند - و ترانه زنان نغمه برداز انسوی بیپوشی دردمیدند

• مثنوی •

هم از هندی زنان نازک آواز • چو طارسان هندی جلوه پرداز

هم از چینی نوازان سبک دست • ز ماغریهای بی می گشته سرمست

هم از تانسون نوازان خرامان • دل مشکل پندان برده آمان

هم از سننصرایان عراقی • نواماز نوید صبر باقی

الحق مجلسی شد چون عالم قدمیان تجرد نهاد در غایت قرار آرام - و محفلے چون بزم روحانیان تقدس نژاد مستغنی از باد و جام - تماشاخوانی ملا املی بی واسطه حس بصر تفریح گفان گذشتند - و

نظاره‌گرای عالم بالا بزبان بیزبانی باین ترانه قرزبان گشند
 این چه مستیست که باده رجام است اینجا • باده کز جام بپوشند حرام است اینجا
 خوانهای میوه رنگارنگ کشیدند - و مایدهای نعمت گوناگون چیدند - تشریفهای رنگارنگ بخش
 فرمودند - و خلعتهای تفکرتنگ اتمام کردند - ازین شکفتگی و خوشحالی چگویم که حاجت شرح و
 ابلاغ نیست - اگر توانم از برآمد مقصود قدسای عالم بالا شمه باز گویم که پس از چندین تکبیر و
 جست و جوی نظام بخش ملک معنی و انتظام ارزانی کنی عالم صوت را خلعت گرمی وجود
 پوشانیدند - و از مهد بطون منابع و خلوات قدسی بمنصه ظهور بدایع و جلوات انمی آوردند - اما شرح
 ابتهاج ملای اطل و کمروایی روحانیان تیرد نود از اندازه گویائی بیرونست •

همانزمان که نیر جلال از مشرق اقبال طلوع فرمود قاصدان تیزگام و سواران چابکسرام بجانب
 مشرق اقبال و معسکر اجال که مصانیت چهار فرسخ درمیان داشت برمانیدین این سزده جانفزا
 و نوید دلگشا شنانند - و فردای آن شب که حامل روز سعادت بود وقت صبح صلیق ازان منزل
 بدولت کوچ شده بود - و قریب به نیم روز نزدیک بمنزل در حرز صیغه که بغایت دلگشا و خوش هوا بود
 و آبهای یمنش در دستان دلکش داشت حضرت جهانپانی جنت آشنائی بسماعت تکبیر فرموده بودند -
 و معدودے از مقرران سرور اطل بخدمت حضور تیان داشتند

• منظوم •

تازه درختان بفلک چتر ساسی • سایه نکن بر سر ظل همای

غلغل سرفولک سرغان راغ • ریخته بر بزم نوای فراغ

ناگاه از عقب سواره گره رفتار سیاهی کرد - مهتر سنبلی (که قلام قدیم حضرت جهانپانی بود و از الطاب
 حضرت شاهنشاهی بعد ازان بخطاب مغنرخانی بلذذ نامی داشت) ازین سیاهی که مفید و رنجی کونین
 درو مضمهر بود آگاه گشته بعرض اتدس رسانید - حضرت فرمودند که اگر این سوار نوید رسان ولادت
 نورید که منظوم باشد ترا امیر هزار سازیم

• شعر •

پادشاهان جهانرا - زد از هفت اقلیم • مزدگانی چنین سزده اقبال دهند

ازین جانب نیز چابکسواران با رفتار از غایت شادی سمانها از دست داده بدش دویدند - و آن
 سوار رخس سعادت هم نزدیک رسیده از غایت شوق باوازه های بلند شهریار جهان و جهانپانرا
 بشاهمانی جارید مرده دادند - و بطلوع نیر اجال از انق امید نوید رسانند - که سپیده دم صبح مراد
 بر حسب آرزو رسید - و مروی بهار اقبال بر طبق امید سر برزد - همان لحظه آنحضرت سر بسجده شکر

بدرگاه خدادندگاری مانندند - و جبین نیاز بر خاک خاکساری نمایندند * شعر *

تاج رفعت بر سپهر و روی طاعت بر زمین * پای دولت بر سر پر و فرق منت در سجود
 بعد از ادای وظایف شکر بمعمر والا شدانند بازارگاه - پهریزگاه در آمدند - جهانرا جشن عدوت
 و آئین دولت تازه شد - و نقره عیش و شادی بآئین نشاط کبیبایی بلند آوازه گشت - بازارگاه
 ترتیب یافته بآئین همایونی - دلکش تر از جشن کیومرثی و بزم فریدونی * رباعی *

ای دیده بیا قدرت بچون بنگر * دین بزمگه از درون و بیرون بنگر
 گردوق تماشا می در عالم داری * آرایش این جشن همایون بنگر

جهان پدر برگ و نواب جوانی از سر گرفت - و عالم دگیر عشرت فراموش کرده را زیاد آورد * شعر *

- اقیان دست بجام می بیفش کردند * خضر را تشنه این چشمه آتش کردند
 این چه می بود که ماتی بقدر ریخت فرو * که مویخ و خضر از رشک کشاکش کردند

مطربان دستان سرا و مفتیان جادونوا سازهای گوناگون نواختن بنیاد نهادند - و پردهای رنگارنگ
 ساختن آغاز نمودند - چنگیان دست پرشته مقصود در زدند - عودنوازان غمهایی جهانرا گوشمال
 دادند - قانونیان از زلف مراد تار بر بستند - نایبان گرم نفس نفسهای راست آهنگ برکشیدند - غمچیان
 دایها را بزلف مطلوب در آریختند - دایره‌سازان آینه اقبال در پیش رو نهادند - ظریفان شگرف
 از رنگ آمیزی ظرافت نکتہ سنجان سحرپرداز را زبان سخن آفرین بستند - ندیمان نادره حرف
 در بداهه گوئی لبهای مجلسیانرا در قهقه شوق در آوردند - مپسالتزان جهانگشای و سرداران صف آرای
 موج تسلیم مبارکبادی بنقدیم رسانیدند - و طوایف اعظم و اهالی و افاضل و موالی مراسم
 تهنیت و تعظیم بجای آوردند - و دانش منشان اسکندر بسند و امطرلاب دانان رصدند که علی الدوام
 از همشیدان مجفل نهایی و همرازان اسرار آسمانی بودند ز آنچه طالع موارید ولادت مسعود را مرآت ضمیر
 اشراق پذیر ساخته از نظرات کواکب و اتصالات کتی و تفصیل احکام و عواقب آثار از طول بقا و علو
 ارتقا بر مدارج سلطنت و مدارج خلافت چنانچه رقم ازان جداول بر صفحه اجمال کشیده
 می آید معروض داشتند - و آنچه حضرت جهانبانی جنت آشنایی که در علوم ریاضی پایه بلند و
 فکرته فلک پیوند داشتند و ضمیر باریک بین آنحضرت آئینه دلگشای اسکندری و جام گیتی نمانی
 جمشیدی بود بدریامت والای خود احتیاط عجایب و استخراج مآثر طالع این کارنامه اینزده
 فرمودند - بآنچه دانایان دیگر از تأثیرات بساط اطلاق و نتایج احصاء و اجرام بی هموز غیبی برده
 بودند مقابله فرمودند - همه موافق و معاضد یکدیگر یافتند - و بعد از فراغ ازین جشن عالی مطابقی
 بهاروت غیبی و اشارت ربانی (چنانچه گزارش یافته) آن گوهر قدسی را بهمان لقب از نع و اسم اعظم

ملقب و مرقوم ما فتند - و در صحایف معانی و صحایف دولت مثبت و مرقوم گردانیدند - و بعد از دو سال و چهار ماه تعبیر روزی صدق پدرا می ظهور پیوست - تبارک الله زلی اسم ساسی و طلسم گرامی که از آسمان کبریا و چه نور و هدا نور آمد - و از مشرق تا مغرب نروغ این اسم و پرتو این مستی فرورگرفت - و از شرائف این نام بدایع انتظام بکمی آنست که خدمت الهوی اعظمی جامع کمالات صوری و معنوی ملک الشعرا شیخ ابوالفیض فیضی در بعضی تعریفات بدیع خود ایراد نموده اند که از غرائب مقامات اسرار حروف که کلمات عالیات اند و در عالم تجرد و ترکیب آثار آن بر وجه اتم بحسب تفاوت مدارج و مصاعد ارتباط و انتصاب ظهور می یابد آنست که بیانات حروف آفتاب که در بیست و بیست و سه عدد است موافق است بعدد حروف اکبر • رباعی •

لورس که ز مهر عالم آرا پیدا است • از جبهه شاهنشاه والا پیدا است

اکبر که بآفتاب داره نسبت • این نکته زینیات اسما پیدا است

انتهی کلامه - و دیگر از لطائف این اسم جلوه آنست که واقفان رموز جفر و تفسیر و عارفان آثار و ترکیب حروف و طبایع شادمان الفاظ و کلمات (که از مقامات بطوری هویست و ظهور تفرقات خبر دارند - و از عالم نورانیست و ظلمات است حروف باعتبار تجرد از نقطه و امتزاج با نقاط آگاهند) ازین حروف بیست و هشتگان (بجد هفت هفت حرف بهر عنصره از عناصر اربعه منسوب داشته اند - و حروف معادلات امتزاج این اسم گرامی جامع مراتب چهارگانه بوده از جامعیت مدارج جمال و جلال و سایر نعمت فضل و کمال آگاه میبازد - چنانچه الف آتشی - و کاف آبی - و با بادی - و را خاکی است - و هرگاه اسم بطریق سویت در عنصریت از حروف فراهم آید که عنصره دران ناقص نبود و عنصره مکرر نیاید هوآینه آن اسم در حد ذات خود در کمال اعتدال باشد - و اعتدال نشاء ایست که او را در همین حیرت و صحت بدن و طول عمر و ارتقای دولت و دوام مسرت خداوند آن نام مدخل تمام است •

و در همین این نکته دیگر بر درجه ادراک جلوه گر شده که این معنی اکبر را هر چند اعدا از اطراف پیدا شوند نابود و پراگند، گردند - چه در ترکیب و نظم حروف این اسم دو حرف میانگی که آن کاف و باست کاف آیدست دهمی بالای خود را که آنش است بر میدارد - و با که با بیست دهمی پادرا که خاکسب پراگنده میکند - و عارفان نقاط اسرار را باید که از رموز نکات عالی اشارات این اسم بدیع خبردار گشته از فیض معادلات و کرامات مستی بهره مند گردند •

ذکر صورت زائجه مسعود که در وقت ولادت اشرف بوجود ارتفاع امطرلاب یونانی ثبت یافته بود

بنا ای آسمان حلیم رصدیند * نگار کن بعقل چرخ بپزند
بحسن طالع صاحبقران بدین * سعادت نامک هر در جهان بدین
تماشا کن درین فرخنده منقور * سعادت بر سعادت نور بر نور

در وقت نهضت زایات نصرت اقتصام از همای امرکوت مولانا چاند حلیم را (که در معرفت امطرلاب و تدقیق زیج و استخراج تقویم و تخریج احکام مهارت عظیم و مهارت تمام داشت) بجهت تشخیص زمان سعادت و تحقیق وقت ولادت ملازم درگاه عمق قباب ساخته بودند. و او چنان بمعسکری والا نوشته معروض داشت که بازتفاح امطرلاب یونانی و حساب زیج گورگانی طالع سعادت مطالع منبئه استخراج نموده شد - و صورت زائجه اقدس این است *

<p>مطار مشتی میزان شمس زحل مقرب</p>	<p>زهره سنبله</p>	<p>ذنب اسد سرطان</p>
<p>قوس</p>		<p>جوزا</p>
<p>مریخ جدی دل رأس</p>	<p>حوت</p>	<p>حمل نور</p>